

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Ketabton.com

د افغانستان بانک قانون

ګڼه رسمي جريده (۸۱۹)
نېټه ۱۳۸۲/۱۱/۳۰ هـ. ش

خواننده گرامی!

افتخار داریم که بعد از نشر "مجموعه قوانین افغانستان" با شیوه تنظیم موضوعی، اکنون به خاطر سهولت بیشتر در دسترسی شما به قوانین مورد نیاز، سلسله دیگری از قوانین نافذ کشور را با قطع کوچک جیبی در اختیار شما قرار می دهیم.

څارنپوه حبيب الله "غالب"
وزیر عدلیه

نام:	قانون د افغانستان بانک
ناشر:	وزارت عدلیه جمهوری اسلامی افغانستان
تهیه و ترتیب:	ریاست نشرات
مدیر پروژه:	قانونمل محمد رحیم "دقیق" سرپرست ریاست نشرات
تدارکات و اداری:	سید محمد هاشمی رئیس امور مالی و اداری و احمد خالد عزیز می معاون واحد پروژه بانک جهانی در وزارت عدلیه
طراح جلد و صفحه آرا:	امان الله صداقت (غیبی)، عباس رسولی و حسین امینی
مصححین:	نورعلم خان، حلیم سروش، محمد رفیع عمری و احسان الله نیکزاد
مشاورین:	اسماعیل حکیمی و محمد یم قاسمیار
تاریخ نشر:	۱۳۹۰
تیراژ:	۵۰۰۰
چاپ:	اول (قطع جیبی)
قیمت:	۷۰ افغانی
مطبعه:	مطبعه طباعتی و صنعتی احمد
تلفن ریاست نشرات:	۰۷۰۰۵۸۷۴۵۷
وب سایت:	www.moj.gov.af

کلیه حقوق چاپ برای وزارت عدلیه محفوظ است.

پښتو فهرست

د دافغانستان بانک قانون

لومړې فصل: د دافغانستان بانک تاسیس، هدفونه او دندې.....	۲۰
تاسیس.....	۲۰
اساسي هدفونه او دندې.....	۲۰
خپلواکي (خود مختاري).....	۲۲
نړيواله همکاري.....	۲۳
اصطلاحگانې.....	۲۳
دوه يم فصل: تشکیل او اداره.....	۳۰
تشکیل.....	۳۰
د عالي شوري ترکیب.....	۳۰
د عالي شوري دندې:.....	۳۱
د عالي شوري واکونه.....	۳۲
د عالي شوري د غړیتوب شرایط.....	۳۴
د عالي شوري د غړو حقوق.....	۳۵
د عالي شوري د غړو د واک سلبول او ګوښه کول (برطرفي).....	۳۵
د عالي شوري د غړو استعفی.....	۳۶
په عالي شوري کې تشه کرسی.....	۳۷
د عالي شوري غونډې:.....	۳۷
د عالي شوري د جلسو د ډول او تصمیمونو بهیر.....	۳۸
د گټو (منافعو) اعلامول.....	۳۹
عامل هیئت.....	۳۹
د ټولو د رئیس واکونه.....	۴۰

۴۰	په عامل هیئت کې غړیتوب.....
۴۲	د ټولو ناظر.....
۴۳	کارکوونکي.....
۴۴	کارکوونکي او استازي (نمایندگان).....
۴۴	امتناع.....
۴۴	د گټو (منافعو) تضاد.....
۴۵	د اسرارو ساتل.....
۴۶	درېم فصل: مالي چارې
۴۶	پانگه.....
۴۶	د خالصې گټې یا زیان محاسبه.....
۴۷	د خالصو گټو تخصیص.....
۴۸	د خالصو زیانونو تخصیص.....
۴۹	په پانگه کې د کمښت جبران.....
۵۱	د خالصې گټې په تخصیص کې قیود.....
۵۱	څلورم فصل: لومړۍ برخه پیسې
۵۱	رایجې پیسې او پولې واحد.....
۵۱	د بانکنوټ او سکې خپرول (نشرول).....
۵۲	رایجې او قانوني پیسې.....
۵۲	د رائجو پیسو مشخصات.....
۵۳	د رایجو پیسو تولید او ساتنه (خونديتوب).....
۵۳	د رایجو پیسو تبادلہ.....
۵۳	نامناسبې رایجې پیسې.....
۵۴	د رایجو پیسو موجودي او خپرونو پلان.....
۵۵	د خپرو شوو پیسو د حسابدارۍ کړنلاره.....
۵۵	د رایجو پیسو راټولول.....
۵۶	دوه یمه برخه: د محاسبې او ورکړې (پرداخت) وړ پیسې

۵۶.....	دولتي حسابونه او الزامي ورکړې.....
۵۶.....	په تقنيني سندونو کې ذکر شوي مبالغ، ارزښت اېښودنه او تعويض
۵۷.....	قراردادونه
۵۸.....	د رايجو پيسو په اړه آزادي
۵۸.....	د اسعاري تاثيراتي مکلفيت تنفيذ
۵۹.....	درېيمه برخه: جرمونه
۵۹.....	جعلي پيسې
۶۰.....	د پيسو جعل
۶۰.....	د جعلي پيسو لرل
۶۱.....	د سکو ويلې (ذوب) کول
۶۱.....	په جريان کې اېښودل (جريان ته وړاندې کول)
۶۲.....	فلزي توپي او توکونه
۶۲.....	له شکل څخه غورځول يا معيوبول
۶۳.....	د بانکنوټونو ورته جوړونه
۶۴.....	وسايل يا مواد
۶۵.....	له ضرابخاني څخه د ضرب وهلو د وسايلو لېږدول
۶۵.....	اعلان، سوداگري
۶۶.....	د اثبات په هکله اختصاصي حکمونه
۶۷.....	د بانکنوټ، سکې، سندونو او نښو (توکونو) غير مجاز خپرول
۶۷.....	مصادره
۶۸.....	پنځم فصل: پولي دندې او فعاليتونه
۶۸.....	پولي سياست
۶۸.....	د آزاد بازار عمليات
۶۸.....	د بانکنو الزامي زېرمې
۶۹.....	د الزامي زېرمو له تايمينولو څخه سرغړونه

۶۹	د تنزیل عملیات
۷۱	د پورونو ورکول
۷۱	د تنزیل یا پور نرخونه
۷۲	شپږم فصل: د اسعارو د نرخ او کنترول سیاست
۷۲	کلي سیاستونه
۷۲	مکلفیتونه
۷۳	د تصفیې قراردادونه او نړیوالې ورکړې
۷۳	اسعاری زېرمې
۷۴	د نړیوالو اسعاری زېرمو ترلاسه کول، ساتل او لېږدول
۷۵	اسعاری بدیهیو محدود والی
۷۵	د اسعارو صرافان
۷۶	اووم فصل: له دولت سره د دافغانستان بانک اړیکې
۷۶	بانکدار، سلاکار (مشاور) او مالي استازی
۷۷	د دولتي پور اخیستنې (استقراض) په اړه مشوره او رپوټ
۷۷	د دولت امین او خزانه دار
۷۸	د مالي نمایندګۍ فعالیت
۷۸	مطلوبه معلومات
۷۸	دولت ته د دافغانستان بانک پورونه
۷۹	د دولت د پور د بها لرونکو سندونو پېرودل
۷۹	اتم فصل: له نورو بانکونو سره د دافغانستان بانک اړیکې
۷۹	د بانکونو د جواز صادرو، څارنه او تنظیمول
۷۹	د بهرنیو بانکونو څارنیزو مقاماتو سره همکاري
۸۰	په دفترنو کې بانکي حسابونه
۸۰	وروستنۍ پور ورکونکی
۸۱	نهم فصل: ورکړه، تصفیې او تسویه
۸۱	د ورکړې سیستمونه او د هغو مجریان

۸۳	د ورکړې د سیستم سیاست.....
۸۳	د سیستم داخلي خطرونه او په تسويه کې ډاډ.....
۸۴	پولي خدمتونه.....
۸۵	متفرقه.....
	لسم فصل: د بهالرونکو سندونو خدمتونه او د هغود لېږدولو
۸۷	سیستم.....
۸۷	د بها لرونکو سندونو د خدمتونو ثبتدل.....
۸۸	د ثبت له مقرراتو څخه معافیت.....
۸۸	تنظیم، نظارت او احتیاطي معیارونه.....
	په عامه وړاندې کونه (عرضه) او د بها لرونکو سندونو په پلورنه
۸۹	کې محدودیت.....
۹۰	د بها لرونکو سندونو د لېږدولو سیستمونه.....
۹۲	د هر می برنامو منع.....
۹۳	متفرقه.....
۹۴	دندې.....
	یوولسم فصل: حسابونه، مالي صورت حساب، پلټنې او رپورټونه.
۹۵	مالي کال.....
۹۵	د حسابدارۍ تگلاره.....
۹۵	مالي صورت حساب.....
۹۶	د حسابونو پلټل.....
۹۶	د حسابونو د صورت او راپورونو طبع کول او خپرول.....
۹۷	د پولي سیاست رپوټ.....
۹۷	دوولسم فصل: د مالي شخړو د حل کمېسیون
۹۷	کمېسیون.....
۹۸	د کمېسیون واکونه.....
۹۹	د کمېسیون جوړښت.....

د شتمنی ثبتول او د شخړې په حل و فصل کې گډون نه کول . ۱۰۰	
د کمپسیون د مسلکي غړو مکلفیتونه..... ۱۰۱	
د کمپسیون طرز العمل او لایحه ۱۰۱	
کمپسیون ته د اشخاصو احضارول..... ۱۰۱	
د کمپسیون پرېکړه ۱۰۲	
پر پرېکړو او حکمونو باندې اعتراض..... ۱۰۲	
د یارلسم فصل: متفرقه حکمونه ۱۰۴	
د تقدم حق ۱۰۴	
ممنوعه فعالیتونه..... ۱۰۴	
د احصائیوي اطلاعاتو راټولول..... ۱۰۶	
مصنویتونه ۱۰۸	
د وړ ادارې معیارونه..... ۱۰۹	
اماني حسابونه..... ۱۰۹	
د جواز او ثبت نه لرونکي اشخاص..... ۱۱۰	
سرغړونې..... ۱۱۱	
د مقرراتو وضع کول ۱۱۱	
څوارلسم فصل: انتقالي حکمونه ۱۱۱	
د قرار دادونو او معاملو مرعي الاجراء والي..... ۱۱۱	
د سوداگریزې بانکوالۍ خدمتونه..... ۱۱۱	
د څېړنې خپلواکه کمیټه..... ۱۱۲	
تصدیو ته اسعاري حسابونه..... ۱۱۳	
د جواز نوي کول ۱۱۴	
د مالیې دوزیر په واسطه د عالی شوري د یوه غړي معرفي کول	
..... ۱۱۴	
د تابعیت د اصل تعلیق..... ۱۱۴	
په سیاسي فعالیتونو پورې د اړوندو موادو د نفاذ ځنډ پدېل... ۱۱۴	

- ۱۱۵..... د احتیاطي مقرراتو تدریجي تطبیق
- ۱۱۵..... د عالی شوری د غړو د تقرر په هکله حکم
- ۱۱۵..... انفاذ

فهرست (دری)

قانون دافغانستان بانک

فصل اول: تأسیس، اهداف و وظائف دافغانستان بانک	۱۲۴
تأسیس	۱۲۴
اهداف و وظائف اساسی	۱۲۴
خود مختاری	۱۲۵
همکاری بین المللی	۱۲۶
اصلاحات	۱۲۷
فصل دوم: تشکیل و اداره	۱۳۲
تشکیل	۱۳۲
ترکیب شورای عالی	۱۳۲
وظائف شورای عالی	۱۳۳
صلاحیت های شورای عالی	۱۳۳
شرائط عضویت شورای عالی	۱۳۵
حقوق اعضای شورای عالی	۱۳۶
سلب صلاحیت و سبکدوشی اعضای شورای عالی	۱۳۶
استعفاى اعضای شورای عالی	۱۳۷
کرسی خالی در شورای عالی	۱۳۷
جلسات شورای عالی	۱۳۸
جریان، صورت جلسات و تصامیم شورای عالی	۱۳۹
اعلام منافع	۱۳۹
هیئت عامل	۱۳۹

۱۴۰	صلاحیت های رئیس کل
۱۴۰	عضویت در هیئت عامل
۱۴۲	ناظر کل
۱۴۳	کارکنان
۱۴۳	کارکنان و نمایندگان
۱۴۴	امتناع
۱۴۴	تضاد منافع
۱۴۵	حفظ اسرار
۱۴۵	فصل سوم: امور مالی
۱۴۵	سرمایه
۱۴۵	محاسبه منفعت یا ضرر خالص
۱۴۶	تخصیص منافع خالص
۱۴۷	تخصیص اضرار خالص
۱۴۸	جبران کاهش در سرمایه
۱۴۹	قیود در تخصیص منفعت خالص
۱۴۹	فصل چهارم
۱۴۹	قسمت اول: پول
۱۴۹	پول رایج و واحد پولی
۱۵۰	نشر بانکنوت و سکه
۱۵۰	پول رایج و قانونی
۱۵۱	مشخصات پول رایج
۱۵۱	تولید و محافظت از پول رایج
۱۵۱	تبادله پول رایج
۱۵۱	پول رایج نامناسب
۱۵۲	موجودی پول رایج و پلان نشر
۱۵۲	طرز العمل حسابداری پول نشر شده

۱۵۳	جمع آوری پول رایج.....
۱۵۴	قسمت دوم: پول مورد محاسبه و پرداخت
۱۵۴	حسابات دولتی و پرداختهای الزامی
۱۵۴	مبالغ ذکر شده در اسناد تقنینی، ارزشگذاری و تعویض.....
۱۵۵	قراردادها
۱۵۵	آزادی در رابطه با پول رایج.....
۱۵۵	تنفیذ مکلفیت تأدیاتی اسعاری
۱۵۶	قسمت سوم: جرائم
۱۵۶	پول جعلی
۱۵۷	جعل پول.....
۱۵۷	داشتن پول جعلی.....
۱۵۸	ذوب سکه ها
۱۵۸	به جریان گذاشتن.....
۱۵۹	توته های فلزی و توکن ها
۱۵۹	از شکل انداختن یا معیوب کردن.....
۱۶۰	شبه سازی بانکنوت ها
۱۶۱	وسائل یا مواد
۱۶۱	انتقال وسائل سکه زدن از ضرابخانه.....
۱۶۱	اعلان، تجارت
۱۶۲	احکام اختصاصی در مورد اثبات.....
۱۶۳	نشر غیر مجاز بانکنوت، سکه، اسناد و نشانه ها (توکن ها).....
۱۶۳	مصادره
۱۶۴	فصل پنجم: وظایف و فعالیتهای پولی
۱۶۴	سیاست پولی
۱۶۴	عملیات بازار آزاد
۱۶۴	ذخایر الزامی بانکها

١٦٥	تخلف از تأمین ذخایر الزامی
١٦٥	عملیات تنزیل
١٦٦	اعطای قروض
١٦٦	نرخ های تنزیل و قرضه
١٦٧	فصل ششم: سیاست نرخ و کنترل اسعار
١٦٧	سیاست های کلی
١٦٧	مکلفیت ها
١٦٨	قرار دادهای تصفیه و پرداختهای بین المللی
١٦٨	ذخایر اسعاری
١٦٩	دریافت، نگهداری و انتقال ذخایر اسعاری بین المللی
١٦٩	محدودیت بر بدیهی های اسعاری
١٦٩	صرافان اسعار
١٧٠	فصل هفتم: روابط د افغانستان بانک با دولت
١٧٠	بانکدار، مشاور و نماینده مالی
١٧١	مشوره و گزارش در مورد استقراض دولتی
١٧١	امین و خزانه دار دولت
١٧٢	فعالیت نمایندگی مالی
١٧٢	معلومات مطلوبه
١٧٢	قروض د افغانستان بانک به دولت
١٧٣	خرید اسناد بهادار قرضه دولت
١٧٣	فصل هشتم: روابط د افغانستان بانک با سایر بانکها
١٧٣	صدور جواز، نظارت و تنظیم بانکها
١٧٣	همکاری با مقامات نظارتی بانکهای خارجی
١٧٤	حسابات بانکی در دفاتر
١٧٤	آخرین قرضه دهنده
١٧٥	فصل نهم: پرداخت، تصفیه و تسویه

سیستم های پرداخت و مجریان آن.....	۱۷۵
سیاست سیستم پرداخت.....	۱۷۶
خطرات داخلی سیستم و اطمینان در تسویه.....	۱۷۷
خدمات پولی.....	۱۷۷
متفرقه.....	۱۷۸
فصل دهم: خدمات اسناد بهادار و سیستم انتقال آن.....	۱۷۹
ثبت خدمات اسناد بهادار.....	۱۷۹
معافیت از مقررات ثبت.....	۱۸۰
تنظیم، نظارت و معیارهای احتیاطی.....	۱۸۱
محدودیت در عرضه عام و فروش اسناد بهادار.....	۱۸۱
سیستم های انتقال اسناد بهادار.....	۱۸۲
منع برنامه های هرمی.....	۱۸۴
متفرقه.....	۱۸۴
وظایف.....	۱۸۵
فصل یازدهم: حسابها، صورت حساب مالی، بررسیها و گزارشها	
.....	۱۸۶
سال مالی.....	۱۸۶
روش حسابداری.....	۱۸۶
صورت حساب مالی.....	۱۸۶
بررسی حسابات.....	۱۸۶
طبع و انتشار صورت حسابها و راپورها.....	۱۸۷
گزارش سیاست پولی.....	۱۸۷
فصل دوازدهم: کمیسیون حل منازعات مالی.....	۱۸۸
کمیسیون.....	۱۸۸
صلاحیت های کمیسیون.....	۱۸۸
ترکیب کمیسیون.....	۱۸۹

١٩٠	ثبت دارائی و عدم اشتراك در حل و فصل منازعه.....
١٩٠	مكلفیت های اعضای مسلکی کمیسیون.....
١٩١	طرز العمل و لایحه کمیسیون.....
١٩١	احضار اشخاص به کمیسیون.....
١٩١	فیصله کمیسیون.....
١٩٢	اعتراض بر تصامیم و احکام.....
١٩٣	فصل سیزدهم: احکام متفرقه
١٩٣	حق تقدم.....
١٩٣	فعالیت های ممنوعه.....
١٩٤	جمع آوری اطلاعات احصائیوی.....
١٩٦	مصنویت ها.....
١٩٧	معیارهای اداره شایسته.....
١٩٧	حسابات امانی.....
١٩٨	اشخاص فاقد جواز و ثبت.....
١٩٨	تخلفات.....
١٩٩	وضع مقررات.....
١٩٩	فصل چهاردهم: احکام انتقالی
١٩٩	مرعی الاجراء بودن قراردادها و معاملات.....
١٩٩	خدمات بانکداری تجارتي.....
٢٠٠	کمیته مستقل بررسی.....
٢٠٠	حسابهای اسعاری برای تصدی ها.....
٢٠١	تجدید جواز.....
٢٠١	معرفی يك عضو شورای عالی توسط وزیر مالیه.....
٢٠١	تعليق اصل تابعیت.....
٢٠١	تأخير نفاذ مواد متعلق به فعالیت های سیاسی.....
٢٠٢	تطبيق تدریجی مقررات احتیاطی.....

۲۰۲ حکم در مورد تقرر اعضای شورای عالی

۲۰۲ انفاذ

د افغانستان بانک قانون ۱۹

د افغانستان بانک د قانون د انفاذ په باب د افغانستان د اسلامي
انتقالي دولت د رئیس
فرمان

گڼه: (۶۲)

نېټه: ۱۳۸۲/۶/۲۷

د اوسني عصر له غوښتنو سره د بانکي قوانينو د هم غاړې
(هم آهنگ) کولو په خاطر او په بانکي سيستم کې د بشپړې ډاډمنې او
مصونې فضا د رامنځ ته کولو، او دکورنيو او بهرنيو خصوصي پانگې
اچونې او د نورو نړيوالو مراجعو د باور د راجلبولو او هڅولو او په
اقتصادي ژوندانه کې د هغوی د فعالې ونډې اخيستنې او خصوصي
برخې ته د دولت د پام اړولو په منظور، د افغانستان بانک قانون د
توانا خداى (ج) په نامه توشیح کوم.
دغه قانون د توشیح له نېټې څخه نافذ او په رسمي جريده کې دې
خپور شي.

حامد کرزى

د افغانستان د انتقالي اسلامي دولت رئیس

۲۰ د افغانستان بانک قانون

د افغانستان بانک قانون

لومړۍ فصل

د افغانستان بانک تاسیس، هدفونه او دندې

تاسیس

لومړۍ ماده:

- (۱) د افغانستان بانک، د افغانستان مرکزي بانک دی.
- (۲) د افغانستان بانک، د حکمي شخصیت په توګه د بشپړو قانوني واکونو لرونکی دی، کولای شي اړوند قراردادونه عقد، منقول او غیرمنقول مالونه ترلاسه (حصول) یا پرېږدي، اړوند بها لرونکي سندونه صادر او پورونه په مختلفو شکلونو ترلاسه او د حقوقي د عواوو اړخ (طرف) واقع شي.
- (۳) د افغانستان بانک مرکزي دفتر د کابل په ښار کې دی او کولای شي، د افغانستان په دننه او بهر کې له هغو واکونو او دندو سره چې لازم یې بولي، د خپلو فرعي ارتباطي نمایندګیو دفترونه تاسیس او استازي او کارچلونکي بانکونه وټاکي.

اساسي هدفونه او دندې

دوه یمه ماده:

- (۱) د افغانستان بانک عمده هدف د کورنیو (داخلي) قیمتونو د ثبات تأمینول او ساتل دي.
- (۲) د افغانستان بانک نور هدفونه چې د هغه د لومړني هدف تابع دي، له سیالیت (نقدینه ګی)، د پورونو د ورکړې له قابلیت، د بازار پر اقتصاد د ولاړ ثابت مالي سیستم له اغېزناک فعالیت څخه ملاتړ او د مصئون، سالم او اغېزمن ملي سیستم له پیاوړتیا څخه عبارت دي.

د افغانستان بانک قانون ۲۱

د افغانستان بانک د خپل لومړني هدف په پام کې نيولوسره، د دولت د کلي اقتصادي سياستونو ملاتړ کوي او دوامداره اقتصادي وده پياوړې کوي.

د يوه مسؤل بانک په توگه د افغانستان بانک اساسي دندې په لاندې توگه دي:

۱- د افغانستان د پولي سياست طرح کول، ترلاس لاندې نيول او اجراء.

۲- د افغانستان د بهرنيو اسعارو د ارزي سياست او ترتيباتو طرح کول، ترلاس لاندې نيول او اجراء کول.

۳- د افغانستان د بهرنيو اسعارو د رسمي زېرمو ساتنه او اداره کول.

۴- د افغانستان د کاغذي پيسو او فلزي مسکوکاتو چاپول، ضربول او خپرول.

۵- د دولت بانک لرونکي (بانکدار)، سلاکار او د مالي استازي په توگه د دندوسرته رسول.

۶- د جواز صادرول يا ثبتول، تنظيم او پر بانکونو، د اسعارو پر صرافانو، د پولي خدمتونو پر وړاندې کوونکو، د ورکړې د سيستم پر مجريانو، د بهالرونکو سندونو د خدمتونو پر وړاندې کوونکو، د بها لرونکو سندونو د لېږدونې د سيستم پر مجريانو او نورو هغو اشخاصو باندې څارنه چې د افغانستان بانک کولای شي د قانون د حکمونو مطابق د هغوی څارنه وکړي.

۷- د هغو قيمت لرونکو سندونو د ورکړې او انتقال لپاره د اغېزمن او سالم سيستم جوړول، ساتنه او وده چې د دولت يا د افغانستان بانک لخوا صادر شوي وي او د ورکړې ايزو (پرداختي) معاملو او هغو معاملو د حساب تصفيه او تسويه چې په دغه ډول قيمت لرونکو سندونو کې صورت مومي.

۲۲ د افغانستان بانک قانون

خپلواکي (خود مختاري)

درېيمه ماده:

(۱) د افغانستان بانک د خپلو دندو د اجراء په منظور د افغانستان بانک او اړوندو بانکونو او مشتريانو تر منځ په الکترونيکي معاملوکې د آسانتياوو د برابرولو لپاره د مقرراتو د تصويب په شمول د بشپړو قانوني واکونو لرونکی دی. د افغانستان بانک دغه مقررات، دستورالعملونه يا لارښودونه په يوه عمومي دفتر کې ثبتوي.

(۲) د افغانستان بانک، د بانکونو، د اسعارو د صرافانو، د ورکړې د سيستم د مجريانو، د پولي خدمتونو د وړاندې کوونکو، د بهالرونکو سندونو د لېږدونې د سيستم د مجريانو او نورو هغو اشخاصو چې د فعاليت جواز يې د دې قانون د حکمونو مطابق لاسته راوړي وي د افغانستان بانک لخوا يا په د افغانستان بانک کې ثبت شوي وي، د ادارو د کتنې، د حسابونو، د دفترونو د سندونو او نورو مدارکو د څېړنې واک لري او کولای شي هغه اطلاعات چې د خپلو څارنيزو مکلفيتونو په اجراء کې يې لازم و بولي، له نوموړو اشخاصو څخه لاسته راوړي.

(۳) د افغانستان بانک د خپلو هدفونو د تحقق په منظور، د دې قانون د حکمونو مطابق د بشپړې خپلواکۍ لرونکی دی او هېڅوک نشي کولای د افغانستان بانک د تصميم نيونې د هيئت غړي په خپلو دندو کې چې په غاړه يې دي، تر ناوړې اغېزې لاندې راولي او يا په بل ډول د افغانستان بانک په فعاليتونو کې مداخله وکړي.

(۴) د افغانستان بانک د عالي شوري غړي، عامل هيئت او نور کارکوونکي مکلف دي د مرکزي او بشپړې خپلواکۍ لرونکي بانک په توگه چې په بې پلوی سره د ټولو خلکو په خدمت کې دی، د

د افغانستان بانک قانون ۲۳

د افغانستان بانک وقار او شهرت ته وده او پياوړتيا ورکړي او د هغه له مغاير عمل څخه ډډه وکړي.

(۵) د افغانستان بانک د عالي شوري غړي نشي کولای د خپلو دندو د اجراء په موده کې په سياسي فعاليتونو لاس پورې کړي.

نړيواله همکاري

څلورمه ماده:

(۱) د افغانستان بانک، په بين الحکومتي غونډو، ټولېدونو، شوري گانو او په پولي سياست، د جواز په صادرولو او پر بانکونو او اشخاصو باندې د څارنې په اړوندو سازمانونو کې چې د دې قانون په موجب پر هغو باندې د څارنې واک لري او په نورو هغو چارو کې چې د واک په حدودو کې يې دي، د افغانستان په استازيتوب گډون کوي.

(۲) د افغانستان بانک کولای شي بهرنيو هېوادونو، بهرنيو مرکزي بانکونو او نورو پولي مقاماتو او نړيوالو سازمانونو ته چې د افغانستان بانک يا افغانستان په هغو کې گډون لري، بانکي خدمتونه سرته ورسوي.

(۳) د افغانستان بانک کولای شي، د پولي نړيوالو همکاريو له لارې، د نړيوالو سازمانونو غړيتوب چې هدف يې پولي او اقتصادي ثبات دی، لاسته راوړي.

(۴) د افغانستان بانک کولای شي د افغانستان د گډون په اړه په نړيوالو سازمانونو کې د استازي په توگه ځينې مسؤليتونه په غاړه واخلي او راکړي ورکړي ترسره کړي.

اصطلاحگانې

پنځمه ماده:

لاندې اصطلاحگانې پدې قانون کې لاندېني مفاهيم افاده کوي:

۱- بانک:

۲۴ د افغانستان بانک قانون

هغه حکمي شخصیت دی چې د اعتباراتو یا پانګې اچونې د رامنځته کولو په منظور، له عمومو څخه خپل حساب ته، په راکړه ورکړه او د پولې سپارنو یا د بېرته ورکړې وړ وجوهو په ترلاسه کولو باندې بوخت وي.

۲- د چک نقدول:

هغه شخص ته چې د ورکړې سندونه یا زېرمه شوی ارزښت تحویلوي، د پیسو د ورکړې د سندونو یا زېرمه شوي ارزښت (دله سفري چکونو پرته) په بدل کې د پیسو، د ورکړې د سندونو یا زېرمه شوي ارزښت د ورکړې لپاره د مزد یا اجورې ترلاسه کول دي.

۳- کالي:

پيسې، فلز، کرنیز تولیدات، جنسونه او نورې هغه شتمنۍ دي چې د اړوندو تقنیني سندونو مطابق، د کالیو په توګه پېژندل شوي وي.

۴- د اسعارو تبادله:

د یوه هېواد په پیسو باندې د بل هېواد په پیسې د بدلولو له لارې د عوایدو لاسته راوړل دي.

۵- د پور بها لرونکی سند:

د معاملي وړ پور سند، د هغه معادل سند او د معاملي وړ هغه سند دی چې د ګډون یا تبادلې د ژمنې په واسطه د پور د معاملي وړ بل بها لرونکي سند د حاصلولو حق ورکړي. د پور په بها لرونکو سندونو کې، په دفتر کې ثبت شوی سند هم شامل دی.

۶- مشتق:

د دمخه پېرودنې قرارداد، مستقبلي، اختیار او د معاملي وړ نور قراردادونه دي چې د هغو لرونکي د لاندې امتیازونو مستحق ګرځي:

- د بها لرونکي سند یا د بها لرونکو سندونو یا کالیو د مجموعې حاصلول.

د افغانستان بانک قانون ۲۵

د نقدو پیسو ترلاسه کول دي چې د بها لرونکي سند يا کاليو يا د بها لرونکو سندونو يا کاليو د مجموعې د يوه راتلونکي قيمت يا راتلونکي ارزښت په اړه ټاکل کېږي.

د نقدو پیسو د يوه مبلغ ترلاسه کول دي چې د ټکټانې د نرخ يا د اسعارو د مبادلې د قابل معامله د قيمتونو د شاخص يا نرخ يا د ټکټانې د نرخ د ارزښت، د اسعارو د مبادلې، د بها لرونکو سندونو او کاليو د نرخ په اړه ټاکل کېږي.

۷- مالي بازار:

هغه پولي بازار دی چې پکې د بها لرونکو سندونو راکړه ورکړه او په دغسې بازار پورې نور اړوند فعاليتونه ترسره کېږي.

۸- سعر يا ارز:

عبارت دی له:

د افغانستان په پیسو پرته د نورو هېوادونو پیسې.

پولي حسابي واحد چې د يوه بين الحکومتي سازمان يا د دوو يا څو هېوادونو د موافقې له مخې منځ ته راځي.

مسکوک او غير مسکوک سره زر، پدې شرط چې د کتنې وړ تغييرات پکې نه وي راغلي.

۹- رایج:

د هېواد يا بل ځای له رایجو قانوني پیسو څخه عبارت دي.

۱۰- بانکنوټ

له هغې وسيلې څخه عبارت ده چې د پیسو يا له پیسو سره برابر د استعمال په مقصد سره گټه اخیستل کېږي او د واکمنې قانوني مرجع په توگه په هېواد يا بل ځای کې خپرېږي.

۱۱- د اسعارو صراف:

هغه شخص دی چې د اسعارو په پېرودنې او پلورنې، د اسعارو د دمخه پېرودنې د قراردادونو، په اسعارو د ورکړې يا اختیاري

٢٦ د افغانستان بانک قانون

قرارداد، معاوضي يا بل هر مشتقي قرارداد چې د اسعارو معامله په برکې لري، په چاروياندي بوخت وي.

١٢- د دمخه پېرودني قرارداد:

په ټاکلي بيه په راتلونکې کې د پور د بها لرونکو سندونو يا کاليو د ترلاسه کولو قرارداد دی.

١٣- مستقبلي قرارداد:

د دمخه پېرودني قرارداد دی چې له معياري شرايطو او ضوابطو سره يې په مالي بازار کې معامله کېږي.

١٤- د پانگې اچونې صندوق:

هغه شرکت دی چې له ټولو خلکو څخه په بها لرونکو سندونو کې د وجودو د ترلاسه کولو له لارې، پانگه اچونه کوي.

١٥- د نړيوالي حسابداری معيارونه:

د نړيوالې حسابداری وروستني او نوي معيارونه دي چې د نړيوالې حسابداری د معيارونو د کميټې لخوا صادرېږي.

١٦- پولي ارزښت:

د مبادلې وسيله ده چې په نقدو پيسو باندې د بيا پېرودني وړ وي يا نه وي.

١٧- پيسې:

د مبادلې وسيله ده چې د افغانستان يا بل هېواد لخوا مجاز پېژندل شوي او د منلو وړ گرځېدلې وي، په دغې اصطلاح کې هغه حسابي پولي واحد هم شامل دی چې د يوه بين الحکومتي سازمان په وسيله يا د يوه يا زياتو هېوادونو تر منځ د موافقې له مخې برقرار شوی وي.

١٨- پولي خدمت:

هغه خدمت دي چې د پيسو په اړه (د پيسو د خوندي کولو او ساتنې، د پيسو د لېږدونې، د چک د نقدولو او د اسعارو د تبادلې په شمول) تر سره کېږي.

د افغانستان بانک قانون ۲۷

۱۹- د پولې خدمت وړاندې کوونکی:

هغه شخص دی چې د پولې خدمتونو په برابرولو بوخت وي.

۲۰- د پیسو انتقال:

د ورکړې د سندونو، زېرمه شوي ارزښت له خرڅلاو یا صادرولو یا د لېږدونې لپاره د پیسو یا پولې ارزښت له ترلاسه کولو څخه عبارت دی. (په دغې اصطلاح کې په یوازې سر د فزیکي پیسو رسول او د آن لاین او تېلې مواصلاتي خدمتونه او د « نیت ورک » شبکې ته د لاس رسېدل شامل ندي).

۲۱- د معاملي وړ:

د مالي سندونو په اړه، د هغو د خاوندانو د ثبت په دفتر کې د سند د رسولو، ظهر نویسی یا ثبتولو په وسیله د مالکیت د قانوني انتقال له وړتیا څخه عبارت دی.

۲۲- د اختیار قرارداد:

هغه قرارداد دی چې د امتیاز لرونکی یې د هغه د اعتبار په موده کې تر ټاکلې نېټې پورې په موافقه شوي بیه په ټاکلې اندازه، د قیمت لرونکو سندونو یا کالیو د اختیاري پېرودنې یا پلورنې حق لري.

۲۳- د ورکړې سند:

د پیسو او پولې ارزښت چې د معاملي وړ وي یا نه وي د لېږدونې او ورکړې لپاره له چک، برأت، حوالې (مني آرډر) سفري چک او نورو سندونو څخه عبارت دی.

د اعتباري کارتونو فورم، لېتراف کرېډیتونه او نور هغه سندونه چې د صادر وونکي په وسیله یې په کالیو او خدمتونو باندې د تبادلې وړ وي، لدې حالت څخه مستثنی دي.

۲۴- د ورکړې سیستم:

د مواصلاتي شبکې په ګډون له هر ډول هغې کړنلارې څخه عبارت دی چې په هر ډول اسعارو کې د پولې خدمتونو د دريو یا له دريو

۲۸ د افغانستان بانک قانون

څخه د زیاتو وړاندې کوونکو ترمنځ، د نورو ورکړو په مقابل کې د ورکړې د تبادلې، د مالي مکلفیتونو یا بها لرونکو سندونو د ورکړې، تصفیې او یا تسویې د معاملو د پراوونو د تېرولو لپاره پرې موافقه شوې وي.

۲۵- د ورکړې د سیستم عامل یا مجري:

هغه شخص دی چې د ورکړې سیستم په کار اچوي.

۲۶- شخص:

له حقيقي يا حکمي شخص څخه عبارت دی.

۲۷- ریکارد:

هغه معلومات دي چې د لمس وړ وسیله کې خوندي یا په یوه الکترونیکي وسیله یا غیر له هغې کې زېرمه شي او بیا بېرته په پوهېدو (فهم) وړ توگه لاس ته راوړل شي.

۲۸- بها لرونکی سند:

معاملې وړ (د سند په شکل یا په دفتر کې د ثبت په شکل) مالي سند دی چې لاندې ډولونه پکې شامل دي:

- ونډه، دونډې سند یا د ونډې رسید.

- د پور قیمت لرونکي سندونه (چې ونډې باندي د بدلېدو وړ وي یا نه وي).

- مشتقات.

- د پانگې اچونې په صندوق کې ونډې یا د اشتراک واحدونه.

- د مالي معاملې وړ نور سندونه چې د افغانستان بانک په مقرراتو کې د بها لرونکي سند په توگه پېژندل شوی وي.

۲۹- د بهالرونکو سندونو خدمت:

د دې قانون په (۹۴) ماده کې له درج شوو خدمتونو څخه عبارت دي.

۳۰- د بهالرونکو سندونو خدمت وړاندې کوونکی:

هغه شخص دی چې د بهالرونکو سندونو خدمت برابروي.

د افغانستان بانک قانون ۲۹

۳۱- د بهالرونکو سندونو د لېږدونې سیستم:
د مواصلاتي شبکو په ګډون له هر ډول طرز العمل څخه عبارت دي چې د بهالرونکو سندونو د لېږدونې او د بهالرونکو سندونو د خدمتو د وړاندې کوونکو د درې یا له دريو څخه د زیاتو تر منځ د بها لرونکو سندونو یا نورو بها لرونکو سندونو یا نقدو پیسو د تصفیې یا تسویې د مربوطو معاملو لپاره پرې توافق کېږي.

۳۲- د بهالرونکو سندونو د لېږدونې د سیستم مجري:
هغه شخص وی چې د بهالرونکو سندونو د لېږدونې سیستم په کار اچوي.

۳۳- د مالي شخړو د حل کمېسیون
د دې قانون په (۱۰۸) ماده کې درج د شخړو د حل له کمېسیون څخه عبارت دی.

۳۴- ونډه:
د پانګې له ونډې یا نور پانګه ایز بها لرونکي سندونو څخه عبارت ده چې د شرکت لخوا صادرېږي.

۳۵- دولتي اداره او مؤسسه:
له هغې سیاسي څانګې یا نمایندګۍ یا ادارې یا هغې تصدۍ څخه عبارت ده چې مالکیت یا کنټرول یې د افغانستان دولت یا یوه دولتي اداره او مؤسسه په غاړه ولري.

۳۶- زېرمه شوی ارزښت:
د الکترونيکي ریکارډ په واسطه، له ثابت شوي پولې ارزښت څخه عبارت دی.

۳۰. د افغانستان بانک قانون

دوه یم فصل تشکیل او اداره

تشکیل

شپږمه ماده:

د افغانستان بانک د عالی شوري (د تصمیم نیونې او سیاست گذارې د لوري مرجع په توګه) د ټولو رئیس د (د افغانستان بانک د ادارې د مسئول په توګه) د ټولو ناظر (د افغانستان بانک د کورنیو عملیاتو د څېړنې او بررسی د مسئول په توګه) او د نورو اړوندو کارکوونکو دی.

د عالی شوري ترکیب

اوومه ماده:

(۱) د افغانستان بانک عالی شوري په لاندې شرحې سره له اوو غړو څخه جوړه ده:

۱- د افغانستان بانک د ټولو رئیس، د عالی شوري د رئیس په توګه.

۲- د افغانستان بانک لومړی مرستیال، د عالی شوري د مرستیال په توګه.

۳- پنځه نور غړي.

(۲) د عالی شوري غړي د ملي شوري په موافقه، د جمهور رئیس لخوا مقررېږي.

(۳) د عالی شوري د هر غړي د خدمت دوره پنځه کاله ده. (پرتله له دې چې په لومړۍ دوره کې د مقرر شوو غړو کاري دوره د دې قانون مطابق د امکان تر حده پوري په همغو پنځو کلونو کې په پرله پسې والي سره پای مومي). د عالی شوري د غړو بیا مقررېدل مجاز دي

د افغانستان بانک قانون ۳۱

خو دا چي د دي قانون د دوولسمې مادې په موجب، د هغوی د ليري کولو لپاره دليل موجود وي.

د عالي شوري دندې:

اتمه ماده:

(۱) عالي شوري د افغانستان بانک د کلي سياستونو د طرحې او د هغه پر ادارې او فعاليتونو باندې د څارنې مسؤله ده.

(۲) عالي شوري د خپلو دندو په اجراء کې وخت په وخت اقتصادي او پولي وضع ارزوي او پدې منظور عامل هيئت مکلف دی لږ تر لږه په هره تقويمي څلوريزه کې يو ځل د لاندې مواردو په هکله، عالي شوري ته رپوت وړاندې کړي:

۱- د افغانستان بانک اداره او عمليات.

۲- د کورنيو قيمتونو د ثبات د سياست په شمول د پولي او تنظيماتي سياستونو تطبيقول.

۳- په افغانستان کې د مالي سيستم سالمالي، په خاصه توگه د بانکي او ورکړې سيستم.

۴- د پيسو، پانگې او بهرنيو اسعارو د بازارونو وضع.

۵- هغه پېښې او شرايط چې د افغانستان بانک په اداره يا عملياتو، د سياستونو په تطبيق، مالي سيستم يا پورتنيو ذکر شوو بازارونو کې يې مهمه اغېزه لرلې وي.

د ټولو ناظر مکلف دی د عالي شوري د غوښتنې وړ رپوتونه او کتنې (مطالعات)، د افغانستان بانک پر اداره او فعاليتونو باندې د څارنې لپاره وړاندې کړي.

د ټولو رئيس مکلف دی عالي شوري ته د افغانستان بانک پر اداره او فعاليتونو باندې د څارنې په هکله د غوښتل شوو معلوماتو له پر وخت وړاندې کولو څخه، ډاډ ترلاسه کړي.

۳۲ د افغانستان بانک قانون

د عالي شوري واكونه

نهمه ماده:

عالي شوري د لاندې واكونو لرونكې ده:

- ۱- د افغانستان بانک په واسطه د آزاد بازار د عملياتو د حدودو، تنزِيل او پور لپاره د ټكنياني د نرخ، د زېرمو د ډول او ميزان چې بانكونه د هغو په ساتنه ملگف دی په شمول د افغانستان د پولې سياست طرح كول او جوړول.
- ۲- د افغانستان د بهرنيو اسعارو د سياست طرح او جوړول.
- ۳- د هغو مقرراتو، لارښودونو او د تطبيق وړ دستورالعملونو تصويبول چې د دې قانون او د هېواد د نورو نافذو قوانينو په موجب د افغانستان بانک له لوري وړاندې كېږي.
- ۴- د هغو رپوتونو او مشورتونو تصويبول چې د افغانستان بانک يې دولت يا ملي شوري ته وړاندې كوي.
- ۵- په نړيوالو سازمانونو كې د افغانستان بانک د گډون په هكله د تصميم نيول.
- ۶- د بانكوتونو او فلزي مسكوكاتو د طرحې او ډيزاين او رسمي ارزښت او د هېواد د رايجو پيسو په راټولولو پورې د اړوندو شرايطو په هكله د تصميم نيول.
- ۷- د افغانستان بانک د پور د بهالرونكو سندونو او د هغو د شرايطو په هكله د تصميم نيول.
- ۸- په ډول ډول شتمنيو كې چې مناسبي وي، د افغانستان بانک د بهرنيو اسعارو او نورو سرچينو د پانگې اچونې په هكله د تصميم نيول.
- ۹- د هغو سندونو د تنزِيل تصويبول چې د سر رسېد وخت يې، د د افغانستان بانک په وسيله د ترلاسه كولو له نېټې څخه له دريو مياشتو څخه زيات وي.

د افغانستان بانک قانون ۳۳

- ۱۰- د عالي شوري د درې پر پنځمې غړو په موافقه، د دې قانون د بشپړ اتيایمي مادې د حکم مطابق، نورو بانکونو ته د افغانستان بانک د پورونو، ضمانتونو او نورو مشروطو ژمنو تصویبول.
- ۱۱- د افغانستان بانک د کرنلارې او د هغه په ادارې او فعالیتونو پورې د نورو اړوندو مقرراتو تصویبول.
- ۱۲- د افغانستان بانک د تشکیل په هکله د تصمیم نیول.
- ۱۳- له لومړي مرستیال پرته د مرستیالانو او د ټولو د ناظر د مقرري منظورول او په د افغانستان بانک کې د دوی د دندو تر بشپړېدو وروسته، په بله مالي مؤسسه کې د ټولو د رئیس او لومړي مرستیال د خدمت له کولو سره موافقه.
- ۱۴- د تابع، فروع شرکتونو او د افغانستان بانک د نمایندگیو د دفترونو تأسیسول یا بندول.
- ۱۵- د افغانستان بانک په وسیله د ودانیو او نورو املاکو د پیروونې، ودانولو، گټې اخیستنې او پلورنې په هکله د تصمیم نیول.
- ۱۶- د افغانستان بانک د بودجې، استخدام، کار د شرایطو، د افغانستان بانک د کارکوونکو او استازو د تقاعد د حقوقو په هکله د تصمیم نیول.
- د عالي شوري غړي له دې حکم څخه مستثنی دي.
- ۱۷- د افغانستان بانک د مجاز پانگې د زیاتولو وړاندیز.
- ۱۸- د حسابداری د کرنلارو او احتمالي مالي خطرونو د افغانستان بانک د ادارې د لارو چارو په هکله د تصمیم نیول.
- ۱۹- د افغانستان بانک د کلني رپوټ او د مالي صورت حسابونو منظورول.
- ۲۰- د افغانستان بانک د شتمنیو د استهلاک او د شتمنیو د استهلاک د میزان، د افغانستان بانک په دفترونو کې د خاصو

۳۴ د افغانستان بانک قانون

زیرمو د جوړولو، د افغانستان بانک د خالصي گټې د ټاکلو او زېرمو ته د لېږدونې وړ خالصي گټې د ټاکلو په هکله د تصمیم نیول. ۲۱- د نورو هغو واکونو اعمالول چې د دې قانون په موجب عالي شوري ته سپارل کېږي.

د عالي شوري د غړیتوب شرایط

لسمه ماده:

هغه شخص د عالي شوري د غړي په توگه ټاکل (غوره) کېدای شي چې د لاندې شرایطو لرونکی وي:

- ۱- د افغانستان تابعیت ولري.
- ۲- د نېک شهرت (امانت داری) لرونکی وي.
- ۳- د لوړو تحصیلاتو لرونکی وي یا د اقتصاد، بانکوالی یا حقوقو په رشته (خانگه) کې ترجیحاً پراخې تجربې ولري.
- ۴- د دې قانون په دوولسمه ماده کې د درج شوو حکمونو مطابق، په عالي شوري کې یې غړیتوب له لاسه نه وي ورکړی.
- ۵- د افغانستان بانک برحال مامور نه وي. د ټولو رئیس او لومړی مرستیال له دې امر څخه مستثنی دي.
- ۶- په هېڅ ډول سره د څارنې (نظار) د شوري او نورو مالي مؤسسو غړیتوب و نه لري.
- ۷- د قانون د حکمونو مطابق، د افغانستان بانک تر څارنې لاندې نه وي.
- ۸- د وزیرانو د شوري، د ملي شوري غړیتوب یا نورې لوړې دولتي عهدې و نه لري.

د افغانستان بانک قانون ۳۵

د عالي شوري د غړو حقوق

پولسمه ماده:

د ټولو رئيس، لومړي مرستيال او د عالي شوري نور غړي د دولت د رئيس د فرمان په اساس مقررېږي. د يوې دورې لپاره د عالي شوري د غړو له مقرري يا بيا مقرري وروسته، د هغوی معاشونه او امتيازونه د تقرر د هماغې دورې په اوږدو کې نه راټيټېږي.

د عالي شوري د غړو د واک سلبول او گوښه کول (برطرفي)

دولسمه ماده:

(۱) د افغانستان بانک د ټولو رئيس، لومړي مرستيال او د عالي شوري نور غړي له لاندې عواملو څخه د يوه له مخې، د دولت د رئيس لخوا معزول يا بې عهدې د تعليق په حالت کې قرار نيسي:

۱- په هغه صورت کې چې د دې قانون په لسمه ماده کې د درج شوو شرايطو څخه يو ئې، له لاسه ورکړي وي.

۲- په هغه صورت کې چې په داسې جرم محکوم شوی وي چې مجازات يې حبس وي، خو دا چې دغه ډول محکوميت د هغه د مذهبي او سياسي فعاليتونو يا نظريو په نتيجه کې صورت موندلی وي.

۳- په هغه صورت کې چې د محکمې د حکم په اثر، د نه توانيدو له امله د پورونو له ورکړې څخه عاجز يا ورشکسته اعلان شوی وي.

۴- په هغه صورت کې چې په عالي شوري کې له غړيتوب څخه د مخه په وروستيو پنځو کلونو کې د داسې کوم شرکت واکمن مدير يا کارمند وي چې ورته متولي يا د تصفيې مدير ټاکل شوی وي.

۵- په هغه صورت کې چې د شخصي بدرفتاری او ناوړه سلوک له امله د واکمن مقام لخوا له دندې څخه گوښه يا بې د تعليق په حالت کې قرار نيولی وي.

۳۶ د افغانستان بانک قانون

۶- په هغه صورت کې چې په شپږو میاشتو څخه زیات د جسمي یا ذهني ناتوانۍ له امله د سپارل شوو دندو په اجراء قادر نه وي.

۷- په وروستیو دوولسو میاشتو کې د افغانستان بانک د عالي شوري په دوو یا زیاتو پر له پسې جلسو کې له موجه عذر پرته د غیابت په صورت کې.

۸- د عالي شوري د غړیتوب په موده کې سیاسي فعالیت وکړي یا په اداره کې له قانوني مکلفیتونو څخه د څرگندو او مهمو سرغړونو یا بدرفتاری مرتکب شي چې د افغانستان بانک گټو ته د شدید زیان (طمي) باعث گرځیدلی وي.

(۲) د عالي شوري غړي د دې مادې په (۱) فقره کې د درج شوو حالاتو په استثني په بل هېڅ دلیل د عالي شوري له غړیتوب څخه معزول یا له خپلو عهدو څخه د تعلیق په حالت کې قرار نه نیسي.

(۳) گوښه کیدل (سبکدوشي) یا د عالي شوري له دندو څخه تعلیق، په خپله یا د قانوني وکیل په واسطه د دلایلو له وړاندې کولو او د دولت د رئیس له خوا د هغو له څېړلو د مخه جواز نه لري.

د عالي شوري د غړو استعفی

دیارلسمه ماده:

د افغانستان بانک د ټولو رئیس او د عالي شوري مرستیال کولای شي د دمخه په کتبي څېر ورکولو سره چې له دريو میاشتو څخه لږ نه وي یا په هغې لالږ موده کې چې د دولت رئیس ورسره موافقه وکړي، خپله استعفی د دولت رئیس ته وړاندې کړي. د عالي شوري نور غړي کولای شي د مخه په کتبي څېر ورکولو سره چې له يوې میاشتې څخه لږ نه وي یا په هغې لالږ موده کې چې د دولت رئیس ورسره موافقه وکړي، خپله استعفی د دولت رئیس ته وړاندې کړي.

د افغانستان بانک قانون ۳۷

په عالي شوري کې تشه کرسی
خوارلسمه ماده:

په عالي شوري کې تشه کرسی د دې قانون د نهمې مادې د حکم مطابق، د پخواني غړي د پاتې مودې د بشپړتيا لپاره د نوي غړي په مقرېدو سره بشپړېږي.

د عالي شوري غونډې
پنځلسمه ماده:

(۱) د ټولو رئيس، د عالي شوري غونډې رهبري کوي. د هغه په غياب يا يې د رأيې ورکونې د نه امکان په صورت کې، لومړی مرستيال غونډې رهبري کوي.

(۲) د عالي شوري غونډې له هرو دريو مياشتو وروسته دايرېږي او د اړتيا په صورت کې کېدی شي له ټاکلي وخت د مخه هم دايرې شي.

(۳) د عالي شوري غونډې د ټولو د رئيس د تصميم پر اساس يا د عالي شوري د دريو غړو د ليکلې غوښتنې له مخې جوړېدی شي.

(۴) د عالي شوري غونډې د عالي شوري غړو ته د خبرتيا له استولو وروسته چې په هغې کې د غونډې وخت، ځای او اجندا مشخصېږي، جوړېږي. خبرتيا د غونډې له جوړېدو لږ تر لږه لس کاري ورځې د مخه ابلاغېږي.

(۵) د عالي شوري هر غړی د يوې رأيې لرونکی دی. د عالي شوري د غونډې د جوړېدو نصاب، د شوري د غړو د دوو ثلثو يا زياتو په حضور له دې جملې څخه د رئيس يا يې د مرستيال په حضور سره بشپړېږي.

(۶) د عالي شوري تصميمونه په غونډه کې د حاضر و غړو د ساده رايو په اکثريت نيول کېږي، خو دا چې دغه قانون بل ډول حکم کړی وي، د عالي شوري له غړو څخه يوازې هغه شمېر چې شخصاً په غونډه کې حاضر وي، د رأيې حق لري.

۳۸ د افغانستان بانک قانون

د د افغانستان بانک کولای شي د اړوندې کړنلارې مطابق، د عالي شوري د غونډو د جوړېدو اجازه، د تبلي کونفرانسونو له لارې د رایې ورکولو په ډول یا په استثنایي مواردو کې د شفري تلکس یا نورو الکترونيکي شفري وسایلو په واسطه ورکړي. د رایو د تساوی په صورت کې د غونډې د رئیس رایه ټاکنې ده.

(۷) د دې مادې په (۵) فقره کې د درج شوي نصاب د بشپړېدو په صورت کې، د عالي شوري تصمیمونه یوازې په عالي شوري کې د یوې یا څو تشو څوکیو د موجودیت په علت نشي کیدی چې بې اعتباره اعلان شي.

(۸) د رئیس یا د عالي شوري د بل غړي تصمیمونه چې په ښه نیت تر سره شوي وي، معتبر دي، حتی که وروسته د هغه په انتصاب، واک او وړتیا کې نیوکه (ایراد) څرگند شي.

د عالي شوري د جلسو د ډول او تصمیمونو بهیر شپاړسمه ماده:

(۱) د عالي شوري د غونډو بهیر پټ (سري) دی. عالي شوري کولای شي د خپلو ټولو یا یوې برخې مذاکرو د پایلو څرگند والی اعلان کړي.

(۲) د عالي شوري د غونډې صورت له ترتیب وروسته، د غونډې د رئیس او د عالي شوري د منشي په لاسلیک رسېږي.

(۳) د ټولو رئیس، د عالي شوري منشي د افغانستان بانک د لوړ پوړو غړو له منځه غوره کوي دغه شخص د عالي شوري غړي نشي کېدی.

(۴) د عالي شوري د غونډې تصمیمونه ثبتېږي او د هماغې غونډې د رئیس په واسطه لاسلیک او اړوندو مراجعو ته صادرېږي.

د افغانستان بانک قانون ۳۹

د گټو (منافعو) اعلامول

اووه لسمه ماده:

- (۱) د افغانستان بانک د عالي شوري غړي، مرستيالان، عامل هيئت او نور کارکوونکي په عالي شوري کې په غړيتوب باندې د انتصاب په وخت کې او وروسته له هغه هر کال له خپلو يا د خپلې کورنۍ د غړو له مستقيمو يا غير مستقيمو سوداگريزو گټو څخه، د تصويب شوو مقرراتو مطابق، عالي شوري ته معلومات ورکوي.
- (۲) د عالي شوري يا د افغانستان بانک د اجراآتو اعتبار، د دې مادې له (۱) فقرې يا د دې قانون له څلېرېشمې مادې سره د هغو د نه مطابقت په دليل، تر پوښتنې لاندې نشي راتلای.

عامل هيئت

اتلسمه ماده:

- (۱) عامل هيئت د افغانستان بانک په اداره او عملياتو پورې د ټولو اړوندو چارو چې د دې قانون په موجب، عالي شوري يا د ټولو ناظر ته ندي پرېښودل شوي، د پرمخ بيولو مسئول دی.
- د عامل هيئت غړي مکلف دي خپلې اداري دندې په لازم څير(دقت) او اغېزمنتيا سره تر سره کړي.
- (۲) د عامل هيئت غړي د دندې د اشغالولو په وخت کې د ادارې د اسرارو او د افغانستان بانک د فعاليتونو او په څيرتيا او اغېزمنتيا سره د سپارل شوو دندو د سرته رسولو په اړه د وفادارۍ لوړه کوي.
- (۳) د ټولو رئيس د غيابت يا ناتوانۍ په صورت کې، لومړی مرستيال د هغه دندې سرته رسوي او د ټولو رئيس له اختياراتو او واکونو څخه برخمن دی.
- (۴) د ټولو رئيس د عالي شوري د تصميمونو په اجراء، د د افغانستان بانک د اداري او عملياتي چارو په لارښوونه او کنترول کې د عالي شوري په وړاندې مسئوليت لري.

۴۰. د دافغانستان بانک قانون

د ټولو د رئیس واکونه

نولسمه ماده:

(۱) رئیس د هغو واکونو لرونکی دی چې د دې قانون په موجب عالي شوري يا د ټولو ناظر ته مختص شوي نه وي. د ټولو رئیس د خپلو اختياراتو په حدودو کې کولای شي، د دافغانستان بانک د فعالیتونو د بڼې لارښوونې او ادارې په منظور په لازمو اقداماتو لاس پورې کړي.

(۲) د ټولو رئیس د عالي شوري په تصویب کولای شي، خپل ټول يا يوه برخه واکونه د عامل هیئت یوه يا څو تنو غړو يا د دافغانستان بانک د شرایطو لرونکو نورو مامورینو يا استازو ته وسپاري. د دافغانستان بانک د واک لرونکو اشخاصو بشپړ وروستنی لست، د هغو د اختياراتو د حدودو په توضیح کولو سره برابر او د غوښتنې په صورت کې یې د ټولو (عمومو) په واک کې ورکوي.

په عامل هیئت کې غړیتوب

شللمه ماده:

(۱) د دافغانستان بانک عامل هیئت له رئیس، لومړي مرستیال، د ټولو ناظر او د ټولو د رئیس له هغه شمېر مرستیالانو څخه جوړ (مرکب) دی چې عالي شوري یې د ټولو د رئیس د وړاندیز شوو نوماندو (نامزدانو) له منځه منظوري، د لومړي مرستیال په استثنی، نور مرستیالان د عالي شوري د تصویب پر اساس مقررېږي.

(۲) هغه شخص کولای شي د دافغانستان بانک د ټولو د رئیس يا د هغه د مرستیال يا د ټولو د ناظر په صفت دنده ترسره کړي چې د لاندې شرایطو لرونکی وي:

- ۱- د افغانستان تابعیت ولري.
- ۲- د نېک شهرت (امانت داری) خاوند وي.
- ۳- لوړ تحصیلات يا ترجیحاً د اقتصاد، بانکوالی او يا حقوقو په علم کې پراخه تجربه ولري.

د افغانستان بانک قانون ۴۱

۴- د دې مادې په (۳) فقره کې تر درج شوو شرایطو لاندې نه وي راغلی.

۵- د بل بانک يا مالي مؤسسې چې قانون هغه د افغانستان بانک تر څارنې لاندې راوستلې وي، ټول وخت يا نيم وخت له حقوقو سره يا يې له حقوقو، برحال منصوب يا کارکونکي، نه وي.

۶- د وزيرانو د شورې يا ملي شورې يا د نورو دولتي عالي مقامونو (عهدو) غړيتوب و نه لري.

(۳) عالي شورې، مرستيالان (له لومړي مرستيال پرته) او د افغانستان بانک د ټولو ناظر، په يوه له لاندې حالاتو کې له خپلو دندو څخه گوښه (برطرفه) کوي يا ئې د تعليق په حالت کې راولي:

۱- په هغه صورت کې چې د دې مادې په (۲) فقره کې د درج شوو حکمونو مطابق، د خدمت د دوام لپاره د نه واک لرونکي وي.

۲- په هغه صورت کې چې په داسې جرم محکوم شي چې مجازات يې حبس وي، خو دا چې دغسې محکوميت د هغه د مذهبي يا سياسي فعاليتونو يا عقيدو په نتيجه کې صورت موندلی وي.

۳- د محکمې د حکم په اثر، د ناتوانۍ له امله د پورونو له ورکولو (داد کولو) څخه عاجز يا ورشکسته اعلان شوی وي.

۴- په عامل هيئت کې يې تر غړيتوب د مخه په وروستيو پنځو کلونو کې، د داسې يوه شرکت واکمن مدير يا کارمند وي چې د هغه لپاره متولي يا د تصفيې مدير ټاکل شوی وي.

۵- د شخصي ناوړه سلوک او بد خلقۍ له امله، د يوه واکمن مقام له لوري د دندو له اجراء څخه بې واکه (سلب صلاحيت) شوی يا د تعليق په حالت کې راوستل شوی وي.

۶- د جسمي يا ذهني بې وسۍ (ناتوانۍ) په علت چې تر شپږو مياشتو زيات يې دوام موندلی وي او د اداري چارو په سرته رسولو قادر نه وي.

۴۲ د افغانستان بانک قانون

۷- له قانوني مکلفیتونو څخه د سرغړونو، اهمال یا په اداره کې د ناوړه سلوک (بد رفتاری) چې د افغانستان بانک گټو ته یې سخت زیان رسولی وي، مرتکب شوی وي.

(۴) د دې مادې په (۳) فقره کې له درج شوو حالاتو په پرته، مرستیالان یا د ټولو ناظر په بل هېڅ دلیل له خپلو دندو څخه نه معزولېږي یا د تعلیق په حالت کې نه راوستل کېږي.

(۵) پخپله یا یې د قانوني وکیل په واسطه د دلایلو له وړاندې کولو او د جمهور رئیس لخوا د هغو تر څېړنې د مخه، له دندو څخه د مرستیال یا د ټولو د ناظر لیرې کول یا تعلیق جواز نه لري.

(۶) د افغانستان بانک مرستیال یا د ټولو ناظر کولای شي د ټولو رئیس ته له دريو میاشتو څخه په لږه یا په لالږه موده کې چې د ټولو رئیس له هغې سره موافقه وکړي، له خپلې دندې څخه استعفی ورکړي.

د ټولو ناظر

یوویشتمه ماده:

(۱) عالی شوري، د ټولو ناظر چې د شرایطو لرونکی مسلکي حسابدار وي، د دې قانون د شلمې مادې په (۲) فقره کې د درج شوو حکمونو پر بنسټ، د هغو نوماندو (کاندیدانو) له منځه څخه چې د خدمت د شرایطو نه لرونکي پیژندل شوي نه وي، غوره کوي.

د ټولو ناظر بیا انتصاب په دې سمت باندې مجاز دي.

(۲) د ټولو ناظر د افغانستان بانک د څېړنې د څانگې مسئول دی.

(۳) د څېړنې د څانگې کارکوونکي، د ټولو د ناظر په وړاندیز او د افغانستان بانک د ټولو د رئیس په منظوري مقرر یا گوښه کېږي.

(۴) د ټولو ناظر او د څېړنې څانگه د لاندې دندو لرونکي دي:

د افغانستان بانک قانون ۴۳

- ۱- د افغانستان بانک د احتمالي مالي خطرونو د مخنيوي لپاره د کړنلارو وضع کول او ساتل او د مناسبو سندونو ساتل او د هغو پر تطبيق باندې څارنه.
- ۲- د افغانستان بانک د نافذو قوانينو او مقرراتو پر رعايت باندې د څارنې لپاره، د افغانستان بانک د ادارې او فعاليتونو دوامداره څېړنه.
- ۳- د څېړنې سرته رسول او د افغانستان بانک د حسابونو، رېکارډونو او همدارنگه دکړنلارو، دحسابدارۍ دکنترولونو او بودجې په باره کې عالي شوري ته د وړاندیزونو او مشورو وړاندې کول.
- ۴- د افغانستان بانک د مالي صورت حسابونو او نورو اړوندو سندونو منظمه څېړنه او رسيدگي او د هغو د سموالي (صورت صحت) د تصديق پانې صادرول.
- ۵- د افغانستان بانک دعالي شوري او د ټولو د رئيس د تصميمونو له رغنده اجراء او تطبيق څخه څارنه.
- ۶- د نورو هغو دندو او مکلفيتونو سرته رسول چې د عالي شوري او د ټولو د رئيس لخوا سپارل کېږي.

کارکونکي

دوه ويشتمه ماده:

- (۱) د افغانستان بانک مسئولين او کارکونکي تر هغه وخته پورې چې په د افغانستان بانک کې دنده سرته رسوي، نشي کولای د بل هغه بانک يا مالي مؤسسې چې څارنه يې د افغانستان بانک په غاړه ده، استخدام يا کرېډت ترلاسه کړي. خو دا چې د افغانستان بانک بل تصميم ونيسي.
- (۲) د کارکونکو د کار او استخدام د بنوشرايطو د تنظيم په منظور، د افغانستان بانک عالي شوري مقررات وضع کوي.

۴۴ د افغانستان بانک قانون

کارکوونکي او استازي (نماینده گان)

درویشتمه ماده:

(۱) عامل هیئت د اړوندو تقنیني سندونو مطابق، د افغانستان بانک کارکوونکي او استازي مقرر او معزولوي.
(۲) معاش، اجوره (دستمزد) حق الزحمه او نور حقوق او امتیازونه چې د افغانستان بانک په واسطه د هغه کارکوونکو او استازو ته ورکول کېږي، د افغانستان بانک د خالصې گټې یا نورو گټو په حساب د محاسبې وړ نه دي.

امتناع

څلېریشتمه ماده:

که چېرې د دې قانون په اووه لسمه ماده کې درج شوي موضوع په عالي شوري یا عامل هیئت کې تر بحث لاندې ونیول شي، غړي مکلف دي خپلې گټې د مخه ښکاره کړي، پدې صورت کې هغه په بحث او تصمیم نیونه کې ګډون نه کوي او د نصاب د بشپړتیا لپاره د هغه حضور لازم نه دی.

د گټو (منافعو) تضاد

پنځه ویشتمه ماده:

(۱) د افغانستان بانک رئیس، مرستیالان او د ټولو ناظر خپل ټول مسلکي توان په افغانستان بانک کې په خدمتونو لگوي او له بانک څخه بهر، بل هېڅ بې معاشه یا بامعاشه منصب یا پست نشي منلی. خو دا چې د افغانستان بانک د نوماند (نامزد) یا استازي په توګه په هغه کې دنده سرته ورسوي.

(۲) پخوانی رئیس، مرستیال یا د ټولو ناظر، په افغانستان بانک کې له خدمت څخه له ګوښه کېدو وروسته، د عالي شوري له مخکنۍ

د افغانستان بانک قانون ۴۵

ليکلي موافقي پرته، تر يوه کاله پورې په بله مالي مؤسسه کې په دنده کې نشي شاملېدای.

(۳) د افغانستان بانک کارکوونکی نشي کولای، د د افغانستان بانک له مخکنۍ ليکلي موافقي پرته، په بله اداره کې بې معاشه يا بامعاشه استخدام شي.

(۴) د ټولو رئيس، مرستيال، د لوړې رتبې مامور يا نور کارکوونکي نشي کولای هغه تحفه يا پور چې د هغو د دندې په بې پلوه (ببطرفانه) سرته رسولو کې ناسمه اغېزه پرېږدي، خپل ځان ته يا د بل شخص په استازيتوب چې ده ته منسوب وي يا له هغه سره سوداگريز، مالي يا کورني (فاميلي) اړيکي ولري، ومني.

د اسرارو ساتل

شپږويشتمه ماده:

هغه شخص چې د افغانستان بانک د عالي شوري، عامل هيئت د غړي، د ټولو د رئيس، لوړ پوړي مامور، کارکوونکي يا استازي په توگه دنده سرته رسولې يا يې رسوي د لاندې مراتبو په رعائيتولو مکلف دی:

۱- محرمو اطلاعاتو ته چې د خپلې رسمي دندې د سرته رسولو په وخت کې يې لاس ته راوړي دي، د لاس رسېدنې يا افشاء يا خپرولو د اجازې نه ورکول، خو دا چې د محکمې يا قانون د حکم په اثر يا د محکمې د غوښتنې يا له بهرني څارونکي (ناظم) سره د همکارۍ د مقاولې په نتيجه کې.

۲- د دې مادې په (۱) فقره کې له درج شوو معلوماتو څخه شخصي گټه نه اخیستل يا بل شخص ته له هغو څخه د گټې اخیستنې د اجازې نه ورکول.

درېم فصل مالي چارې

پانگه

اووه ويشتمه ماده:

(۱) د افغانستان بانک مجازه پانگه اته مليارده افغانۍ يا هغه مبلغ چې د دې قانون د يو سلو د پرشمې مادې په موجب د افغانستان بانک له شتمنيو يا ورکړو (بديهيو) څخه د مستقلي بررسۍ په واسطه او يا د هغو زياتو پيسو چې د دې قانون د نهه ويشتمې مادې مطابق، د خالصو گټو د لېږدونې په نتيجه کې په رامنځته کېږي، ټاکل کېږي.

(۲) د افغانستان بانک پانگه په دولت پورې اړه لري او د لېږدونې وړ يا د حبس يا د رهن د حق تابع نده.

د خالصې گټې يا زيان محاسبه

اته ويشتمه ماده:

د هر مالي کال لپاره د افغانستان بانک خالصې گټې يا زيانونه د نړيوالې حسابدارۍ د معيارونو مطابق، د عملياتو د عوايدو يا خالص زيان د جمع په توگه، د موندو خالصو عوايدو او نښتو زيانونو او د نه لاسته راغلې ارزښت موندنې (ارزش يابۍ) د په گډون لاندې زېرمه ايز يا احتياطي حساب ته له ورکړې گټې يا زيان وروسته محاسبه کېږي:

۱- د نه حصول وړ او يا مشکوکو پورونو، د پانگې د استهلاك او د کارکونکو د تقاعد صندوق ته د ونډې د ورکړې لپاره.

۲- د ماليې د وزير له تاييد وروسته د هغو نورو مقصدونو لپاره چې د افغانستان بانک يې لازم وبولي.

د افغانستان بانک قانون ۴۷

د خالصو گټو تخصیص

نهه ویشتمه ماده:

(۱) د افغانستان بانک په هر کال کې د خالصې گټې (منفعت) د موجودیت په صورت کې د لومړیتوب (تقدم) په ترتیب سره، په لاندې مواردو کې هغه اختصاصوي:

۱- د افغانستان بانک د پانگې په حساب ترهغه حده چې د افغانستان بانک مجازه پانگه د پولې په سلو کې د پورونو (بدیهیو) د ټول مبلغ په سلو کې د (پنځو) معادل چې د افغانستان بانک په بیلانس شیت یا تراز پانه کې د هغه مالي کال په پای کې منعکسه شویده، زیاتوب ومومي.

۲- د بها لرونکو سندونو د بیا پېرودنې لپاره چې د دولت لخوا د دې قانون د یو دېرشمې مادې مطابق، د افغانستان بانک ته صادر شوي او د هغه په واک کې ورکول کېږي.

۳- د افغانستان بانک د عمومي زېرمې لپاره تر هغه حده چې د عمومي زېرمې میزان، د افغانستان بانک د مجازې پانگې معادل شي.

عمومي زېرمه یوازې د افغانستان بانک د زیانونو د جبران لپاره لگول کېږي.

۴- د ماليې د وزېر له تأیید وروسته، د نورو زېرمو لپاره د خاصو مقصدونو د تأمین په غرض چې د افغانستان بانک یې لږم وېولي.

۵- له خالصې گټې څخه پاتې مبالغ، د دې مادې د (۱) فقرې له (۱-۴) جزء پورې د درج شوو تخصیصاتو له وضع کولو وروسته تر دغو شرایطو لاندې لېږدول کېږي:

- د دې مادې د (۱) فقرې له (۱-۴) جزء کې درج، اختصاص ورکړل شوي مبالغ داسې محاسبه کېږي لکه دا چې د بانکي عملیاتو د خالصو عوایدو له مجراء څخه یې صورت موندلی وي. په هغه صورت

۴۸ د افغانستان بانک قانون

کې چې په خالصه گټه کې د عملیاتونو د عوایدو له د مخکنیو تخصیصاتو وروسته چې په خالصه گټه کې شامل دي، کلاً مصرف شوي وي. داسې تخصیصونه پدې ډول محاسبه کېږي لکه چې د تحقق نه موندلې ارزښت یا بې د خالصې گټې له مدرک څخه صورت مومي.

- د عملیاتي خالصو عوایدو پاتې، د مالي کمال له پای ته رسېدو وروسته په څلورو میاشتو کې دولت ته لېږدول کېږي او د (موجودیت په صورت کې) د تحقق نه موندلې ارزښت یابې د خالصو گټو پاتې د ارزښت یابې د زېرمې په حساب چې د افغانستان بانک په بېلابېل شپټ کې منعکسه شوې ده، تخصیص ورکول کېږي.

(۲) د دې قانون د حکمونو د په پام کې نیولو سره، د افغانستان بانک د پولې بدیهیو مجموع له لاندې مبالغو څخه عبارت دي:

۱- د دوران (چلند) په حال کې ټول بانکونو، فلزي مسکوکات او د افغانستان بانک لخوا صادري شوي د پور بها لرونکې پانې چې راټولې شوي نه دي.

۲- په ټولو حسابونو کې موجود مبالغ چې د افغانستان بانک په دفترانو کې د حساب لرونکو په وسیله تحویل شوې دي.

د خالصو زیانونو تخصیص

د پرشمه ماده:

په هغه صورت کې چې د افغانستان بانک په هر مالي کال کې د خالص زیان متحمل شي، دغه زیان په لاندې ترتیب اختصاصېږي:

۱- په هغه صورت کې چې د عملیاتو د خالص زیان له مجموع څخه مرکب خالص زیان یا د بانک فعالیتونه اود ارزښت یابې خالص زیان تحقق نه وي موندلی، د عملیاتي خالص زیان مبلغ، بالترتیب د عمومي زېرمې یا پانگې په حساب اېښودل کېږي او د تحقق نه موندلې ارزښت یابې خالص زیان، د ارزښت یابې د زېرمې حساب ته

د افغانستان بانک قانون ۴۹

لېږدول کېږي او یا په هغه صورت کې چې د ارزش یابۍ د زېرمې حساب د دې زیان د اختصاص په پایله کې منفي شوی وي، خالص زیان بالترتیب د عمومي زېرمې یا پانګې حساب ته لېږدول کېږي.

۲- په هغه صورت کې چې خالص زیان قسماً د عملیاتي عوایدو په اثر او زیاته برخه یې د تحقق نه موندلې ارزش یابۍ د خالص زیان په اثر منخ ته راغلی وي، خالص زیان د ارزش یابۍ د زېرمې حساب ته اختصاص مومي او په هغه صورت کې چې د ارزش یابۍ د زېرمې حساب د دې اختصاص په پایله کې منفي شوی وي بالترتیب د عمومي زېرمې یا پانګې حساب ته لېږدول کېږي.

۳- په هغه صورت کې چې د تحقق نه موندلې ارزش یابۍ خالصه ګټه د عملیاتو له خالص زیان څخه لږ وي، بالترتیب د عمومي زېرمې یا پانګې حساب ته لېږدول کېږي.

په پانګه کې د کمښت جبران

یوډېرشمه ماده:

(۱) د پانګې د کمښت جبران هغه وخت د تطبیق وړ دی چې د افغانستان بانک، له لاندې مواردو څخه له یوه سره مخامخ شي:

۱- په هغه صورت کې چې د میاشتنی بېلانس شپټ پروفورمه چې د دې قانون د څلور او یایمې مادې مطابق برابرېږي، د شتمنیو ارزښت د بدیهیو له مجموع او لاس نه خوړلې مجاز پانګې څخه ښکته سقوط وکړي.

۲- په هغه صورت کې چې د افغانستان بانک خالصه ګټه د هر مالي کال په پای کې د هغه په حسابونو کې د دې قانون د نهه ویشتمې مادې د (۱) فقرې په (۱) جزء او (۲) فقره کې درج د بدیهیو د مبلغ د مجموع په سلو کې د پنځو معادل په میزان، د مجاز پانګې د زیاتولو لپاره د مالي کال په پای کې ښودل کېږي، کافي نه وي.

۵۰ د افغانستان بانک قانون

(۲) د دې مادې د (۱) فقرې په (۱ او ۲) جزء کې د درج شوو حالاتو د تحقق په صورت کې لاندې اجراءات صورت مومي:

۱- په هغه صورت کې چې د کلني تورم د رسمي سنجش وروستی میزان په سلو کې له ۳ څخه تر ۲۰ پورې وي، د ماليې وزير د بېلانس شپټ له ترلاسه کولو وروسته د يوې مياشتې په ترڅ کې، په افغاني پيسو د معاملي وړ پور بها لرونکي سندونه او د بازار د تکتيايې نرخ چې د دولت لخوا خپور شوی (په نشر رسېدلی) دی، په هر هغه مبلغ چې د دې کمبود د جبران لپاره کافي وي، د افغانستان بانک په واک کې ورکوي. د تورم پر دغو حدودو باندې په هرو دريو کلونو کې نوې کتنه کېږي.

۲- په هغه صورت کې چې د کلني تورم د رسمي سنجش وروستی میزان په سلو کې له ۳ څخه تر ۲۰ پورې نه وي، د ماليې وزير لومړی د حکومت د بودجوي تخصیص د پروسې له لارې يو تخصیص برابروي. که دغسې تخصیص منظور نشی، د ماليې وزير د بېلانس شپټ، په افغاني پيسو د معاملي وړ پور بهالرونکي سندونه او د بازار د تکتيايې نرخ چې د دولت لخوا خپور شوی دی، په هر هغه مبلغ چې د دې کمبود د جبران لپاره کافي وي، د افغانستان بانک په واک کې ورکوي.

(۳) د دې مادې په (۱) فقره کې له درج شوو حالاتو څخه د يوه دتحقق په صورت کې ملي شوري له کورنيو او بهرنيو متخصیصو څخه جوړ څېړنيز (تحقیقاتي) کمېسيون د عواملو د څېړنې لپاره ټاکي او حسب الزوم وړاندیزونه وړاندې کوي.

د افغانستان بانک له کمېسيون سره په هر اړخيزه همکارۍ مکلف دی د نه همکارۍ په صورت کې د دې قانون د دوولسمې مادې د (۱) فقرې په (۸) جزء کې درج شوی حکم د تطبيق وړ دی.

د افغانستان بانک قانون ۵۱

دخالصې گټې په تخصیص کې قیود
دوه دېرشمه ماده:

لېږدونه یا بیا پېرودنه او یا ورکړه د دې قانون د نهه ویشتمې مادې د حکم مطابق چې په پایله کې یې د افغانستان بانک شتمنۍ له بد بیهو او لاس نه خوړلې پانگې او زېرمې څخه لېږشي، صورت نشي موندلی.

څلورم فصل

لومړۍ برخه پیسې

رایجې پیسې او پولې واحد

دري دېرشمه ماده:

د افغانستان رایجې پیسې او پولې واحد (افغانۍ) ده او نښه (علامه) یې (Af) ده.

د بانکنوټ او سکې خپرول (نشرول)

څلور دېرشمه ماده:

- (۱) د افغانستان بانک په هېواد کې د دوران په منظور د بانکنوټ او سکې د خپرولو د انحصاري حق لرونکی دی.
- (۲) هغه بانکنوټونه چې د دې مادې د حکمونو مطابق خپرېږي، د افغانستان بانک په شتمنیو کې تر ټولو لومړنۍ بد بیهې گڼل کېږي.
- (۳) د افغانستان بانک د خپلو بانکنوټونو او سکو خپرولو په منظور په مرکزي دفتر، په هېواد کې د خپلو نمایندگیو او فروعو په دفترونو کې مناسب ترتیبات نیسي او بانکنوټونه او سکې حسب اللزوم د دوران لپاره وړاندې (عرضه) کوي.
- (۴) په هغو بانکنوټونو او سکو کې چې د افغانستان بانک په واسطه د دوران لپاره په هېواد کې خپرېږي، د تجارت په قانون کې درج

۵۲ د افغانستان بانک قانون

تعهدې نوټونه، حجت، برات یا د سوداگریزو سندونو نور ډولونه شامل ندي.

د افغانستان بانک له هغو سره په رابطه کې یوازې د دې قانون د حکمونو مطابق د مکلفیت لرونکی دی.

رایجې او قانوني پیسې

پنځه دېرشمه ماده:

(۱) د پیسو د ورکړې وسیله په هغه صورت کې د هېواد قانوني او رایجې پیسې گڼل کېږي چې د بانکنوټ اوسکې په واسطه سرته ورسېږي.

بانکنوټونه او سکې په هېواد کې د ټولو دولتي او خصوصي پوړونو د ورکړې لپاره د هېواد په رایجو پیسو د هغو په اسمي ارزښت سره صورت موندلی شي.

(۲) د افغانستان بانک واک لري هغه پیسې چې د بانکنوټ اوسکې په واسطه ورکول کېږي، محدودې کړي او د بانکنوټونو او سکو اسمي ارزښت چې ورکړه د هغو په واسطه صورت مومي په مشخصو مبالغو محدوده کړي.

(۳) له بانکنوټونو او سکو څخه منظور، هغه بانکنوټونه او سکې دي چې په هېواد کې د دوران لپاره، د افغانستان بانک په واسطه د دې فصل د اړوندو مادو د حکمونو په موجب خپرې شوي او له دوران څخه وتلی نه وي.

د رائجو پیسو مشخصات

شپږ دېرشمه ماده:

(۱) رایجې پیسې له هغو بانکنوټونو او سکو څخه عبارت دي چې په هېواد کې د دوران لپاره، د افغانستان بانک په واسطه، د دې قانون د حکمونو مطابق خپرېږي.

د افغانستان بانک قانون ۵۳

(۲) د بانکوتونو او سکو اسمي ارزښت، اندازه، ډول (شکل)، جنس، محتوی، وزن، ډیزاین او نور مشخصات د افغانستان بانک لخوا په اړوندو مقرراتو کې مشخصېږي. بانکوتونه د ماليې د وزیر او د افغانستان بانک د ټولو د رئیس د لاسلیک لرونکي وي.

د رایجو پیسو تولید او ساتنه (خوندیتوب)

اووه دېرشمه ماده:

د افغانستان بانک مکلف دی، د بانکوتونو د چاپ او د سکو د ضربولو په غرض په دوران کې د نه لوېدلو بانکوتو او سکو د امنیت او خوندیتوب د تأمینولو او د اړتیا په صورت کې، د کلیشو، سرسکو، له دوران څخه د وتلو (خارج شوو) بانکوتونو او سکو د له منځه وړلو لپاره لازم تدبیرونه ونیسي.

د رایجو پیسو تبادله

اته دېرشمه ماده:

د افغانستان بانک د غوښتنې په صورت کې، بانکوتونه او سکې په معادل مبلغ له مزد او حق العمل پرته تبادله کوي.

نامناسې رایجې پیسې

نه دېرشمه ماده:

(۱) نامناسب بانکوتونه او سکې له هغو بانکوتونو او سکو څخه عبارت دي چې څیرې څیرې یا له شکل څخه غورځول شوي وي او هغه سکه چې چپته، ناقصه او یا له شکل څخه لوېدلې وي او وزن یې له معمولې گټې اخیستنې څخه د زړښت له علت پرته را ټیټ شوی وي.

(۲) نامناسب بانکوتونه او سکې له دوران یا چلند څخه ایستل کېږي. د افغانستان بانک، د دې مادې په (۳) فقره کې د درج شوو شرایطو په استثنای هغه نامناسب بانکوت یا سکه چې پیدا (ترلاسه)

۵۴ د افغانستان بانک قانون

کوي يې، له دوران څخه باسي او له منځه يې وړي او هغه په مشخصو بانکونو او سکو چې د هغو معادل دي بدلوي.

(۳) د افغانستان بانک کولای شي د هغو بانکونو او سکو له بدلولو څخه چې ډيزاين يې مشهود نه وي، بد شکله يا سوري شوي يا يې څلوېښت فيصد سطح ضايع يا ورکه شوې ده، ډه ډه وکړي، دغه ډول پيسې، د هغه خاوند ته د بدل له ورکولو پرته له جريان څخه وځي او محوه کېږي. د افغانستان بانک کولای شي په خاصو مواردو کې په کلي يا جزئي بدلونې لاس پورې کړي.

(۴) د افغانستان بانک کولای شي هغه بانک نوټ چې له ظاهري نظره يې تغيير موندلی، له معاوضې پرته مصادره کړي، په خاصه توگه هغه بانکونو چې پر مخونو يې څه شې ليکل شوي، نقاشي شوي، ډيزاين او محتويات يې مکرراً چاپ شوي وي، مهر يې خوړلی يا تسلسلي سوري لري او يا يې سرينناکه ماده پر مخونو پکار وړل شوې وي.

(۵) دعوایدو د ټولولو مسئولين مکلف دي، نامناسب يا جعلی بانکونو ته يا سکې چې لاسته يې راوړي، د افغانستان بانک ته ور واستوي.

د رایجو پيسو موجودي او خپرونو پلان

څلوېښتمه ماده:

د افغانستان بانک مکلف دی د رایجو پيسو د زېرمو موجودي مستقيماً اداره او د نشر پلان ترتيب او د افغانستان د اقتصاد دپولي اړتياوو د تأمینولو لپاره د بانکونو او سکو له کافي وړاندې کونې څخه ډاډ ترلاسه کړي.

د افغانستان بانک قانون ۵۵

د خپرو شوو پیسو د حسابدارۍ کړنلاره یوڅلو پښتمه ماده:

د افغانستان بانک په حسابونو کې تر دوران لاندې بانکوتونه او سکې د هغه د بډیې په حساب معامله کېږي.
د افغانستان بانک په خزانه کې زېرمه شوي بانکوتونه او سکې پدې بډیېو کې شامل ندي.

د رایجو پیسو راټولول دوه څلو پښتمه ماده:

(۱) د افغانستان بانک کولای شي، د معادلو بانکوتونو او سکو په صادرولو سره، د بانکوتونو یا سکو د راټولولو او له دوران څخه د ایستلو په هکله تصمیم ونیسي. دغه تصمیم د هغې کړنلارې مطابق چې د افغانستان بانک لخوا وضع کېږي او په هغې کې هغه ځای، نېټه او ساعتونه چې بانکوتونه او سکې د بدلونې لپاره وړاندې کېږي مشخصېږي او د مبادلې په کړنلارې پورې اړوندې موضوعگانې ترتیب او تنظیموي. همدارنگه د هغو اشخاصو د پیژندنې په هکله چې بانکوتونه او سکې د مبادلې لپاره وړاندې کوي قواعد او شرایط او په مبادله پورې اړوند سندونه او مدارک ټاکي او د جعلی نوټونو په نسبت چې د مبادلې لپاره وړاندې شي، د چلند (برخورد) ډول ټاکي.

(۲) د دې مادې په (۱) فقره کې درج د مبادلې د دورې په پای یا په بل وخت کې چې د کړنلارې مطابق مشخصېږي تعویض شوي بانکوتونه او سکې، له دوران څخه بهر (خارج) او قانوني اعتبار یې ساقطېږي.

(۳) د دې مادې په (۱) فقره کې تصمیم، په هېواد کې د رایجو پیسو د نوم او د اسمي ارزښت د تغیر په منظور د قانون د تطبیق یا نورو مقصدونو لپاره نیول کېدی شي.

دوه یمه برخه

د محاسبې او ورکړې (پرداخت) وړ پیسې

دولتي حسابونه او الزامي ورکړې

دري څلویښتمه ماده:

(۱) دولتي بودجه، مالي سوابق او هغه حسابونه چې د هېواد د نافذه قوانينو پر بنسټ الزامي گڼل کېږي او په افغانستان کې رامنځته کېږي يا ساتل کېږي، د هېواد په رایجو پیسو دي يا د هغو پر بنسټ ارزول کېږي، د اسعارو د تأدياتو د مکلفیتونو له اجراء پرته، په جزایي مسائلو يا نورو قضایي اقداماتو کې د ایجاب په صورت کې د پیسو ورکول (تأديه کول)، د هېواد په رایجو پیسو صورت مومي.

(۲) الزامي ورکړې په افغانۍ ارزول او ورکول کېږي.

الزامي ورکړه له هغې ورکړې څخه عبارت ده چې دولت ته يا د دولت لخوا صورت مومي، د هغو ورکړو په استثنی چې د قرارداد يا بلې داوطلبانه معاملې په اثر سرته رسېږي، په الزامي ورکړو کې د محکمې د حکم په اثر يا د قانون مطابق د مالیاتو (مستقیمه او غیرمستقیمه) ورکړه، گمرکي عوارض، فیسونه، حق الزحمې، لگښتونه او جرمې او د عامې سوکالۍ د خدمتونو لپاره هر ډول ورکړه شامل دي.

په تقينې سندونو کې ذکر شوي مبالغ، ارزښت اېښودنه او تعویض

څلورڅلویښتمه ماده:

(۱) په تقينې سندونو کې ذکر شوی مبلغ، د هېواد له رایجو پیسو څخه عبارت دی، خو دا چې بل ډول اټکل شوی وي.

(۲) که چېرې په تقينې سندونو، کنوانسیون يا د افغانستان لخوا په عقد شوي قرارداد يا موافقه لیک کې، د هېواد په رایجو پیسو د

د افغانستان بانک قانون ۵۷

بهرنیو اسعارو د بدلولو له ډول څخه یادونه شوې نه وي، د افغانستان بانک کولای شي، د اړوندو مقرراتو مطابق، د نوموړو اسعارو په افغانۍ د معادل ارزښت د ټاکلو یا محاسبې وسیله یا تگلاره مشخصه کړي.

(۳) د افغانستان بانک کولای شي په گمرکونو او مالیاتي مکلفیتونو یا نورو ورکړو پورې د اړوندو قوانینو د ادارې، اجراتو او تطبیق په منظور، د مقرراتو مطابق، د نورو هېوادونو د رایجو پیسو معادل ارزښت او د تسعیر وسیله یا روش یا د هغو محاسبه د یوې ورځې یا اوږدې مودې لپاره یا په دوامدار شکل سره مشخصه کړي.

(۴) په هغه صورت کې چې د دې قانون د حکمونو مطابق، د هېواد د رایجو پیسو د اسمي ارزښت د تغییر تصمیم ونیول شي، رسمي ارزښتونه په ټولو سوابقو، حسابونو، ورکړه ایزو (تادیاتي) مکلفیتونو، بدیهیو، آفر اخیستنو (داوطلبیو) او نورو تقنیني سندونو کې د تغییر موندلي اسمي ارزښت د مبادلې د نرخ مطابق، د اعتبار وړ دي.

قراردادونه

پنځه څلوېښتمه ماده:

د قرارداد، خرڅلاو، ورکړې، برات، بها لرونکي سند یا سندونو، عمل، معاملې او نور مواردو په اړه چې په پیسو، د پیسو په ورکړې یا د پیسو د ورکړې په مکلفیت پورې مربوط وي. د هېواد په رایجو پیسو صورت مومي د دې قانون په شپږ څلوېښتمه ماده کې درج شوي موارد له دې حکم څخه مستثنی دي.

د رایجو پیسو په اړه آزادي

شپږ څلورېننمه ماده:

(۱) د قرارداد خوا وې (طرفین) یا نورې داوطلبانه معاملي (برات، حجت، بها لرونکی سند یا سندونه) کولای شي د خپلو تادیاتي مکلفیتونو د ورکړې په هکله، له هر سعر سره موافقه وکړي.

(۲) طرفین کولای شي خپل موافقه لیک د محیطي شرایطو پر بنسټ (د سوداګرۍ عرف، د معاملي تګلوری او د معاملي اجراء) په څرګنده یا ضمني توګه عقد کړي.

د اسعاري تادیاتي مکلفیت تنفیذ

اووه څلورېننمه ماده:

(۱) اسعاري تادیاتي مکلفیت د هغه د شرایطو مطابق نافذېږي. په هغه صورت کې چې حکمي شخص د بهرنیو اسعارو په ورکړه مکلف شي او د حکم پر بنسټ ایجاب کړي چې ورکړه د هېواد په رایجو پیسو چې په بهرنیو اسعارو باندې د تادیاتي مکلفیت د پېرودنې لپاره کافي وي، صورت ومومي، نوموړی مبلغ د هېواد له بانکونو څخه د یوه په واسطه د افغانۍ د اعلام شوي نرخ په اساس، د لومړۍ کاري ورځې په پای کې له هغې ورځې د مخه چې ورکړه یې د ااین په واسطه ترلاسه کېږي، محاسبه کېږي. د دې مادې (۳) او (۴) فقره لدې حکم څخه مستثنی دي.

(۲) نورې ورکړې چې د دې مادې د (۱) فقرې مطابق صورت مومي، د مبادلي د نرخ په اړه، په ذکر شوي فقره کې درج شوی حکم د تطبیق وړ دی.

(۳) په هغه صورت کې چې د اسعاري تادیاتو د مکلفیت په تنفیذ پورې د اړوندو اجراءاتو په بهیر کې، محکمه ومومي چې د هېواد په رایجو پیسو د پور د مبلغ تبدیلول، د دې مادې د (۱) فقرې مطابق دواړو خواوو ته غیر عادلانه دي، کولای شي د هېواد په رایجو پیسو د

د افغانستان بانک قانون ۵۹

یوه مبلغ د ورکړې حکم چې د بهرنیو اسعارو د تأدیې مکلفیت لپاره کافي وي، د هېواد د یوه بانک په واسطه د افغانۍ د ټاکل شوي نرخ په اساس، په بله ورځ چې محکمه هغه عادلانه وپولي، صادر کړي، محکمه مکلفه ده د داسې تبادلې د نرخ دستور ورکړي چې د داین حق تأمین شي او د مدیون په گټه له فیصلې څخه چې د خپلې ورکړې مکلفیت یې خنډولی دی ډډه وکړي. د دې مادې (۴) فقره لدې حکم څخه مستثنی ده.

(۴) په هغه صورت کې چې په هېواد کې د تنفیذ وړ تأدیاتي مکلفیت، په افغانی رایجو پیسو باندې د یوه بهرنی سعر د مبادلې نحوه ټاکلې وي، محکمه د مبادلې هماغه نحوه مرعي الاجراء گرځوي.

درېمه برخه

جرمونه

جعلی پیسې

اته څلورېنتمه ماده:

په جعلی پیسو کې لاندې اقلام شامل دي:

- ۱- جعلی سکه یا بانکنوت چې رایجې سکې یا بانکنوت ته ورته وي، یا د هغو په عوض واخیستل شي.
- ۲- منقش یا سپین بانکنوت څه بشپړوي یا نه وي.
- ۳- واقعي سکه یا بانکنوت په داسې ډول لاس وهل شوی یا تغییر موندلی وي چې هغې رایجې سکې یا بانکنوت ته ورته شي چې لوړ اسمي ارزښت لري یا د هغه په عوض واخیستل شي.
- ۴- هغه رایجه سکه چې ځنځیره یې د سوانکاری یا د ځنډو غوڅولو په واسطه لیرې (اخیستل) شوې وي او ځنځیره یې پرمخ عوض شوې وي چې ظاهر یې اعاده کړي.

۶۰ د افغانستان بانک قانون

۵- هغه سکه چې د سرو زرو، سپینو زرو یا نېکلو پوښنې ورکړل شوی وي، خو د سرو زرو، سپینو زرو یا نېکلو سکې ته ورته شي یا د هغو په عوض واخیستل شي.

۶- سکه یا د فلز ټوټه یا د فلزاتو مخلوط چې د سرو زرو، سپینو زرو یا نېکلو ظاهري شکل ولري یا د فلز اوبه ورکړل شوې یا رنگ شوي وي خو سرو زرو، سپینو زرو یا نېکلو ته ورته شي یا د هغو پر ځای واخیستل شي.

۷- جعلي قیمت لرونکې توکن (نښه) له جعلي مالياتي مهر، جعلي پستی ټکټ یا ارزښت لرونکې جعلي شهادتنامې څخه عبارت دي چې د فني، مبتذل یا غولوونکي نوم په واسطه ډیزاین شوی وي. په دغه حکم کې واقعي کاغذي پیسې چې د پیسو په عنوان ارزښت نلري هم شاملې دي.

د پیسو جعل

نهه څلورېنښتمه ماده:

هغه شخص چې جعلي پیسې جوړې کړي یا یې په جوړولو اقدام وکړي، د جرم مرتکب گڼل کېږي او د واکمنې محکمې لخوا په طویل حبس محکومېږي.

د جعلي پیسولرل

پنځوسمه ماده:

(۱) هغه شخص چې له قانوني عذر پرته چې اثباتول ئی د ده پخپله غاړه دي له لاندې اعمالو څخه د یوه مرتکب شي، مجرم گڼل کېږي او په طویل حبس محکومېږي:

۱- په هغه صورت کې چې جعلي پیسې وپېږي یا یې ترلاسه کړي یا یې د پېرودلو او پلورلو وړاندیز وکړي.

د افغانستان بانک قانون ۶۱

۲- په هغه صورت کې چې جعلی پیسې تر خپل حیازت یا مالکیت لاندې ولري.

۳- په هغه صورت کې چې جعلی پیسې هېواد ته دننه وار دې کړي.
(۲) هغه شخص چې له قانوني عذر پرته چې اثبات یې ده په خپله غاړه دی، د سرو زرو یا سپینو زرو براده، برش یا استوانه یا هغه په گردې صورت، محلول یا په بل شکل سره تر خپل حیازت یا مالکیت لاندې ولري چې د سرو زرو یا سپینو زرو د رایجو سکو د معیبولو، کمولو یا سپکولو په واسطه تولید یا لاسته راغلي وي، د جرم مرتکب ګڼل کېږي، د احوالو مطابق په هغه حبس چې له پنځو کلونو څخه زیات نه وي، محکومېږي.

د سکو ویلي (ذوب) کول

یو پنځوسمه ماده:

(۱) هېڅ شخص نه شي کولای د هېواد رایجه او قانوني سکه ویلي کړي، ماته یې کړي یا یې له رایجې پیسې پرته په بل عنوان استعمال کړي، خو دا چې جواز یې د افغانستان بانک څخه اخیستی وي.
(۲) هغه شخص چې د دې مادې د (۱) فقرې حکم یا په جواز کې درج شوي شرایط نقض کړي د جرم مرتکب ګڼل کېږي په حبس چې له یوه کال څخه زیات نه وي یا نقدي جریمه چې له پنځه ویشو زرو افغانیو څخه زیاته نه وي یا په دواړو په جزاء محکومېږي. محکمه کولای شي د هغو وسایلو په مصادره چې جرم د هغو په واسطه یا له هغو سره په رابطه کې صورت موندلی دی هم حکم وکړي.

په جریان کې اېښودل (جریان ته وړاندې کول)

دوه پنځوسمه ماده:

(۱) هغه شخص چې د قانوني عذر له لرلو پرته چې اثبات یې د هغه په خپله غاړه دی یو له لاندې اعمالو څخه سرته ورسوي، د جرم

۶۲ دافغانستان بانک قانون

مرکتب گڼل کېږي او د واکمنې محکمې طویل په اوږده حبس محکومېږي:

۱- په هغه صورت کې چې جعلی پیسې دوران ته وړاندې کړي یا یې دوران ته د وړاندې کولو لپاره عرضه کړي یا جعلی پیسې د واقعي پیسو په شان استعمال کړي.

۲- په هغه صورت کې چې جعلی پیسې له افغانستان څخه وباسي. (۲) هغه شخص چې د خلکو د تېر ایستلو لپاره او په آگاهانه توګه غیر قانوني سکه یا د فلزاتو مخلوط چې د اندازې، شکل یا رنگ له نظره یوې رایجې سکه ته ورته وي او د رایجې سکه په عوض یې جریان ته وړاندې کړي، په هغه حبس چې له دوو کلونو څخه زیات نه وي محکومېږي.

فلزي ټوټې او توکونه

دري پنځوسمه ماده:

هغه شخص چې له قانوني عذر پرته چې اثبات یې د ده په خپله غاړه دی، داسې شیان جوړ کړي، تولید یې کړي، ویې پلوري یا یې په خپل حیات کې ولري چې هدف یې په تېر ایستونکې توګه د هغو قیمت لرونکو توکونو پر ځای استعمالول وي چې ماشینونه او وسایل د هغو په وسیله فعالېږي، د جرم مرتکب گڼل کېږي، په هغه حبس چې له شپږو میاشتو څخه زیات نه وي یا نقدي جریمه چې له دوولسو زرو افغانیو څخه زیاته نه وي یا په دواړو په جزاء محکومېږي.

له شکل څخه غورځول یا معیوبول

څلور پنځوسمه ماده:

(۱) هغه شخص چې لاندې عملونه سرته ورسوي، د جرم مرتکب گڼل کېږي او د طویل حبس په جزاء محکومېږي:

د افغانستان بانک قانون ۶۳

۱- په هغه صورت کې چې د سرو زرو یا د سپینو زرو سکه پدې منظور چې د سرو زرو یا سپینو زرو د رایجې سکې پر ځای وگڼل شي، معيوبه کړي، کمه يې کړي يا يې سپکه کړي.

۲- د دې مادې په (۱) فقره کې درج شوې سکه آگاهانه جريان ته وړاندې کړي.

(۲) هغه شخص چې يو له لاندې عملونو څخه سرته ورسوي، د جرم مرتکب گڼل کېږي، په هغه حبس چې له شپږو میاشتو څخه زیات نه وي يا په نغدي جریمه چې له دوولسو زرو افغانیو څخه زیاته نه وي يا په دواړو په جزاء محکومېږي:

۱- په هغه صورت کې چې رایجه سکه له شکل څخه وغورځوي.

۲- په هغه صورت کې چې رایجه سکه چې له شکل څخه غورځېدلې ده، په دوران کې واچوي.

۳- په هغه صورت کې چې د افغانستان بانک له استیذان پرته یو بانکوت د چاپولو (طبع کولو)، مهر کولو، د هغو له پاسه د کلیمو یا خطونو او تصویرونو د نښلولو په وسیله له شکل څخه وغورځوي.

۴- په هغه صورت کې چې رایج بانکوت چې د دې مادې د (۱) فقرې د (۳) جزء مطابق چې له شکل څخه غورځول شوی دی، دوران ته وړاندې کړي.

د بانکوتونو ورته جوړونه

پنځه پنځوسمه ماده:

(۱) هېڅوک نشي کولای د الکترونیکي وسایلو یا کمپیوتر په مرسته یا په بل ډول داسې شیان جوړ، خپاره، چاپ، اجراء، صادر او یا يې په جريان کې واچوي چې له لاندې اقلامو څخه یوه ته ورته وي:

۱- رایج بانکوت.

۲- د پور بهالرونکي سند یا د دولت یا بلې مالي مؤسسې بهالرونکي سندونه.

۶۴ د افغانستان بانک قانون

(۲) لاندې اشخاص، د دې مادې په (۱) فقره کې له درج شوي حکم څخه مستثنی دي:

۱- د د افغانستان بانک يا يې کارکوونکي، د دندې د اجراء په وخت کې.

۲- پوليس، د دندې د اجراء په وخت کې.

۳- هغه شخص چې د قرارداد يا جواز په اساس، د د افغانستان بانک يا پوليسو لخوا عمل کوي.

(۳) هغه شخص چې د دې مادې د (۱) فقرې کې درج شوی حکم نقض کړي، د جرم مرتکب گڼل کېږي او په هغه حبس چې له شپږو مياشتو څخه زيات نه وي يا نقدي جریمه چې له دوولسو زرو افغانیو څخه زياته نه وي يا په دواړو په جزاء محکومېږي.

(۴) هېڅ شخص د هغه ورته بانکنوټ د چاپ په اړه چې د د افغانستان بانک لخوا صادر شوی دی، په لاندې مواردو کې د دې مادې د (۳) فقرې مطابق، په مجازاتو نه محکومېږي، په هغه صورت کې چې معلومه شي چې د هغه ورته بانکنوټ اوږده اوسور، د جاري بانکنوټ له اوږدو او سور څخه درې پر څلور يا له يونيم برابر څخه زيات وي:

۱- اړوند شکل يوازې تور او سپين وي.

۲- ورته والی يوازې د ورته بانکنوټ پر يوه مخ باندې ښکاره شوی وي.

وسایل يا مواد

شپږ پنځوسمه ماده:

هغه شخص چې له قانوني عذر پرته چې اثبات يې د هغه په خپله غاړه دی د ماشين، انجن، ابزارو، وسايلو، موادو يا شيانو چې پوهېږي د پيسو، قيمت لرونکو جعلي توکونو د جوړولو لپاره په کار وړل کېږي يا پوهېږي چې د دغه ډول گټې اخيستنې لپاره برابر

د افغانستان بانک قانون ۶۵

شوي دي او هغه جوړ کړي، ترميم يې کړي يا يې په جوړولو يا ترميمولو لاس پورې کړي يا يې په خپل حيازت کې ولري د جرم مرتکب گڼل کېږي، په طويل حبس محکومېږي.

له ضرابخاني څخه د ضرب وهلو د وسايلو لېږدول

اووه پنځوسمه ماده:

هغه شخص چې له قانوني عذر پرته چې اثبات يې د هغه پخپله غاړه دي، په آگاهانه توگه يو له لاندې شيانو څخه د قانوني فعاليت له جواز لرونکې ضرابخاني څخه بهر کړي، د جرم مرتکب گڼل کېږي، او په طويل حبس محکومېږي:

۱- ماشين، انجن، ابزار، وسايل، مواد يا هغه شيان چې د سکې په جوړولو کې ورڅخه گټه اخيستل کېږي يا په کار وړل کېږي.

۲- د دې مادې په (۱) فقره کې په درج شوو شيانو کې د گټې اخيستني وړ جزء.

۳- سکه، د فلز استوانه يا د فلزاتو مخلوط.

اعلان، سوداگري

اته پنځوسمه ماده:

(۱) هغه شخص چې يو له لاندې عملونو څخه سرته ورسوي، د جرم مرتکب گڼل کېږي او له احوالو سره سم هغه په حبس چې له پنځو کلونو څخه زيات نه وي، محکومېږي:

۱- د جعلي پيسو يا قيمت لرونکو توکونو د خرڅلاو، برابرولو يا لېږدوني د وړانديز يا د گټې اخيستني د ډول يا د هغو وسايلو په اړه چې د هغو په واسطه جعلي پيسې يا قيمت لرونکي توکونه خرڅ، برابر يا لېږدول کېدای شي، د اطلاعاتو د هر ډول اعلان يا اشتهار خپرول.

۲- د قیمت لرونکو جعلي توکنونو پېرودل یا لاس ته راوړل یا د قیمت لرونکو جعلي توکنونو د پېرودلو یا لاس ته راوړلو په هکله مذاکره یا د مذاکرې وړاندیز یا د هغو په اړه په بل ډول د ارتباط نیول.

(۲) هېڅوک د دې مادې د (۱) فقرې د حکم مطابق د واقعي سکې یا بانکنوټ په اړه چې د پیسو په عنوان ارزښت نه لري، د جرم په ارتکاب نه محکومېږي، خو دا چې وپوهېږي چې نوموړې سکې یا بانکنوټ د پیسو په عنوان ارزښت نه لري او د هغو په اړه خدعې او تېرايستني وجود ولري.

د اثبات په هکله اختصاصي حکمونه

نهه پنځوسمه ماده:

(۱) د پیسو یا قیمت لرونکو توکنونو په اړه جعل کاري، د هغو د نه ورته والي، د مودې د تېرېدو (انقضاء) او تبادلې با وجود، بشپړ جرم گڼل کېږي.

(۲) د افغانستان بانک د مؤظف شخص لاسلیک، په افغانستان یا نورو هیوادونو کې د پیسو یا قیمت لرونکو توکنونو د جعلي یا واقعي توب، رایج یا نه رایج والي د اثبات په رابطه کې، د جعل کاري د څېړنې په اړه کافي دی، د لاسلیک کوونکي شخص د رسمي مشخصاتو اثبات ته اړتیا نشته.

(۳) هغه اړخ (لوری) چې د دې مادې په (۲) فقره کې درج تصدیق پاینه د هغه په خلاف وړاندې شوېده، کولای شي د محکمي په اجازه، د متقابل تحقیق په منظور، د جعلکاری د تحقیق کوونکي حضور وغواړي.

(۴) د دې مادې په (۲) فقره کې درج تصدیق پاینه د مدرک په توگه نه پېژندل کېږي، خو دا چې هغه لوری چې د هغې د وړاندې کولونیت

د افغانستان بانک قانون ۶۷

لري، د محاکمې له بهير د مخه يې مقابل لوری خبر کړی او د تصدیقپانې يوه نسخه يې هغه ته وراستولې وي.

**د بانکنوټ، سکې، سندونو او نښو (توکونو) غیر مجاز خپرول
شپېتمه ماده:**

هغه شخص چې يو بانکنوټ يا سکه، د دې قانون د څلور دېرشمې مادې په (۱) فقره کې له درج شوي حکم سره په تناقض کې يا نور سندونه يا توکونه چې په افغانستان کې د خپرولو په منظور تر گټې اخيستني لاندې نیول کېږي، خپاره کړي، په طویل حبس محکومېږي.

مصادرہ

یوشپېتمه ماده:

(۱) جعلی بانکنوټونه، سکې، سندونه او نښې یا قیمت لرونکي توکونه او هغه وسایل چې د جوړولو لپاره تر گټې اخيستني لاندې نیول کېږي یا پدې منظور برابر شوي وي، مصادرہ کېږي.
(۲) پولیس کولای شي لاندې شیان ضبط کړي او یې ساتي:
۱- جعلی پیسې.

۲- جعلی قیمت لرونکې نښې.

۳- ماشینونه، انجنونه، ابزار، وسایل یا هغه شیان چې د جعلی پیسو یا قیمت لرونکو توکونو د جوړولو لپاره په کار وړل شوي یا د هغو دگټې اخيستني لپاره اختصاص کړی شوي یا د هغو د تولید په مقصد جوړ شوي دي.

(۳) د دې مادې په (۲) فقره کې درج ضبط شوي شیان، د محوه کولو یا د بل منظور لپاره چې واکمن مقامونه یې لازم ویولي، د افغانستان بانک ته استوي. هغه شیان چې ساتل یې د جرم د اثباتیه مدرک په توگه اړین وگڼل شي له دې حکم څخه مستثنی دي.

۶۸ د افغانستان بانک قانون

(۴) بانکوت، سکه، سند یا د دې مادې له (۱) فقرې سره په تناقض کې نورې نښې چې د پیسو په توګه په افغانستان بانک کې د دوران لپاره په پام کې نیول شوي وي، جعلی ګڼل کېږي. هغه موارد چې د دې فصل د حکمونو مطابق، مجاز ګڼل شوي دي له دې حکم څخه مستثنی دي.

پنځم فصل پولي دندې او فعالیتونه

پولي سیاست

دوه شپېتمه ماده:

د افغانستان بانک، د هېواد د پولي سیاست د طرح، تر لاس لاندې نیولو او اجراء مسئول دی.

د آزاد بازار عملیات

دري شپېتمه ماده:

د افغانستان بانک د خپل پولي سیاست په اجراء کې کولای شي د آزاد بازار له لارې د تېالي وړ بهرنیو اسعارو، د دولت لخوا خپرو شوو د پور د بها لرونکو سندونو، په قطعي پېرودنه او پلورنه (د فوري یا د مخکنۍ پېرودنې) او یا د بیا پېرودنې د قرارداد په موجب، له خپل لوري اقدام وکړي. پدې هکله له نورو اسعارو او بها لرونکو سندونو څخه ګټه نشي اخیستل کېدی.

د بانکونو الزامې زېرمې

څلور شپېتمه ماده:

(۱) د افغانستان بانک د خپل پولي سیاست په اجراء کې کولای شي بانکونه مکلف کړي، په افغانستان بانک کې سپارنې (اجباري زېرم) کېږدي. د دغو سپارنو حد اقل میزان د مقدار، ډول یا د سپارنو د

د افغانستان بانک قانون ۶۹

سر رسید، د ترلاسه شوو پورونو د وجوو او د بانکونو د نورو بديهیو پر بنسټ چې د افغانستان بانک یې لازم ویولي د اړوندو مقرراتو مطابق ټاکي. د بديهیو په وړاندې د الزامي زېرمې میزان، د ټولو بانکونو لپاره یوشان دی.

(۲) د افغانستان بانک کولای شي د نقدي سپارنو یا د بانکونو د نورو پولې سپارنو میزان چې په افغانستان بانک کې یې د الزامي زېرمو په توګه لري او هغه وخت موده چې د موجودو الزامي زېرمو د میزان د ټاکلو لپاره د ورځنیو بېلانسونو اوسط تثبیتېږي، د اړوندو مقرراتو مطابق وټاکي.

د افغانستان بانک کولای شي د اجباري زېرمو لپاره ګټه (مفاد) وټاکي.

(۳) ددې مادې په (۲) فقره کې په درج شوو مقرراتو کې چې دهغو په موجب الزامي زېرمې ټاکل کېږي یا تغییرات پکې راځي، هغه نېټه چې بانکونه نوې زېرمې یا دهغو میزان رعایت کړي هم ټاکل کېږي.

د الزامي زېرمو له تأمینولو څخه سرغړونه پنځه شپېتمه ماده:

په هغه صورت کې چې بانکونه، د دې قانون په څلور شپېتمه ماده کې د درج شوو الزامي زېرمو له حداقل تأمینولو څخه ډډه وکړي، د افغانستان بانک کولای شي د کمښت تر جبرانه پورې، جریمه چې اندازه یې د افغانستان بانک د مقرراتو مطابق ټاکل کېږي، اعمال کړي.

د تنزیل عملیات

شپږ شپېتمه ماده:

(۱) د افغانستان بانک کولای شي یوازې لاندې بانکي وړاندې شوي سندونه چې له افغانستان بانک سره حساب ولري راتیټ (تنزیل) کړي:

۷۰ دافغانستان بانک قانون

۱- برات او حجت چې د پیسو واحد یې افغانۍ او په هېواد کې د ورکړې وړ وي او حداقل د دریو لورو (طرفونو) چې د خپلو دیونو د ورکړې وړتیا لري او لږ ترلږه له هغو څخه یو لوری یې بانک وي، د لاسلیک لرونکي وي او د سررسید موده یې، د دافغانستان بانک په واسطه د هغو د ترلاسه کولو له نېټې څخه له دریو میاشتو څخه زیاته نه وي.

۲- په استثنایي مواردو کې د دافغانستان بانک کولای شي، د دې فقرې په (۱) جزء کې درج شوي سندونه، په هغه صورت کې چې حداقل د دوو لورو چې د خپلو دیونو د ورکړې وړتیا لري او له دې جملې یو لوری یې بانک وي د لاسلیک لرونکي وي او د سررسید موده یې، د دافغانستان بانک په واسطه د هغو له ترلاسه کولو څخه له دریو تر شپږو میاشتو پورې زیاته نه وي.

۳- د پور بها لرونکي سندونه چې د دولت یا د دافغانستان بانک په واسطه صادر یا ضمانت شوي، د خرڅلاو لپاره ټولو (عمومو) ته د پور د وړاندې شوو بها لرونکو سندونو جزء او د افغانستان په قلمرو کې د ورکړې وړ وي او پولې واحد یې افغانۍ او د سررسید موده یې د دافغانستان بانک په واسطه د اخیستلو له نېټې څخه درې میاشتې وي.

(۲) د دې مادې په (۱) فقره کې درج شوي د تنزیل عملیات، د نورو شرایطو او مقرراتو (د تنزیل د نرخ په شمول) چې د دافغانستان بانک لخوا وضع کېږي، تابع دي.

(۳) د دافغانستان بانک کولای شي، د دې مادې په (۱) او (۲) فقره کې د درج شوو سندونو د هر یوه له تنزیل څخه، ډډه وکړي.

د افغانستان بانک قانون ۷۱

د پورونو ورکول

اووه شپېتمه ماده:

(۱) د افغانستان بانک کولای شي، د اړوندو شرایطو او مقرراتو مطابق، د دريو مياشتو تر مودې پورې نورو بانکونو ته پور ورکړي، پدې شرط چې په افغانستان بانک کې حساب ولري او د هغو د له لاندې شتمنيو څخه د يوې په واسطه تضمين شي:

۱- د دې قانون په دوه اويایمه ماده کې درج اسعاري زېرمې.

۲- د پور بها لرونکي نور سندونه چې د دولت لخوا صادر يا ضمانت شوي وي او په هېواد کې ټولو ته د وړاندې شوو د پور د بها لرونکو سندونو جزء په افغاني پيسو د ورکړې وړ وي.

۳- د مالونو د گدام رسيدونه، د کاليو يا لومړنيو موادو يا نورو جنسونو چې د نابودۍ او زيان په وړاندې بيمه شوي وي د مالکيت سندونه.

۴- له افغانستان بانک يا د افغانستان بانک ته د منلو وړ سپارنو اخیستونکو سره موجودې، له هغو ډول ډول شتمنيو څخه جوړې (مرکبې) سپارنې چې د افغانستان بانک يې، د دې قانون د حکمونو مطابق، د هغو په پېرودلو، پلورلو يا معاملي مجازوي، د سرو زرو او نورو قيمتي فلزاتو او کریمه اجزارو په شمول.

(۲) هغه بانکونه چې له افغانستان بانک سره حساب لري، په افغانستان کې يوازې د دوی مرکزي دفترونو ته پور ورکول کېږي.

د تنزیل يا پور نرخونه

اته شپېتمه ماده:

د افغانستان بانک د تنزیل او پور نرخونه، د هغو مقرراتو مطابق چې د افغانستان بانک يې وضع کوي، ټاکل کېږي.

شپږم فصل د اسعارو د نرخ او کنترول سیاست

کلي سياستونه

نهه شپيتمه ماده:

(۱) د افغانستان بانک د هېواد د اسعارو د نرخ د سياست د طرح کولو ترلاس لاندې نيولو، تنظيمولو او اجراء کولو مسئول دی، مکلف دی چې په دې هکله له تصميم نيونې څخه د مخه د ماليې له وزارت سره مشوره وکړي.

(۲) د افغانستان بانک د افغانستان د استازي په توگه د اسعارو د کنترول په اړه د له هېواد د اړوندو نافذه قوانينو مطابق عمل کوي. هغه رسېدلي رپوټونه، د حساباتو صورتونه يا اطلاعات چې لازمي وگڼل شي، د افغانستان بانک لخوا وړاندې کېږي.

مکلفيتونه

اويایمه ماده:

د افغانستان بانک د لاندې مکلفيتونو لرونکی دی:

۱- په هېواد کې د اسعارو د نرخ د سياست او د اسعارو د بازار د فعاليتونو د اجراء کولو او لپاره د مقرراتو، لايحو، دستورالعملونو يا لازمو لارښوونو وضع کول.

۲- د دې قانون د اووه اويایمې مادې مطابق د صرافانو، بانکونو او نورو مالي مؤسسو د جواز ثبتول او صادرول او د هغوی د اړوندو چارو څارنه او تنظيمول.

۳- د اسعارو، صرافانو او بانکونو د وضعيت په اړه د حدودو ټاکل.

۴- د اسعارو د ليلام د مجلس د دايرولو سازمانول.

۵- د افغانستان د نړيوالو زېرمو اداره کول او ساتل.

د افغانستان بانک قانون ۷۳

د تصفيې قراردادونه او نړيوالې ورکړې

يو اويایمه ماده:

د افغانستان بانک کولی شي چې خاتمه يا د دولت په استازيتوب، په بهر کې مېشتو دولتي او خصوصي تصفيوي مؤسسو سره، تصفيوي او د ورکړې موافقت لیکونه او نور قراردادونه عقد کړي.

اسعارى زېرمې

دوه اويایمه ماده :

(۱) د افغانستان بانک د هېواد اسعارې زېرمې چې د لاندې شتمنيو له ټولو يا يوې برخې څخه جوړې دي، رامنځته کوي او ساتي يې:

- ۱- سره زر، کریمه ډبرې او نور گران بيه فلزات.
- ۲- بانکوتونه او د آزادې تبادلې وړ اسعار او سکې.
- ۳- د افغانستان بانک په حسابونو کې موجود مبالغ چې د بهرنیو مرکزي بانکونو يا نورو مالي مؤسسو په دفترونو کې د آزادې راکړې وکړې وړ اسعارو په ډول ساتل کېږي.
- ۴- د پيسو د نړيوال صندوق څخه د اخیستلو (برداشت) د حق مجموعي مبلغ چې د دولت لخوا ساتل کېږي.
- ۵- برات، حجت، تعهدي نوټونه، د سپارنې سندونه، د پور سندونه او د پور نور بها لرونکي سندونه چې په تبادلې وړ اسعارو د ورکړې وړ وي.
- ۶- د مخکنۍ پېرودنې يا بيا پېرودنې قرارداد، د افغانستان بانک د اسعارو د بدلونې (معاوضي) قرارداد چې د بهرنیو مرکزي بانکونو يا نړيوالو مالي سازمانونو لخوا ترسره شوي يا ضمانت شوي وي، مستقبلي او د اختيار قراردادونه او نور قراردادونه چې

۷۴ د افغانستان بانک قانون

د افغانستان بانک ته د تبادلې وړ بهرنیو اسعارو د لاسته راوړنې حق ورکوي.

(۲) د افغانستان بانک مکلف دی چې خپله بین المللی زېرمه تر هغه حده وساتي چې د افغانستان د پولې سیاستونو او اسعاري نرخونو د اجراء کولو او د بین المللی معاملو د پټه وخت غوښتنې د تسوې لپاره کفایت وکړي.

(۳) په هغه صورت کې چې د دې مادې په (۲) فقره کې درج شوي نړیواله زېرمه داسې راکمه شي یا د سقوط د خطر په حال کې وي چې د پولې یا اسعاري سیاستونو یا د نړیوالو معاملو د پټه وخت غوښتنو د تسوې لپاره کفایت ونه کړي، د افغانستان بانک اصلاحي تدبېرونه په نظر کې نیسي او د موضوع رپوټ د وضعې د اغېزمن ښه والی لپاره د حل د لارو چارو له وړاندیز سره یو ځای د وزیرانو شورې ته وړاندې کوي.

(۴) د افغانستان بانک مکلف دی چې د دې مادې په (۳) فقره کې د درج شوي وضعې تر لیرې کېدو پورې، اصلاحي اقداماتو ته دوام ورکړي او رپوټونه او لازم وړاندیزونه وړاندې کړي.

د نړیوالو اسعاري زېرمو ترلاسه کول، ساتل او لېږدول درې او یایمه ماده:

د افغانستان بانک د بانکدارۍ په قانون کې د درج شوو حکمونو مطابق کولی شي چې د دې قانون د دوه او یایمې مادې په (۱) فقره کې د درج شوي نړیوالو اسعاري زېرمو د ترلاسه کولو، ساتلو او لېږدولو لپاره لازم اقدامات تر سره کړي او د نړیوالو پېژندل شوو ښو معیارونو مطابق هغه اداره کړي.

د افغانستان بانک قانون ۷۵

اسعاري بديهيو محدود والی څلوراویایمه ماده:

د افغانستان بانک نه شي کولای د خپلو (بديهيو) زیاتوالی، چې په اسعارو د ورکړې وړوي، په هغه صورت کې چې د هغې په نتیجه کې د دغو بديهيو مجموع د هغه د لاس نه خوړونکې پانگې او اسعاري زېرمې د مجموع مبلغ په سلوکې له پنځوس څخه زیات سره معادل شي اجازه ورکړي.

د اسعارو صرافان

پنځه اویایمه ماده:

(۱) د اسعارو صرافان مکلف وي چې د فعالیت جواز له افغانستان بانک څخه واخلي.
(۲) د جواز د ورکړې، ثبتولو، ردولو او لغو کولو ډول د مربوطو مقرراتو مطابق تنظیمېږي.
(۳) لاندې اشخاص د دې مادې د (۱) فقرې له حکم څخه مستثنی دي:

۱- د افغانستان بانک.

۲- بانکونه.

۳- ټاکلي اشخاص د هغو د طبیعت د دلیل، د راکړې ورکړې د اندازې او موقعیت یایې د مشتریانو د ډول له مخې.

(۴) هغه معافیتونه چې د دې مادې د (۳) فقرې په (۳) جزء کې درج شوو اشخاصو ته ورکول کېږي، مشروط یا د وخت له نظره محدود یا قسمي وي او هغه خدمتونه چې د هغوی لخوا تر سره کېږي یا نه ترسره کېږي، د افغانستان بانک لخوا فهرست کېږي.

(۵) د اسعارو صرافان مکلف دي چې د افغانستان بانک قوانین، مقررات، قواعد او ټول (کلا) او په خاص ډول په لاندې مواردو کې رعایت کړي:

۷۶ د افغانستان بانک قانون

- ۱- اړوندې څانگې يا ادارې ته د هغو معاملو په هکله چې ارزښت يې د افغانستان بانک په مقرراتو کې درج له ټاکل شوي حداقل مبلغ څخه زياتی وکړي، د معلوماتو ورکول.
- ۲- د مشريانو په هکله د معلوماتو راټولول او په مربوطو دوسيو کې د هغو ثبتول او ساتل.
- ۳- د افغانستان بانک په اړوندو مقرراتو کې د اټکل شوو شرايطو مطابق د خپلو مشريانو، ادارې، راکړې ورکړې او مالي وضعيت په هکله د مطلوب معلوماتو وړاندې کول.
- (۶) د افغانستان بانک کولی شي د اسعارو د صرافانو د فعاليت جواز او ثبت په هغه صورت کې چې د دې قانون ياد د افغانستان بانک له نورو مقرراتو څخه سرغړونه وکړي يا د جرم مرتکب شي، لغو کړي.

اووم فصل

له دولت سره د افغانستان بانک اړيکي

بانکدار، سلاکار (مشاور) او مالي استازی

شپړاويایمه ماده:

- (۱) د افغانستان بانک مکلف دی چې د دولت او د هغو دولتي ادارو او مؤسسو د بانکدار، سلاکار او مالي استازي په توگه عمل وکړي چې د ماليې وزير يې ټاکي، د افغانستان بانک نه شي کولای له دولت يا دولتي ادارو او مؤسسو سره د مالي مرستې يا د هغو د گټو د تأمین په منظور معامله ترسره کړي.
- (۲) د افغانستان بانک د خپلو هدفونو يا د واک او تخصص په ساحه کې د نورو چارو په هکله وړاندیزونه، مخکې لدې څخه چې ملي شوري ته وړاندې شي، د ماليې له وزير سره پرې مشوره کوي.
- (۳) د ماليې وزير هر کال د دولت د راتلونکي کال د بودجې د جوړېدو په وخت کې له افغانستان بانک سره مشوره کوي.

۷۷ د افغانستان بانک قانون

د افغانستان بانک مکلف دي چې د مربوطې بودجې د اقتصادي او مالي مسایلو په هکله لیکلي رپورت د ماليې وزیر ته ورکړي. (۴) د افغانستان بانک د راتلونکي بودجوي کال بودجه طبع او د ماليې وزیر ته یې ورکوي او دولت ته په راتلونکي کال کې د لېږدونې وړ تخصیص په اټکلي توګه ټاکي.

د دولتي پور اخیستنې (استقراض) په اړه مشوره او رپورت اووه اويايمه ماده:

د ماليې وزیر هرکال د راتلونکي مالي کال په اوږدوکې د دولتي کورني او بهرني استقراض د پلان په هکله چې په قرار داد، د وېش په برنامه او د قرار داد په نورو شرایطو کې درج مبالغ پکې شامل وي له د افغانستان بانک سره مشوره کوي. دولت او نورې دولتي ادارې او مؤسسې مکلفي دي، د خپلو استقراضی معاملو رپورت د مربوطو مقرراتو مطابق وړاندې کړي.

د دولت امین او خزانه دار

اته اويايمه ماده:

(۱) د افغانستان بانک کولی شي د دولت او نورو دولتي ادارو او مؤسسو د پياښتونه د ماليې وزارت د تجویز له مخې ومني او د دولت د امین په توګه حسابونه وساتي، پیسې ترلاسه او ورکړې او نور مالي اړوند خدمتونه تر سره کړي او په مربوطو حسابونو کې د سپارل شوو مبالغو په اندازه د غوښتنې په وخت کې، پیسې ورکړي او موافقه وکړي چې د دي سپارل شوو مبالغو په مقابل کې ټکټانه ورکړي.

(۲) د افغانستان بانک کولای شي د هغه شرائطو مطابق چې تجویزوي ئې، نورو مالي مؤسسوته د دي مادې په (۱) فقره کې د درج شویو سپارنو د لاسته راوړلو واک ورکړي.

د مالي نمایندگۍ فعالیت

نهه او یایمه ماده:

د افغانستان بانک کولی شي د مالي استازي په توگه، د ماليې د وزیر په موافقه د دولت او نورو دولتي ادارو او مؤسسو لپاره لاندې فعالیتونه سرته ورسوي:

۱- د پورتنیو مراجعو لخوا د بهالرونکو سندونو د صادره پورونو لپاره بازار موندل او د هغوې ثبتول او لېږدول.

۲- بها لرونکو سندونو د اصلي پېسو، ټکټیاني، حق العمل او نورو لگښتونو ورکول.

۳- له د افغانستان بانک سره د پورتنیو ذکر شوو مراجعو د حسابونو په هکله د ورکړې د معاملو اجراء کول.

۴- د نورو هغو چارو اجراء کول چې د افغانستان بانک له اصلي هدفونو او دندو سره موافق وي.

مطلوبه معلومات

اتیایمه ماده:

د افغانستان بانک کولای شي چې د خپلو دندو د تر سره کولو لپاره له دولت څخه د دلایلو په وړاندې کولو سره هغه اطلاعات او مالي او اقتصادي سندونه غوښتنه کوي، ترلاسه کړي.

دولت ته د افغانستان بانک پورونه

پو اتیایمه ماده:

د افغانستان بانک نه شي کولای، دولت یا نورو دولتي ادارو یا مؤسسو ته هېڅ ډول مالي مرستې برابرې کړي. د دې قانون دوه اتیایمه ماده له دې حکم څخه مستثنی ده.

د افغانستان بانک قانون ۷۹

د دولت د پور د بها لرونکو سندونو پېرودل

دوه اتيايمه ماده:

د افغانستان بانک نه شي کولای د دولت د پورونو صادر شوي بها لرونکي سندونه دولت ته، د افغانستان بانک د پور په توگه وپېري. هغه پېرودنې چې د افغانستان بانک له پولي سياست سره مطابقت ولري، يا د افغانستان بانک د پانگې اچونو لپاره لازم وي او هغه هم يوازې د دوه يم لاس په بازار کې صورت ونيسي، لدی حکم څخه مستثنی دي.

اتم فصل

له نورو بانکونو سره د افغانستان بانک اړيکي

د بانکونو د جواز صادرول، څارنه او تنظيمول

درې اتيايمه ماده:

د افغانستان بانک د بانکونو د جواز د صادرولو، څارنې او د هغو د چارو د سمبالولو مسئول دی.

د بهرنيو بانکونو څارنيزو مقاماتو سره همکاري

څلور اتيايمه ماده:

(۱) د افغانستان بانک د بهرنيو بانکونو له څارنيزو مقاماتو سره د بانکونو د څارنې په اړه د اړوندو متقابلو اړيکيو په اساس چې يو د بل د واک په حوزه کې عمل کوي، نېرېدې همکاري کوي. دغه همکاري د افغانستان بانک او د بهرنيو بانکي څارنيزو مراجعو تر منځ د همکارۍ د موافقت ليک په صورت کې تر سره کېدلای شي.

(۲) د دې مادې په (۱) فقره کې درج شوي همکاري د هر بانک په هکله د اطلاعاتو د تبادلې په گډون چې د دواړو د واک د حوزه په

۸۰ د افغانستان بانک قانون

حدود و کې فعالیت کوي، تر سره کېدلی شي، په دې شرط چې د پټ والي (سري توب) اصل رعایت کړي.

په دفترونو کې بانکي حسابونه پنځه اتيايمه ماده:

د افغانستان بانک کولای شي تر هغه شرایطو او حدودو لاندې چې په بانکي حسابونو پورې په اړوندو موافقت لیک کې ذکر کېږي، بانکونو، د اسعارو صرافانو د بهالرونکو سندونو د خدمتونو وړاندې کوونکو، د ورکړو د سیستم مجریانو او نورو هغو اشخاصو ته چې د قانون مطابق د افغانستان بانک تر څارنې لاندې دي، په خپلو دفترونو کې بانکي حسابونه پرانيزي، ويې ساتي او د هغوی ورکړې ومني.

وروستنی پور ورکوونکی شپږ اتيايمه ماده:

د افغانستان بانک کولای شي د ټاکلو شرائطو مطابق، په افغانستان بانک کې حساب لرونکو کورنیو او بهرنیو مالي مؤسسو ته د وروستني پور ورکوونکې سرچینې په توګه، هغوته د مالي مرستو د ورکړې له لارې یا د ګټو د تأمینولو لپاره په هغه موده کې چې له دريو میاشتو څخه زیاته نه وي، د پور، معاوضې، بیاپېرودنې (بازخرید) او مشروط تعهد په ډول د دغه قانون په نهمه شپږتمه ماده کې د درج شوو شتمنیو په تضمین پورورکړي، مګر دا چې د افغانستان بانک تصمیم ونيسي چې په استثنايي حالاتو کې د نا تضمین شویو پورونو ورکړه مؤجه ده. د افغانستان بانک لخوا د پور ورکړه یا ژمنه تر دغو شرائطو لاندې صورت مومي:

۱- پور یا ژمنه د حساب لرونکي او عامه ګټو په سیالیت پورې د اړوندو حکمونو د رعایتولو په منظور وي.

د افغانستان بانک قانون ۸۱

۲- د ماليې وزير د دې مادې په (۱) جزء کې له درج شوي پور يا ژمنې سره د اړوند وړانديز له رسېدلو څخه وروسته په د (۲۴) ساعتونو کې موافقه کړې وي. د پورونو او ژمنو موده په هغه صورت کې تمدد بدلی شي چې د حساب لرونکي د سياليت په هکله د دافغانستان بانک شرائط رعايت کړي او د هغه د قناعت وړ وگرځي.

نهم فصل

ورکړه، تصفيه او تسويه

د ورکړې سيستمونه او د هغو مجريان

اووه اتيایمه ماده:

(۱) د دافغانستان بانک مکلف دی چې د ورکړې سالم او اغېزمن سيستمونه تاسيس کړي، ويې ساتي او پراختيا ورکړي.

(۲) د دافغانستان بانک د ورکړې پر سيستمونو او د هغو پر مجريانو باندې د ثبت تنظيم او نظارت کولو مسؤل دی.

(۳) د دافغانستان بانک کولای شي سيستمونه او د ورکړې د سيستمونو مجريان وڅاري او د مقرراتو مطابق لاندې مراتب وضع کړي:

۱- د ورکړې سيستمونه او د هغو مجريان د جواز په اخیستلو يا ثبت مکلف کړي.

۲- د ورکړې سيستمونه او د هغو مجريان د احتياطي مقرراتو په گډون د هغو مقرراتو په رعايتولو چې د ورکړې پر سيستمونو او د هغو مجريانو باندې د دافغانستان بانک د څارنې کولو د آسانولو په منظور، چې د عامه شتمنيو د ساتلو لپاره د هغوی په امانت کې اېښودل شوي دي، مکلف کړي.

۳- د شرائطو د درلودلو د مقرراتو په گډون د هغو شرايطو او مقرراتو رامنځ ته کول چې د هغو مطابق مالي مؤسسې او د پولې د

۸۲ دافغانستان بانک قانون

خدمتونو وړاندې کوونکي وکولی شي چې د ورکړې په هر ډول سیستم کې گډون وکړي.

۴- د ورکړې سیستمونه او د هغو مجریان د هغو نورو مقرراتو د حکمونو په رعایتولو چې د دې فصل په موجب وضع کېږي، مکلف کړي.

(۴) د دې مادې په اساس وضع شوي شرایط او مقررات د هغو په شمول چې د جواز د صادرېدو او ثبت په هکله صراحت لري، کېدی شي د ورکړې د سیستم یا د هغو د مجریانو د یو صنف یا ډول څخه د هغه د بل صنف یا ډول سره متفاوت وي.

(۵) د دافغانستان بانک کولای شي برسېره پر لاندینيو مواردو هغه څه چې د دې مادې په (۱) فقره کې د درج شوو دندو د تر سره کولو لپاره اړین وېلي ترسره یې کړي:

۱- د ورکړې د سیستم سمبالول، پراخول، گډون او اجراء کول.

۲- په اړوندو مقرراتو یا موافقت لیکونو کې د درج شوو شرایطو او ضوابطو په اساس په خپلو دفترونو کې د مالي مؤسسو او د ورکړې د سیستمونو د مجریانو د تسویه ئي حسابونو ساتل.

۳- د اړوندو مقرراتو مطابق د کافي رهن په بدل کې حساب لرونکو ته د اضافه اخیستنې (اضافه برداشت) د ورکولو لپاره د آسانتیاوو برابرول.

۴- د هېواد مالي سیستم ته د معلوماتي شبکو جوړول او اجراء کول یا په هغه کې گډون کول.

(۶) د دافغانستان بانک کولی شي په لاندې مواردو کې لازمي آسانتیاوې برابرې کړي:

۱- د دافغانستان بانک د ورکړې له سیستمونو سره د نورو ورکړو د سیستمونو د متقابلو اړیکو تأمینول.

د افغانستان بانک قانون ۸۳

۲- په داخلي رابجو پيسو يا اسعارو باندي د وركړو د اجراء كولو لپاره د پر مختللي نوې تكنالوژۍ جوړول او ورته پراختيا وركول.

۳- د هېواد د سراسري وركړې د سيستم د تدريجي ودې په اړه په منظم ډول د دوامدارو پلانونو طرح كول او تطبيقول.

د وركړې د سيستم سياست

اته اتيابمه ماده:

(۱) د افغانستان بانک د هېواد د خلکو د گټو د تأمينولو په منظور په ډېرو نېو نړيوالو معيارونو سره د مالي سيستم د ثبات د تأمينولو لپاره د وركړې د سيستم سياست طرح كوي، نيسي او اعلامو يې او د هغه له تطبيق څخه څارنه كوي، چې د هغه لومړنۍ هدف د وركړې د سيستم د خونديتوب او اغېزمنتوب ټينگښت او د وركړې په سيستم كې د احتمالي خطرونو او زيانونو مخنيوی او كنترولول دي. همداراز د عامه گټو نور اړخونه، په خاص ډول په بازار كې د وركړې د خدمتونو د سيستم لپاره د رقابت پراخول او د وركړې د سيستم د گټه اخيستونكو ساتنه هم تقويه كوي او تأمينوي ئې.

(۲) د افغانستان بانک مكلف دی د وركړې د سيستم د خونديتوب او اغېزمنتوب د ودې او تقويې په منظور د وركړې د سيستم له مجريانو، مركزي بانکونو او نورو مربوطو كورنيو او بهرنيو مقاماتو سره همكاري وكړي.

د سيستم داخلي خطرونه او په تسويه كې ډاډ

نه اتيابمه ماده:

د افغانستان بانک كولې شي د داخلي خطرونو د مخنيوي او كنترول او د وركړې په سيستم كې د ډاډ وړ تسويې ته د رسېدلو لپاره، د لاندي ټكو لرونكي مقررات او خاص دستورالعملونه وضع كړي:

۸۴ دافغانستان بانک قانون

۱- په دوه اړخيزو او څو اړخيزو قراردادونو کې د اړخونو ترمنځ او ټولو ثالثو اړخونو پرعليه د تعهداتو او موافقت لیکونو د اعتبار، د تطبيق قابليت او قطعيت تأمينول، د مالي مؤسسو او هر هغه نهائي او خالص شوي مبلغ ترمنځ چې د پورته ذکر شوو مقرراتو او موافقت لیکونو سره په مطابقت کې ټاکل کېږي، پر مالي مؤسسو حاکم د تسوئي د قواعدو تخليصول.

۲- د څو اړخيزې تصفيې څخه د تأدياتي مکلفيتونو د نه رعایتولو له امله د راپيدا شوو خطرونو کمول او د هغه مخنيوی کول.

۳- پر اړخونو باندې يا د ثالثو اړخونو پر عليه له بانکونو پرته د نورو اشخاصو د ټولو انتقالي فرمايشونو د قطعيت او وروستني والي په اړه د بانکدارۍ د قانون د اووه اويایمې مادې د حکم او له بانکونو پرته د اشخاصو ترمنځ د مالي قراردادونو په اړه د تخليص او متعادل والي په هکله د بانکدارۍ د قانون د دوه اتيايمې مادې د حکم تطبيقول او په دې هکله د نورو قوانينو څخه پېروي نه کول.

۴- د دې مادې په (۱، ۲، ۳) اجزاو کې له درج شوو حکمونو څخه د سرغړونې په صورت کې د جرمو او تعزيراتو وضع کول.

پولي خدمتونه

نوي يمه ماده:

(۱) د دافغانستان بانک د پولي خدمتونو د وړاندې کوونکو د ثبتولو، د جواز د صادرولو، تنظيمولو او پر هغوی باندې د نظارت کولو مسئول دی.

(۲) د دافغانستان بانک واک لري چې د پولي خدمتونو وړاندې کوونکي نظارت کړي او پر هغوی باندې لاندې مکلفيتونه وضع کړي:

۱- د فعاليت د جواز اخیستل او د هغه ثبتول.

۲- د دې فصل د حکمونو مطابق، د مربوطو مقرراتو په رعایتولو باندې مکلفول.

د افغانستان بانک قانون ۸۵

۳- د هغو شرایطو او مقرراتو لړل چې پر بنسټ یې پولې خدمتونه تر سره شي، د د افغانستان بانک ته د نظارت په چارو کې لازمي آسانتیاوې برابرې کړي او د عامه شتمنیو د ساتلو لپاره چې په امانت کې یې دي، مرسته وکړي.

۴- مسؤلې شعبي یا ادارې ته د هغو معاملو د ریوت وړاندې کول چې ارزښت یې د ټاکل شوي حد اقل مبلغ تجاوز وکړي. (۳) د دې مادې پر بنسټ شرایط او مقررات د جواز د صادرېدو او ثبت د شرایطو په ګډون کېدلی شي چې د پولې خدمتونو یو صنف یا ډول له بل صنف یا ډول سره متفاوت وي.

(۴) د د افغانستان بانک کولای شي هغه خدمتونه او آسانتیا وي چې د پولې خدمتونو د وړاندې کوونکو په ګډون د مالي مؤسسو لخوا د مشتریانو لپاره د ورکړو د فرمایشاتو د لېږلو، د پړاوونو د بشپړولو او ترلاسه کولو لپاره د هېواد په رائجو پیسو یا اسعارو باندې وړاندې کېږي، تنظیم او نظارت کړي.

(۵) د د افغانستان بانک کولای شي، د دې مادې په (۴) فقره کې د درج شوو خدمتونو او آسانتیاوو د رامنځ ته کولو، اجراء کولو او سمبالولو په کار کې له مالي مؤسسو سره مرسته وکړي.

متفرقه

یونوي یمه ماده:

(۱) د دې قانون په اووه اتیایمه اونوي یمه ماده کې درج د جواز غوښتنلیک ورکول، ثبتول، ردول او لغو کول د مربوط طرز العمل مطابق صورت مومي.

(۲) د دې مادې په (۱) فقره کې د درج شوي جواز ورکول او ثبتول د لاندې مراحلو لرونکی دی:

۱- د عامه ثبت په دفتر کې د معلوماتو درجول.

۸۶ د افغانستان بانک قانون

۲- د افغانستان بانک له خوا د جواز یا د ثبت د تصدیق لیک صادرول.

۳- د دې فکري د (۱ او ۲) اجزاو په درج شوو مرحلو کې سیستم او د خدمت ډول او هغه اشخاص چې جواز او تصدیق لیک ورته صادرېږي، مشخص کېږي.

(۳) لاندې اشخاص د دې قانون په اووه اتیایمه او نوي یمه ماده کې د جواز د اخیستلو او ثبتولو د شرایطو څخه معاف دي:

۱- د افغانستان بانک.

۲- بانکونه.

۳- د راکړې ورکړې د طبیعت، اندازې او موقعیت یا د هغو د مشتریانو د ډول په دلیل نور اشخاص. دغه معافیت کېدلی شي چې مشروط او د وخت له نظره محدود یا قسمي وي. هغه خدمتونه چې د داسې اشخاصو لخوا برابرېږي یا نه برابرېږي، د افغانستان بانک لخوا فهرست کېږي.

(۴) د ورکړې د سیستمونو مجریان او د پولې خدمتونو وړاندې کوونکي د افغانستان بانک د قوانینو او مقرراتو د حکمونو په رعایتولو سره په خاص ډول په لاندې مواردو کې مکلف دي:

۱- د مربوطو اټکل شوو شرایطو مطابق د خپلو مشتریانو په هکله په دفترونو او دوسیو کې د معلوماتو راټولول، ثبتول او ساتل.

۲- د افغانستان بانک په مقرراتو کې د اټکل شوو شرایطو مطابق د خپلو مشتریانو او ادارې د راکړې ورکړې او مالي وضعیت په هکله د مطلوبه معلوماتو وړاندې کول.

(۵) په هغه صورت کې چې د افغانستان بانک یې تشخیص کړي چې د ورکړې د سیستم مجریان یا د پولې خدمتونو وړاندې کوونکي، د دې قانون یا نورو مقرراتو حکمونه نقض کړي وي یا د خپلو دیونو په ورکړې قادر نه وي یا د جرم مرتکب شوی وي یا د جرمی فعالیتونو د

د افغانستان بانک قانون ۸۷

تر سره کولو د اشتباه په تقوئي باندي مدرکونه وجود ولري، د هغوی جواز او ثبت لغو کېږي.

لسم فصل

د بهالرونکو سندونو خدمتونه او د هغو د لېږدولو سیستم

د بها لرونکو سندونو د خدمتونو ثبتېدل

دوه نوي یمه ماده:

(۱) هغه شخص چې په مستقیم یا غیرمستقیم ډول په افغانستان کې د بها لرونکو سندونو د لاندې راکړې ورکړې او خدمتونو په وړاندې کولو کې ګډون وکړي، د غیر قانونی عمل مرتکب ګرځي:

۱- د بها لرونکو سندونو د پېرودنې، پلورنې، تبادلې، ادارې، ساتنې او حمل او نقل خدمتونه.

۲- د بهالرونکو سندونو یا نورو مالي سندونو د تخریب لپاره د خدمتونو برابرول.

۳- د مالي بازار د ادارې او عملیاتو لپاره د خدمتونو برابرول.

۴- د بهالرونکو سندونو په صندوق کې د پانګې اچونې لپاره د خدمتونو برابرول چې د عامه پیسو څخه لاس ته راغلي وي.

۵- نور هغه خدمتونه چې د وزیرانو شوري لخوا د بهالرونکو سندونو د خدمتونو په توګه پېژندل شوي وي.

(۲) هغه شخص چې د بهالرونکو سندونو د خدمتونو د وړاندې کوونکي په توګه په افغانستان بانک کې ثبتېږي، یا د دې قانون د دري نوي یمې مادې د حکم مطابق له ثبتو لوڅڅه معافېږي، له دې حکم څخه مستثنی دی.

د ثبت له مقرراتو څخه معافیت

دري نوي يمه ماده:

(۱) لاندې اشخاص د دې قانون د دوه نوي يمې مادې د حکم د په نظر کې نيولو سره د ثبت له مقرراتو څخه مستثنی دي:

۱- د افغانستان بانک.

۲- بانکونه.

۳- د راکرې ورکړې د طبيعت، اندازې او موقعیت يا د هغو د مشتريانو د ډول په دليلونو نور اشخاص.

(۲) د دې مادې د (۱) فقرې په (۳) جزء کې درج شوي اشخاص په هغه صورت کې له معافېدو څخه گټه اخيستلی شي چې د افغانستان بانک د دې قانون د نهه نوي يمې مادې له تطبیقېدو څخه ډاډ ترلاسه کړي.

د دغه معافېدل کېدلی شي چې مشروط يا د وخت له نظره محدود يا قسمي وي.

(۳) د بهالرونکو سندونو هغه خدمتونه چې د دې مادې د (۱) فقرې په (۳) جزء کې د درج شوو اشخاصو لخوا برابرېږي يا نه برابرېږي، د افغانستان بانک لخوا فهرست کېږي.

تنظيم، نظارت او احتیاطي معيارونه

څلور نوي يمې ماده:

(۱) د افغانستان بانک د دې قانون په نهه نوي يمې ماده کې د درج شوو هدفونو د په نظر کې نيولو سره د بهالرونکو سندونو د خدمتونو د وړاندې کوونکو د تنظيمولو او نظارت مسؤل دی.

(۲) د افغانستان بانک کولای شي چې د بهالرونکو سندونو د خدمتونو وړاندې کوونکي نظارت کړي او لاندې شرایط پر هغوی باندې وضع کړي:

د افغانستان بانک قانون ۸۹

۱- د احتیاطي مقرراتو رعایتول چې د هغه مطابق د بهالرونکو سندونو خدمتونه تر سره کېږي، د هغو مقرراتو په ګډون چې د بهالرونکو سندونو د خدمتونو د وړاندې کوونکو او د هغو له مجریانو څخه د افغانستان بانک د نظارت د آسانولو لپاره د عامه شتمنیو د ساتنې چې د دې وړاندې کوونکو په امانت کې دي.

۲- د دولت مربوطې ادارې ته د هغو معاملاتو د رپوټ وړاندې کول چې ارزښت یې د ټاکل شوي حد اقل مبلغ څخه تجاوز وکړي.

(۳) هغه مبالغ او بهالرونکي سندونه چې د بهالرونکو سندونو د خدمتونو د وړاندې کوونکو پوروالي (مقروضیت) خپلو مشتریانو ته تشکيلوي، له هغو شتمنیو او بهالرونکو سندونو څخه چې د نورو مشتریانو په حسابونو کې کږېدت کېږي او په جلا ډول ساتل کېږي، د نورو مشتریانو په پورونو (بدیهیو) یا په خپله د بهالرونکو سندونو د خدمتونو د وړاندې کوونکو په بدیهیو کې د وجوهو یا بهالرونکو سندونو په ورکړه کې ورڅخه ګټه اخیستل کېدای نه شي.

بانکونه له دې حکم څخه مستثنی دي.

په عامه وړاندې کونه (عرضه) او د بها لرونکو سندونو په پلورنه کې محدودیت

پنځه نوي یمه ماده:

(۱) هېڅ شخص نه شي کولای په مستقیم یا غیرمستقیم ډول د هغو بهالرونکو سندونو د پلورنې یا پېرودنې یا د هغه د خدمتونو د وړاندې کولو په اړه فعالیت وکړي کوم چې د افغانستان بانک د ثبت په عام دفتر کې نه دي ثبت شوي. استثنائی حالات او شرایط له مربوطو مقرراتو سره سم تنظیمېږي.

(۲) د افغانستان بانک کولای شي د دې مادې په (۱) فقره کې درج د ثبت د ساتلو لپاره شرایط د هغو شرایطو په ګډون چې د بهالرونکو

۹۰ د افغانستان بانک قانون

سندونو او د هغه د صادر وونکو په هکله ټولو (عمومو) ته د معلوماتو د وړاندې کولو په هکله وي، وضع کړي.

(۳) د د افغانستان بانک کولای شي د بهالرونکي سند ثبت د منظور شوي بهالرونکي سند په توگه تر دې شرایطو لاندې لغو کړي:

۱- په هغه صورت کې چې د بهالرونکي سند صادر وونکی، د مستقل شخصیت په توگه خپل موجودیت له لاسه ورکړي یا د محکمې له خوا د د یونو له ورکړې څخه عاجز یا ورشکسته اعلان شوی وي.

۲- په هغه صورت کې چې د بهالرونکي سند بازاری ارزښت له شلو افغانیو څخه کم وي.

(۴) د هغه بهالرونکي سند راکړه ورکړه چې ثبت شوي نه وي، باطل گڼل کېږي. په هغه صورت کې چې راکړه ورکړه تسویه شوې وي، پېرودونکی کولای شي بهالرونکی سند د ورکړل شوي قیمت په بدل کې د سند پلورونکي ته پرته له دې چې، حق العمل، فیس یا د هغه نور لگښتونه تر لاسه کړي، مسترد کړي.

د بهالرونکو سندونو د لېږدولو سیستمونه

شپړنوي یمه ماده:

(۱) د د افغانستان بانک مکلف دی چې د بهالرونکو سندونو سالم او اغېزمن سیستمونه رامنځ ته کړي، ویي ساتي او هغه ته پراختیا ورکړي.

(۲) هغه اشخاصو چې د فعالیت جواز نه لري له د افغانستان بانک څخه تر لاسه کړي وي، نه شي کولای د بهالرونکو سندونو په لېږدونه کې تشبث وکړي.

(۳) د د افغانستان بانک د بهالرونکو سندونو د لېږدوني او د هغه مجریانو د جواز د صادرولو، تنظیمولو او نظارت مسؤل دی.

د افغانستان بانک قانون ۹۱

(۴) د افغانستان بانک کولای شي چې لاندې شرایط د بهالرونکو سندونو د لېږدولو په سیستمونو او د هغه پر مجریانو باندې وضع کړي:

۱- د احتیاطي مقرراتو رعایتول چې د هغه مطابق د بهالرونکو سندونو خدمتونه تر سره کېږي، د هغو مقرراتو په ګډون چې د افغانستان بانک د نظارت د آسانولو لپاره د بهالرونکو سندونو د خدمتونو د وړاندې کوونکو او د هغه د مجریانو او د عامه شتمنیو د ساتنې لپاره چې د دې وړاندې کوونکو په امانت کې ایښودل شوي دي.

۲- د اشخاصو د بهالرونکو سندونو د لېږدولو د ټولو فرمایشاتو د تسويي د قطعیت او وروستني والی په هکله د دې قانون د اووه اویایمي مادې د حکم د تطبیقولو لپاره د زميني برابرول (د اړخونو ترمنځ او د ټولو ثالثو اړخونو پر علیه). بانکونه لدې حکم څخه مستثنی دي.

۳- د بهالرونکو سندونو د لېږدونې په سیستم کې د ګډون لپاره د شرایطو لرل.

(۵) د دې مادې په (۴) فقره کې درج شوي شرایط او مقررات د بهالرونکو سندونو د لېږدونې د سیستم یا د بها لرونکو سندونو د عاملینو یوه طبقه یا ډول د هغه د بلې طبقې یا ډول سره متفاوت کېدلی شي.

(۶) د افغانستان بانک کولای شي د دې مادې په (۱) فقره کې د درج شوو دندو د ښه تر سره کولو لپاره لاندې اجراءات او نور موارد چې ضروري وګڼل شي، تر سره کړي:

۱- د بهالرونکو سندونو د لېږدونې د سیستم سازمانول، لوړول او اجراء کول او په هغه کې ګډون کول.

۲- په خپلو دفترونو کې د بهالرونکو سندونو د لېږدونې د سیستم د مجریانو او د بهالرونکو سندونو د خدمتونو د وړاندې کوونکو د تسویه نې حسابونو ساتل د هغه موافقتنامې د مقرراتو د شرایطو او ضوابطو مطابق چې د حساب لرونکو سره لاسلیک کېږي.

۳- د مربوطو مقرراتو مطابق د کافی رهن په بدل کې حساب لرونکو ته د اضافه برداشت د ورکولو لپاره د آسانتیاوو برابرول.

(۷) د افغانستان بانک کولی شي د لاندې مواردو په هکله لازمي آسانتیاوې برابرې کړي:

۱- د افغانستان بانک د بهالرونکو سندونو د تسویې د سیستمونو او د بهالرونکو سندونو د لېږدونې د نورو سیستمونو سره د متقابلو اړیکو تأمینول.

۲- په داخلي پیسو او اسعارو باندې د بها لرونکو سندونو د لېږدونې لپاره د نوو تگلارو او پرمخ تللي تکنالوژۍ رامنځته کول او هغه ته پراختیا ورکول.

۳- په هېواد کې د بهالرونکو سندونو د لېږدونې د سیستم د تدریجي ودې لپاره د دوام د اړه منظمو پلانونو طرح کول او تطبیقول.

(۸) د افغانستان بانک کولای شي چې د دولت یا د افغانستان بانک له خوا د بهالرونکو سندونو د صادره پور د لېږدونې او دفتردارۍ د ساتنې او د بهالرونکو سندونو د پور د تسوېې د معاملاتو او د هغه د لیلام د طرز العمل او همدا راز د دلالتو د مربوطو چارو د تنظیمولو لپاره مقررات وضع کړي.

د هرې برنامو منع

اووه نوي ېمه ماده:

هېڅ شخص نه شي کولای په مستقیم یا غیر مستقیم ډول د برنامې په رامنځته کولو آفر ورکولو، یا آفر اخیستلو، اعلانولو، تطبیقولو، تمویلولو، اداره کولو، نظارت او رهبري کولو کې چې د هغو د

د افغانستان بانک قانون ۹۳

ګډونکوونکو ګټه عمدتاً په برنامه کې دهغو ګډونکوونکو د شمېر په زیاتوالي او د برخه اخیستو په ونډه پورې تړلې وي، ګډون وکړي.

متفرقه

اته نوي يمه ماده:

(۱) د دې قانون په څلور نوي يمه او اته نوي يمه ماده کې درج شوي د جواز د غوښتنلیک، ورکولو او ردولو شرایط او د هغه د ثبتولو یا لغو کولو ډول د مربوطو مقرراتو مطابق مشخص کېږي.

(۲) جوازونه او ثبت د لاندې مراحلو لرونکي وي:

۱- د افغانستان بانک د عامه ثبت په دفتر کې د معلوماتو درجول.

۲- د افغانستان بانک لخوا جواز یا د ثبت د تصدیق لیک صادرول.

۳- د دې فقرې د (۱ او ۲) اجزاوو په درج شوو مراحلو کې سیستم او د خدمت ډول او هغه اشخاص چې هغوی ته جواز او تصدیق لیک صادرېږي، هم په نښه کېږي.

(۳) د بهالرونکو خدمتونو وړاندې کونکي او د بهالرونکو سندونو د لېږدونې د سیستم مجریان د مربوطو قوانینو او مقرراتو د حکمونو له په پام کې نیولو برسېره د لاندې چارو په تر سره کولو هم مکلف دي:

۱- د مربوطو مقرراتو مطابق د مشتریانو په هکله د معلوماتو راټولول او ساتل.

۲- د مربوطو مقرراتو مطابق د مشتریانو، ادارې، راکړې ورکړې او مالي وضعیت په هکله د مطلوبه معلوماتو وړاندې کول.

(۴) د افغانستان بانک کولای شي د بهالرونکو سندونو د خدمتونو د وړاندې کونکو یا د بهالرونکي سند د لېږدونې د سیستم د مجري جواز او ثبت چې د دې قانون یا مربوطو مقرراتو حکمونه نقض کړي یا د خپلو دینو له ورکولو څخه عاجز وي یا د جرم مرتکب شوی وي

او یا د جرمي فعالیتونو د تر سره کولو په اړه د اشتباهاتو پر تقوئي باندې ئې مدارکو موجود وي، لغو کړي.

(۵) هغه شخص چې په مستقیمه یا غیر مستقیمه توگه د بهالرونکو سندونو د خدمت یا د بهالرونکو سندونو د لېږدوني د خدمت په هکله چې منع شوي دي یا د دې قانون په نېه نوي یمه ماده کې درج یو له هدفونو سره په تناقض کې فعالیت وکړي یا له مشتريانو څخه لاس ته راغلي وجوه او بهالرونکي سندونه د هغوي په گټه یا د هغوی په حساب استعمال یا د هغه د استعمال اجازه تالشو اړخونو ته ورکړي یا غولونکي عملونه ترسره کړي، د جرم مرتکب گڼل کېږي او په هغه حبس چې له دوه کلونو څخه تجاوزو نه کړي یا په نقدی جریمه چې له پنځه ویشتو زرو افغانیو څخه زیاته نه وي او یا په دواړو جزاء گانو باندې محکومېږي.

هغه اشیاء چې د جرم په ارتکاب کې ورڅخه گټه اخیستل شوې وي (د نقدو پیسو په گډون) مصادره کېږي.

دندې

نېه نوي یمه ماده:

د افغانستان بانک مکلف دی لاندې هدفونه چې په دی فعل کې د درج شوو دندو د پرمخ بیولو په منظور هغه ته ورسپارل شوي دي، پلي کړي:

۱- د بهالرونکو سندونو له خدمتونو، د بهالرونکو سندونو د لېږدوني د سیستم او مالي بازار ته د خلکو د باور او پیژندگلوۍ راجلبول او هغه ته پراختیا ورکول.

۲- په بهالرونکو سندونو کې د پانگه اچونکو د شتمنیو او پانگوالۍ ساتل.

۳- د بهالرونکو سندونو د خدمتونو له تر سره کولو څخه چې د جرمي هدف د پلي کولو لپاره، غولونه (فربیکاری) خیانت او د بهالرونکو

د افغانستان بانک قانون ۹۵

سندونو یا له هغو څخه د لاس ته راغلو عوایدو په معاملي پورې مربوط له اطلاعاتو څخه ناوړه گټه اخیستنه برخه پکې ولري، د اشخاصو منع کول.

یوولسم فصل

حسابونه، مالي صورت حساب، پلټنې او رپوټونه

مالي کال

سلمه ماده:

د افغانستان بانک مالي کال، هجري شمسي کال دی چې د وري له لومړۍ ورځې څخه پیل او د هماغه کال د کب د میاشتې له وروستۍ ورځې سره پای ته رسېږي.

د حسابدارۍ تگلاره

یو سلو یوومه ماده:

د افغانستان بانک مکلف دی چې خپل حسابونه او ریکاردونه د حسابدارۍ د بین المللي معیارونو سره په مطابقت کې چې د هغه فعالیت او مالي شرایط په دقیق ډول منعکس کړي، وساتي.

مالي صورت حساب

یو سلو دوه یمه ماده:

د افغانستان بانک مکلف دی د بېلانس شپې، د گټې او تاوان د حساب د صورت او نورو حسابونو د صورت په گډون د خپل هر مالي کال د حساب صورتونه برابر او ترتیب کړي.

د حسابونو پلټل

يو سلو درې يمه ماده:

د افغانستان بانک حسابونه او ريکارډونه د بين المللي معيارونو مطابق له بانک څخه بهر د مستقلو پلټونکو لخوا چې د وزيرانو شوري لخوا ټاکل کېږي، پلټل کېږي.

د حسابونو د صورت او راپورونو طبع کول او خپرول

يوسلو څلورمه ماده:

(۱) د افغانستان بانک مکلف دی د هر مالي کال په پای کې د دريو مياشتو په ترڅ کې لاندې مراتب ملي شوري ته وړاندې کړي:

۱- د هغو مالي حسابونو د صورت نقل (کاپي) چې د پلټونکو لخوا تصدیق شوي وي.

۲- د مربوط مالي کال د فعاليتونو او د نورو چارو د فعاليت رپوټ.

۳- د اقتصادي وضعي په هکله رپوټ.

(۲) د افغانستان بانک مکلف دی د هرې مياشتې په وروستۍ کې د هرو پنځلسو ورځو په ترڅ کې، د خپل حساب د صورت پروفورمه چې په هغې کې د افغانستان بانک په اسعاري زېرمو کې ننگه (خالص) بدلونونه د هماغې مياشتې په اوږدو کې راغلي وي، د ماليې وزير ته وړاندې کړي.

(۳) د افغانستان بانک پروفورمې له وړاندې کولو وروسته د دې مادې په (۱ او ۲) فقره کې درج شوي د مالي حسابونو صورت او رپوټ او د مالي او اقتصادي مسايلو په هکله نور رپوټونه او کتنې (مطالعات) د لزوم سره سم خپروي.

د افغانستان بانک قانون ۹۷

د پولې سياست رپوټ

يو سلو پنځمه ماده:

(۱) په هغه صورت کې چې د افغانستان بانک د زېرمه اېزو حسابونو نښه زېرمه د اووه ورځو په ترڅ کې په سلو کې شل راپرېوزي، د افغانستان بانک مکلف دی د مراتبو رپوټ په ليکلې توګه جمهور رئيس او د ماليې وزيرته ورکړي.

(۲) د افغانستان بانک مکلف دی چې له هرو شپږو مياشتو وروسته د راتلونکو اجرااتو پلان چې لاندې مراتب پکې وي، ملي شوري ته وړاندې کړي:

۱- د پولې سياست د نيولو د تشرېح کولو او توضيح کولو د ليلونه چې د افغانستان بانک هغه د راتلونکو شپږو مياشتو په اوږدو کې تطبيقوي.

۲- د هغه اصولو تشرېح کول چې د افغانستان بانک ئي د پولې سياست د نيولو او اجراء کولو لپاره د دوه راتلونکي کلونو يا اوږدې مودې لپاره تطبيقوي.

۳- د افغانستان بانک له خوا د پولې سياست په نيولو او اجراء کولو باندې نوې کتنه او د هغه ارزول په هغه موده کې چې د پولې سياست د وروستنيو شپږو مياشتو شرح په کې وي.

دولسم فصل

د مالي شخړو د حل کمېسيون

کمېسيون

يو سلو شپږمه ماده:

د دې قانون په درج شوو حکمونو کې د مالي شخړو د حل په منظور، يو کمېسيون په د افغانستان بانک کې جوړېږي چې د شخړو وړ مالي قضیې د قضائې څېړنې د صلحې سره د مخه به حل او فصل کوي.

د کمپسیون واکونه

پر سلو اوومه ماده:

- (۱) کمپسیون کولی شي د افغانستان بانک په لاندې پرېکړو او حکمونو باندې نوې کتنه وکړي:
 - ۱- هغه تصمیم چې د غوښتنلیک ورکونکي د بانکي جواز د غوښتنلیک، د بانکي اجازه لیک یا ثبت د ردولو په هکله نيسي.
 - ۲- هغه تصمیم چې پر بانکي جواز یا بانکي اجازه لیک ثبت باندې د قیدونو یا محدودیتونو په هکله وضع کېږي.
 - ۳- هغه تصمیم چې د بانکي جواز یا بانکي اجازه لیک د لغو کولو په هکله نیول کېږي.
 - ۴- هغه تصمیم چې د زیان د جبران یا مالي مجازاتو په هکله صادرېږي.
 - ۵- صادر شوي حکمونه د هغه شخص پر علیه چې په د افغانستان بانک کې د جواز یا بانکي اجازه لیک یا ثبت له لرلو پرته، په داسې فعالیت لاس پورې کړي چې د قانون مطابق د جواز یا اجازه لیک په اخیستلو یا ثبتولو مکلف وي.
 - ۶- هغه تصمیم چې د متولي د تقرر یا د هغه د کار د تمدید په هکله نیول کېږي.
 - ۷- نور هغه موارد چې د قانون مطابق کمپسیون ته سپارل کېږي.
- (۲) کمپسیون کولای شي هغه غوښتنلیکونه چې د بانک د پرانیستلو یا ورشکستګۍ پر علیه وړاندې کېږي، وڅېړي او له هغه څخه نظارت وکړي.
- (۳) کمپسیون کولای شي د مالي ادارو ترمنځ شخړې وڅېړي او هغه لرې کړي، پدې شرط چې د مخکنۍ موافقې له مخې د شخړې رفع کول په صریح ډول هغه ته سپارل شوي وي.

د افغانستان بانک قانون ۹۹

د کميسيون جوړښت

پوسلو اتمه ماده:

- (۱) د مالي شخړو د حل کميسيون جوړ دی له:
- ۱- درې تنه حقوق پوهان د افغانستان بانک د رئيس په وړانديز او د جمهور رئيس په منظوري.
 - ۲- د مالي چارو درې تنه مسلکي، مجرب او سابقه لرونکي حسابداران د ماليې د وزير په وړانديز او د دولت د رئيس په منظوري.
 - ۳- اداري مامورين او کارکوونکي د اړتيا په اندازه.
 - ۴- د کميسيون رئيس د حقوق پوهانو له منځه د افغانستان بانک د رئيس په وړانديز او د دولت د رئيس په منظوري. ټاکل کېږي.
- (۲) د کميسيون مسلکي غړي د لاندې شرايطو لرونکي وي:
- ۱- د افغانستان د تابعيت لرونکي وي.
 - ۲- د نیک شهرت لرونکې وي او په امانت کې د خيانت په جرم نه وي محکوم شوي.
 - ۳- د سياسي او مدني حقوقو په حرمان نه وي محکوم شوي.
 - ۴- د دندې په بهير کې په نورو رسمي دندو نه وي گمارل شوي.
 - ۵- د هېڅ يو بانک د عالي شوری او عامل هيئت غړيتوب و نه لري يا د افغانستان بانک د ناظر يا کارکوونکي په توگه دنده تر سره نه کړي.
 - ۶- د تقرر په وخت کې يې سن له (۳۵) کلونو څخه کم نه وي.
- (۳) د کميسيون مسلکي غړي د تقرر وروسته له خپلو عهدو څخه گوښه کيدلی نه شي مگر دا چې د دې مادې په (۲) فقره کې درج شوي کوم شرط ئې له لاسه ورکړی وي يا د خيانت د جرم د ارتکاب له امله د واکمنې محکمې له خوا د ماموريت څخه په انفسال يا حرمان يا طرد محکوم شي.

۱۰۰ د افغانستان بانک قانون

(۴) مسلکي غړي د (۷۰) کلنۍ سن په بشپړولو سره متقاعد کېږي او مخکې له هغې کولای شي په لیکلي غوښتنلیک سره د شخصي معاذیرو له امله له دندې څخه استعفی وکړي. د مسلکي غړو د معاش اندازه، د تقاعد حقوق او نور امتیازونه د افغانستان بانک په وړاندیز او د وزیرانو شوري په تصویب ټاکل کېږي.

د شتمنی ثبتول او د شخړې په حل و فصل کې گډون نه کول پرسلو نهمه ماده:

(۱) مسلکي غړي مکلف دی د تقرر په وخت کې خپله شتمني د شتمنیو د ثبت په فورمه کې درج کړي.

(۲) د شتمنیو د ثبت فورمه د هرکال په پای کې د هغه هیئت لخوا چې د افغانستان بانک، دماليې د وزیر او د وزیرانو د شوري لخوا ټاکل کېږي، خپرل کېږي. د وزیرانو د شوري استازی د خپرنې د هیئت رئیس دی.

(۳) که چېرې مسلکي غړي په هغې قضیې کې چې د حل او فصل لپاره کمېسیون ته راجع شوې ده، گډې گټې ولري، د قضیې د خپرنې په هیئت کې له گډون څخه لیکلی معذرت غواړي او په دې هکله له خپرنې څخه ډډه کوي، پدې حالت کې قضیه د نورو غړو له خوا حل او فصل کېږي، پرته له هغې د کمېسیون فیصله باطله گڼل کېږي.

(۴) د کمېسیون هېڅ یو مسلکي یا اداري غړي نه شي کولای تحفه یا پور د شخړې د یوه اړخ لخوا په خپل نوم یا د هغه شخص په نوم چې له هغه سره د خپنۍ اړیکې یا ورسره مالي شراکت لري، ومني.

د افغانستان بانک قانون ۱۰۱

د کمپسيون د مسلکي غړو مکلفیتونه يو سلو لسمه ماده:

د کمپسيون مسلکي غړي د لاندې مراتبو په رعایتولو مکلف دي:

۱- د دندې د اسرارو يا هغو اطلاعاتو په هکله د معلوماتو نه افشاء کول چې د هغو د اجرا کولو له امله د نورو اشخاصو په هکله لاس ته راغلي وي، مگر د قانون د حکم يا دواکمنې محکمې په امر د ضرورت له مخې.

۲- د لاس ته راغلو معلوماتو او د اطلاعاتو څخه د ځان يا نورو اشخاصو په گټه استفاده نه کول يا نورو ته د گټې اخیستنې د اجازې ورکول يا له هغو څخه د گټې اخیستنې د زمينې برابرول.

د کمپسيون طرز العمل او لايحه يو سلو يوولسمه ماده:

کمپسيون مکلف دی د تشکیل له نېټې څخه يوه میاشت وروسته خپل طرز العمل او د دندو لايحه تدوین او د تصویب لپاره يې د افغانستان بانک عالي شوري ته وړاندې کړي.

کمپسيون ته د اشخاصو احضارول يو سلو دوولسمه ماده:

کمپسيون کولای شي اشخاص د يوې قضیې په هکله چې د حل او فصل لپاره ورته راجع شوي وي، احضار او هغوی د اړتیا وړ سندونو او مدرکونو په وړاندې کولو مکلف کړي. سرغړوونکی مجازات کېږي.

۱۰۲ د افغانستان بانک قانون

د کمېسيون پرېکړه

يو سلو د پارلسمه ماده:

(۱) د کمېسيون د تصميم نيولو په وخت کې لاندې مراتب په نظر کې

نيسي:

۱- د کمېسيون تصميم د غړو په اکثريت رايو نيول کېږي.
۲- تصميم په دلايلو او مدرکونو مستند او د قانون د حکمونو مطابق صادرېږي.

۳- تصميم گډون کوونکي غړي لاسليک کوي او ثبتېږي.
۴- د نيول شوي تصميم يو نقل له صادرېدو وروسته رسماً د قضيه اړخونو ته لېږل کېږي.

(۲) اړخونه (طرفين) کولای شي چې له رسمي خبرتيا وروسته د پنځلسو ورځو په ترڅ کې د کمېسيون پر پرېکړي اعتراض وکړي او دشخړې د حل او فصل لپاره قضائي مراجعو ته ورشي.

(۳) په هغه صورت کې چې د کمېسيون پرېکړه د اړخونو د يوه د اعتراض وړ ونه گرځي د قضائي قرارونو په څېر تطبيقېږي.

پر پرېکړو او حکمونو باندې اعتراض

يو سلو څوارلسمه ماده:

(۱) د اعتراض په څېر نه کې لاندې مراتب شامل دي:

۱- د افغانستان بانک د تصميمونو او حکمونو پر عليه اعتراض د نيونې يا صادرېدو له نېټې څخه د شپږو مياشتو په ترڅ کې د هغه شخص لخوا چې په تصميم يا حکم کې ئې نوم اخیستل شوی وي، کمېسيون ته وړاندې کېږي.

۲- اعتراض د تصميم يا حکم د باطلولو يا تعديلولو لپاره د مشخصو د ليلونو لرونکی وي.

د افغانستان بانک قانون ۱۰۳

۳- د کمېسيون اداري مسئول وارد شوی اعتراض د کمېسيون رئيس ته وړاندې کوي او د غونډې د جوړېدو نېټه اړخونه ته په ليکلي توگه ابلاغوي او يوه نسخه يې د افغانستان بانک ته لېږي.

۴- کمېسيون په لاندې حالاتو کې نيول شوی تصميم يا حکم باطل يا تعديلوي:

- په هغه صورت کې چې د افغانستان بانک د تصميم په نيولو يا د حکم په صادولو کې د خپلو قانوني واکونو له حدودو څخه تجاوز کړي وي.

- په هغه صورت کې چې د افغانستان بانک په خپلو اجراءاتو کې، د تصميم په نيولو يا د حکم د صادولو په وخت کې د مربوطو مقرراتو او طرز العملونو حکمونه په پام کې نه وي نيولي.

۵- کمېسيون د افغانستان بانک د پرېکړو يا حکمونو د باطلولو يا تعديل په وخت کې لاندې مراتب په پام کې نيسي:

- د دې مادې په (۴) جزء کې د درج شوو دليلونو او د هغو د اصلاح کولو د لازمو تصريح کولو.

- د کمېسيون د نيول شوي تصميم د عملي کولو په منظور د وروستنۍ نېټې ټاکل.

په هغه صورت کې چې د افغانستان بانک د کمېسيون د تصميم مطابق اجراءات ترسره نه کړي، نيول شوی تصميم عملي کېږي.

(۲) د افغانستان بانک نيول شوي تصميمونه او صادر شوي حکمونه تر هغه وخته نافذ دي چې د کمېسيون حکم د هغو د باطلېدو يا تعديلېدو په هکله نه وي صادر شوی يا د هغه د اعتبار موده نه وي منقضي شوې.

(۳) د افغانستان بانک تصميم يا حکم د هغې قضیې په هکله چې د کمېسيون د تصميم مطابق د باطلولو يا تعديلولو په هکله بيا نيول کېږي يا صادرېږي، بيا تر اعتراض لاندې راتلای شي.

د یارلسم فصل متفرقه حکمونه

د تقدم حق

یوسلو پنځلسمه ماده:

(۱) د افغانستان بانک د نغدو پیسو او نورو شتمنیو په ګډون چې په خپل یا د مربوطه مديون په حساب کې ئې ساتي، د خپلو غوښتنو د لاس ته راوړلو په منظور د تقدم حق لري، دغه شتمنی کېدلی شي چې د رهن په صورت د افغانستان بانک د غوښتنو د تضمین لپاره وي، په هغه صورت کې چې غوښتنې په سررسېدلی او د ورکړې وړ وي، د افغانستان بانک له هغه څخه د خپلو غوښتنو د مجرائی او لاس ته راوړلو (حصول) لپاره ګټه اخلي. د بانکونو شتمنی چې د افغانستان بانک له خوا د الزامي زېرمو په توګه ساتل کېږي، له دې حکم څخه مستثنی دي.

(۲) د افغانستان بانک کولای شي د خپل د تقدم له حق څخه یوازې د نقدي وجوهو په برداشت او د مناسبې بېي په بدل کې د مديونينو د نورو شتمنیو په پلورلو او د اړوندو لګښتونو له کسر وروسته د هغو د پلورنې له ماحصل څخه په طلباتو کې ګټه واخلي.

د مالکیت د طلب په شمول رقابتي طلب یا نور پومیني اکتسابي حقوق، نشي کولای د افغانستان بانک د تقدم د حق مانع شي، مګر دا چې ثابتې شی چې د افغانستان بانک مامورین پوهېدل چې دغه شتمنی په اړوند مديون پورې اړه نلري.

ممنوعه فعالیتونه

یوسلو شپاړسمه ماده:

(۱) د افغانستان بانک د هغو مواردو په استثني چې دغه قانون ورته واک ورکړی دی، نشي کولای لاندې فعالیتونه سرته ورسوي:

د افغانستان بانک قانون ۱۰۵

۱- د مستقیم پور د مالي مرستې، بلاعوضه مرستې، مشروطې ژمنې یا د پور د پیروندو یا د پور یا د بدهکاری په بل سند کې د مشارکت په ډول د مالي مرستې ورکول یا د پور قبلولو یا مشروطې بدیهې په ډول یا په نورو ډولونو یا د بانکوالۍ په قانون کې په درج شوو نورو فعالیتونو کې گډون کول.

۲- په سوداگری، او د مالي مؤسسې د سهامو په شمول د سهامې شرکت د ونډو په پیروندو یا په بل ډول سره په سوداگری کې گډون کول چې په هر ډول مالي، سوداگریزو، کرنیزو، صنعتي یا نورو ژمنو کې د مالکیت گټې ولري.

۳- د پیروندې، اجارې یا له بلې لارې، په غیر منقولو مالونو کې د مالکیت حق لاس ته راوړل. خو دا چې د اداري دندو او خپلو فعالیتونو د اجراء په منظور یا د اړوندو کارکوونکو د اسکان یا د ورته اړتیاوو لپاره د دې قانون د حکمونو مطابق یې صورت موندلی وي.

(۲) د افغانستان بانک کولای شي لاندې فعالیتونه سرته ورسوي:

۱- د پور ورکول یا په هغه سازمان کې چې د افغانستان بانک په دندو او مکلفیتونو پورې په اړوندو چارو کې فعالیت کوي، د مالکیت د ونډې د لرلو یا گډون د اجازې لرل.

۲- د ټکټانې یا هغو حقوقو ترلاسه کول چې د افغانستان بانک ته د ورکړې وړ پور په جریان کې وي، پدې شرط چې ټکټانې یا حقوق د پلورنې وړ وي او یا په بل ډول مصرفېدلای شي.

۳- د افغانستان بانک د کارکوونکو، خپلو خپلوانو یا استازو د گټې یا مصونیت لپاره د تقاعد د صندوق یا ورته مواردو تاسیسول او د ټاکلو شرایطو مطابق، د دغو لگښتونو ټول یا د یوې برخې ورکول.

۱۰۶ د افغانستان بانک قانون

۴- اړوندو کارکوونکو او د دوی د کورنیو غړو ته د کور (مسکن)، روغتیا او ښوونې او روزنې د برابرولو په منظور د پورونو د پروگرام رامنځته کول.

د احصائیوي اطلاعاتو راتلول

يو سلو اووه لسمه ماده:

(۱) د د افغانستان بانک مکلف دی د خپلو هدفونو او دندو د پرمخ بیولو په منظور د هېواد له واکمنو مقاماتو یا مستقیماً له اقتصادي استازو څخه لازم احصائیوي اطلاعات لاس ته راوړي او پدې برخه کې د نورو هېوادونو له واکمنو مراجعو یا نړیوالو سازمانونو سره همکاري وکړي.

(۲) د د افغانستان بانک مکلف دی د خپل تخصص په ساحو کې د احصائیوي راتلولو، تدوین او خپرولو پورې د اړوندو لایحو او اسلوبونو په هم غاړي کولو او تنظیم کې برخه واخلي.

(۳) د د افغانستان بانک، د د افغانستان بانک لپاره احصائیوي اطلاعات، د برابرولو ډول، د دغو اطلاعاتو برابرولې اشخاص او د برابرولو احصائیوي اطلاعاتو محرمانه سیستم، د مقرراتو مطابق ټاکي.

(۴) د د افغانستان بانک کولای شي هغه بانکونه چې په هېواد کې فعالیت کوي، د کلنیو، ربعوارو رپوټونو یا په لنډ زمانې واټن سره چې د پولي احصائیو، د عوایدو او لگښتونو، د صعب الحصولو پورونو او له پورونو څخه د راپیدا شوو زیانونو او تدارکاتو، د اسعارو د خالص بیلانس او ټکټاني د نرخ او د خپلو نورو فعالیتونو په برکې نیونکي وي، په وړاندې کولو مکلف کړي. د د افغانستان بانک مکلف دی، احصائیوي له نړیوالو معیارونو او تگلارو سره په مطابقت کې تدوین کړي.

د افغانستان بانک قانون ۱۰۷

(۵) د د افغانستان بانک کولای شي غیر بانکي مالي مؤسسي او استازي يې چې په هېواد کې فعالیت کوي، په لنډو زماني واټنونو سره د کلنيو، ربعوارو يا احصائيو رپوتونو په برابرولو او وړاندې کولو مکلف کړي.

(۶) د د افغانستان بانک مکلف دی له بانکو او نورو پولې ادارو څخه راپټول شوي احصائيو ارقام د سیاست گذارۍ د اړتیاوو مطابق د عامې خیرتیا او د نړیوالو ادارو په وړاندې د خپلو مسئولیتونو د سرته رسولو په منظور برابر او وړاندې کړي.

(۷) د د افغانستان بانک کولای شي د خپلو څارنیزو، سیاست گذارۍ او احصائيو دندو او مسئولیتونو د پرمخ بیولو په منظور، بانکونه، استازي يې او نورې پولې ادارې د دوی د افرادو یا شرکتونو د خاصو معاملو په هکله د معلوماتو په برابرولو او وړاندې کولو مکلف کړي.

(۸) د د افغانستان بانک مکلف دی د احصائيو معلوماتو له خپرولو د مخه چې د هغو له امله د اشخاصو او تشبثاتو سوداگریز اړیکې، عامو خلکو ته برېښې (افشاء) کېږي، د هغو کتبي موافقه واخلي.

(۹) د د افغانستان بانک کولای شي څارونکو او نورو واکمنو مراجعوته د دوی د رسمي دندو د سرته رسولو لپاره د افرادو او خاصو شرکتونو د معاملو په هکله د بانکي او پولې رېکارډونو د محرمانیت په باب معلومات برابر کړي.

(۱۰) د د افغانستان بانک کولای شي د بانکونو، پولې ادارو او د دوی د استازو (اېجنټانو) او ادارې پر خلاف د هغو لخوا د نابسپرو معلوماتو د برابرولو، په رپوټ ورکونه کې د ځنډ، د نه رپوټ ورکونې، د غیر موثقي رپوټ ورکونې په صورت کې تعزیرات وضع کړي.

(۱۱) هغه شخص چې د دې مادې د حکم په موجب، د د افغانستان بانک ته د احصائيو معلوماتو په برابرولو مؤظف کېږي، د اړوندو

۱۰۸ د افغانستان بانک قانون

مقرراتو د شرایطو مطابق د اطلاعاتو په برابرولو او وړاندې کولو مکلف دی. د احصائیوي اطلاعاتو له برابرولو څخه اهمال جرم گڼل کېږي، مرتکب یې په حبس چې له شپږو میاشتو څخه زیات نه وي یا نقدې جریمه چې له دوولسو زرو افغانیو څخه زیاته نه وي یا دواړو په جزاء محکومېږي.

مصنویتونه

یوسلو اتلسمه ماده:

(۱) د افغانستان بانک د عالی شوری غړي، د ټولو رئیس، مرستیال، د ټولو ناظر، کارکوونکی یا استازی او د تصفیې مدیر چې د دې قانون یا د بانکوالۍ د قانون د حکمونو مطابق مقررېږي، د دندې د اجراء په وخت کې له خپل عمل یا تېروتنې (اشتباه) څخه د راپیدا شوي زیان د جبران مسؤل ندی، خو دا چې اعمال یې له ناوړه (سوء) نیت څخه راپیدا شوي وي.

(۲) د افغانستان بانک د لاندې مالیاتو او محصولاتو له ورکړې څخه معاف دی:

- ۱- پر عایداتو یا گټو باندې مالیات یا گټي.
- ۲- پر شتمنیو باندې د شخصي املاکو مالیات.
- ۳- د وجوهو پر انتقال یا نورو مالي معاملو باندې مالیات.
- ۴- هغه مالیات چې د صکوکو په ډول د بهالرونکو سندونو او بانکنویونو پر صادولو وضع کېږي.
- ۵- گمرکي محصولات، وارداتي محصولات، د خرڅلاو مالیات، د سرو زرو، بانکنویونو او سکوپر واردولو باندې پر اضافه شوي ارزښت مالیات چې د افغانستان بانک ته انتقالېږي.
- ۶- د سرو زرو، بانکونو او سکوپر کورنیو زېرمو باندې د خرڅلاو مالیات.

د افغانستان بانک قانون ۱۰۹

(۳) د افغانستان بانک، پرمنقولو شتمنیو باندې د مالیاتو د ورکړې په اړه، پر نورو وزارتونو او ادارو باندې د نافذو قوانینو د حکمونو تابع دی.

(۴) د افغانستان بانک د نورو مالیاتو او محصولاتو په ورکړه مکلف دی، خو دا چې قانون بل ډول حکم کړی وي.

د وړ ادارې معیارونه

یوسلو نولسمه ماده:

(۱) د افغانستان بانک مکلف دی، سپارل شوي هدفونه، د قانون د حکمونو مطابق لاس ته راوړي.

(۲) د افغانستان بانک مکلف دی، خپل تصمیمونه د قانون د حکمونو مطابق په بې پلوی سره ونیسي.

(۳) د افغانستان بانک مکلف دی، د محدودیتونو د وضع کولو په وخت کې د فعالیت په سرته رسولو او د خدمتونو په برابرولو کې د ګټو تناسب په پام کې ولري.

اماني حسابونه

یوسلو شلمه ماده:

د افغانستان بانک کولای شي، دولت یا نورو دولتي ادارو یا مؤسسو ته د ورکړل شوو بهرنیو مبالغو د ادارې او ساتنې په منظور، د موافقه لیک د شرایطو مطابق، په خپلو دفترونو کې امانې حسابونه افتتاح کړي. په دغو حسابونو کې ثبت شوي شتمني د هغه د ثبت شوو بدیهیو په وړاندې د ګټې اخیستنې وړ دي یا د موافقه لیک د شرایطو مطابق، پدې برخه کې اجراءات صورت مومي. نورې شتمني د بدیهیو په وړاندې د ګټې اخیستنې وړ ندي.

د افغانستان بانک کولای شي د دغو حسابونو د ادارې په مقابل کې حق الزحمه واخلي.

د جواز او ثبت نه لرونکي اشخاص پوسلو يوويشتمه ماده:

(۱) د د افغانستان بانک کولای شي، د حسابونو، دفترونو او د ثبت د نورو رېکارډونو د پلټنې او څېړنې په منظور، د اړتیا په صورت کې جبراً د هغو اشخاصو دفترونو ته ور ننوځي چې له جواز او ثبت پرته فعالیت کوي، پدې صورت کې اړوندې امنیتي مراجع مکلفې دي له د افغانستان بانک سره همکاري وکړي.

(۲) په هغه صورت کې چې شخص یا مؤسسه د جواز له لرلو او ثبت پرته فعالیت وکړي. د د افغانستان بانک د یوې اونۍ په موده کې د دغو فعالیتونو د درولو (توقف) په منظور هغو ته دستور ورکوي، د سرغړونې په صورت کې د د افغانستان بانک موضوع د مالي شخړو د حل کمېسیون ته وړاندې کوي.

کمېسیون کولای شي، د د افغانستان بانک په واسطه د سرغړونکي د شتمنیو، دفترونو او سندونو د ضبطولو امر صادر کړي، کمېسیون مکلف دی د یوې اونۍ په موده کې، د څېړنې په جلسه کې د گډون په غرض، طرفینو ته بلنه ورکړي.

د څېړنې په پای کې کمېسیون کولای شي د بانکوالۍ د قانون مطابق، د شخص د شتمنیو د لیلام امر ورکړي یا ضبط لغو کړي او د د افغانستان بانک د زیان په جبران مکلف کاندې.

د انحلال په صورت کې ترلاسه شوي عایدات د کمېسیون د لگښتونو او د د افغانستان بانک د نورو لگښتونو د امانت اېښودونکو د ودیعو لپاره د ترجیح په ترتیب سره وېشل کېږي. نورې شتمنۍ خاوندانو ته مستردېږي یا ضبطېږي.

د افغانستان بانک قانون ۱۱۱

سرغړونې

یو سلو دوه ویشتمه ماده:

لډې قانون څخه هر ډول سرغړونه چې جزاء یې په بل ډول سره مشخص شوې نه وي، د جزاء د قانون له پنځه سوه شلې مادې سره په مطابقت کې د قیاحت د جرم او د دغو مقرراتو د نه موجودیت په صورت کې، د جزاء د قانون له څلور سوه اتلسمې مادې څخه د سرغړونې په توګه ګڼل کېږي او د عدلي تعقیب وړ ده.

د مقرراتو وضع کول

یو سلو درویشتمه ماده:

د افغانستان بانک کولای شي، د دې قانون د بنه تطبیق په منظور، مقررات وضع کړي.

څوارلسم فصل

انتقالي حکمونه

د قرار دادونو او معاملو مرعي الاجراء والي

یو سلو څلېریشتمه ماده:

قرارداد، خرڅلاو، برأت، سند یا بهالرونکی سند، معامله، موضوع یا هغه شی چې په پیسو پورې تړلی یا د پیسو په ورکړې یا د ورکړې په مکلفیت کې شامل وي، په هغه صورت کې چې د دې قانون له انفاذ څخه د مخه پیل یا یې تحقق موندلی وي، مرعي الاجراء ګڼل کېږي.

د سوداګریزې بانکوالۍ خدمتونه

یو سلو پنځه ویشتمه ماده:

په هغه صورت کې چې د هېواد په نورو ځایونو کې سوداګریز بانکي خدمتونه ممکن نه وي، د افغانستان بانک کولای شي دغه خدمتونه

۱۱۲ د افغانستان بانک قانون

د دوو کلونو لپاره په خپلو دفترونو کې د سوداگریزو حسابونو د لرونکو لپاره چې په سوداگریزه فعاله راکړه ورکړه باندې بوخت وي، وړاندې کړي. په هغه صورت کې چې بانک په یوه سیمه کې د سوداگریزو بانکي خدمتونو په سرته رسولو قادر شي.

د افغانستان بانک کولای شي په لیکلې خبرتیا سره خپلو مشتریانو ته دغه خدمتونه پای ته ورسوي او حسابونه یې بند کړي. د سوداگریزو بانکي خدمتونو وړاندې کول یا نه وړاندې کول، د دې مادې مطابق نشي کولای د دې خدمتونو د وړاندې کولو لپاره د افغانستان بانک په واسطه د بشپړو شوو موافقه لیکونو پر اعتبار اغېزه ولري.

د څېړنې خپلواکه کمیټه

یو سلو شپږویشتمه ماده:

د دې قانون د انفاذ له نېټې څخه وروسته د یوې میاشتي مودې په ترڅ کې له کورنیو، بهرنیو او نړیوالو متخصصینو څخه جوړ د څېړونکو، مرکزي بانکوالی، د متخصصینو او عنداللزوم د نورو متخصصینو په گډون یوه خپلواک کمیټه جوړېږي ترڅو د افغانستان بانک ټولې شتمنۍ او بدیهې، د مشروطو شتمنیو او بدیهیو، په دولتي تصدیو کې د افغانستان بانک د ونډو او په بهرنیو حسابونو کې د افغانستان بانک د نقدو وجوهو او موجودو سرو زرو په شمول، د هغه شتمنۍ وټاکي او ویې ارزوي او یو بیلابیل شپټ چې د حساب څېړنې له نړیوالو معیارونو سره په مطابقت کې د بهرنیو خپلواکو څېړونکو په واسطه څېړل شوي وي، تصویب کړي.

د هغه د جوړېدو له نېټې څخه د پنځو میاشتو په ترڅ کې کمیټې د دغو معلوماتو پر بنسټ په لاندې مواردو کې خپل وړاندېزونه وړاندې کوي:

۱- د افغانستان بانک د مجازې پانگې میزان.

د افغانستان بانک قانون ۱۱۳

۲- د افغانستان بانک زېرمه ایزو حسابونو ته د وجوهو د تخصیص میکانیزم.

۳- په دولتي تصدیو کې د افغانستان بانک د ونډو د پلورلو یا خوشې کولو او د نورو غیرمرتبطو شتمنیو د پل و هلو (ردیایي) پروسه.

۴- له د افغانستان بانک څخه د تېرو حکومتونو پورونې.

تصدیو ته اسعاري حسابونه

یو سلو اووه ویشتمه ماده:

د افغانستان بانک مکلف دی، د دې قانون له انفاذ وروسته د شپږو میاشتو مودې په ترڅ کې، په یو اړخیز ډول ټول هغه حسابونه چې د کورنیو تصدیو په استازیتوب یې په بهرنیو مالي مؤسسو کې افتتاح کړيدي او ساتل کېږي، بند او منحل کړي او پر دغو حسابونو باندې د تطبیق وړ ټول موافقه لیکونه فسخ او د دغو حسابونو د پاتو شتمنیو خالص ټول (مجموعي) مبلغ دولت ته را وگرځوي، د دغو شتمنیو د خالص مجموع مبلغ محاسبه، له دغو حسابونو سره په رابطه کې له د افغانستان بانک څخه د دغو تصدیو د بدیهیو د مجموعي مبلغ له وضع کولو وروسته، په افغانیو باندي د دغو ټولو حسابونو د ټولې شتمنۍ له جمعې څخه عبارت ده. د یوه حساب د شتمنیو د خالص مجموعي مبلغ د محاسبې لپاره فقط د یوه حساب د هماغې ورځې د مبادلې ورکړل شوی نرخ، د اعتبار وړ دی.

په هغه صورت کې چې د شتمنیو خالص مجموعي مبلغ منفي وي، دولت دغه مبلغ د افغانستان بانک د خبرتیا له ترلاسه کولو وروسته، د شپږو میاشتو په ترڅ کې ورکوي.

۱۱۴ د افغانستان بانک قانون

د جواز نوي کول

یوسلو اته ویستمه ماده:

اشخاص مکلف دي د دغه قانون له انفاذ وروسته د شپږو میاشتو په موده کې د جواز د نوي کولو لپاره د افغانستان بانک ته غوښتنلیک ورکړي.

د غوښتنلیک د ردېدو په صورت کې، پخوانی جواز لغو گڼل کېږي.

د مالیې دوزیر په واسطه د عالی شوري د یوه غړي معرفي کول

یو سلو نهه ویستمه ماده:

د دې قانون له انفاذ وروسته، د دريو لومړيو کلونو په بهیر کې، د افغانستان بانک د عالی شوري له غړو څخه د یوه تن مقررېدل (د ټولو د رئیس او لومړي مرستیال پرته) د مالیې د وزیر په وړاندیز صورت مومي.

د تابعیت د اصل تعلیق

یو سلو دېرشمه ماده:

د دې قانون له انفاذ وروسته، د دوو کلونو په ترڅ کې، په عالی شوري او عامل هیئت کې د غړیتوب په منظور، د افغانستان د تابعیت د درلودلو اړتیا د تعلیق په حالت کې راځي.

په سیاسي فعالیتونو پورې د اړوندو موادو د نفاذ ځنډېدل

یوسلو یو دېرشمه ماده:

د سیاسي فعالیتونو په اړه د څلورمې مادې د (۵) فقرې او د دوولسمې مادې د (۱) فقرې د (۸) جزء حکمونه، د هغې ادارې له لومړي ورځې څخه چې د افغانستان د انتقالی اسلامي دولت پرځای کېږي، نافذېږي.

د افغانستان بانک قانون ۱۱۵

د احتیاطي مقرراتو تدریجي تطبیق

یو سلو دوه دېرشمه ماده:

(۱) د افغانستان بانک مکلف دی هغه احتیاطي تدبیرونه چې د دې قانون او د بانکوالۍ د قانون په موجب اړین ګڼل کېږي، مقررات وضع او هغه د دې قانون له نافذېدو وروسته د دريو کلونو په موده کې تدریجاً تطبیق کړي.

(۲) په هغه صورت کې چې د افغانستان بانک د خپلو څارنیزو دندو په سرته رسولو قادر نه وي، کولای شي د بهرنیو اسعارو صرافان، د ورکړې د سیستم مجریان، د پولې او بهالرونکو سندونو د خدمتونو برابر وونکي او نور هغه اشخاص چې د دې قانون او د افغانستان بانک د بانکوالۍ د قانون په موجب پر هغو باندې د څارنې واک (صلاحیت) لري، د دې مادې د (۱) فقرې له حکم څخه معاف کړي.

د عالي شوري د غړو د تقرر په هکله حکم

یو سلو دري دېرشمه ماده:

د ملي شوري دنه موجودیت په صورت کې، د افغانستان بانک د عالي شوري غړي، د افغانستان د جمهور رئیس لخوا مقررېږي.

انفاذ

یو سلو څلور دېرشمه ماده:

دغه قانون د توشیح له نېټې څخه نافذ دی او په رسمي جریده کې دې خپور شي او په خپرېدو سره یې، د ۱۳۷۷/۸/۱۶ نېټې په (۷۷۰) ګڼه رسمي جریده کې خپور شوی د پیسو او بانکوالۍ قانون او نور اړوند تقنیني سندونه او مغایر حکمونه لغو ګڼل کېږي.

تعديل ماده هفتم قانون دد افغانستان بانك

۱۱۸ د افغانستان بانک قانون تعديلات

د افغانستان بانک د قانون په اوومه ماده کې حذف او تعديل
په هکله د افغانستان د اسلامي جمهوریت د رئیس
فرمان

گڼه: (۴۲)

نېټه: ۱۳۸۸ / ۱۱ / ۲۷

لومړۍ ماده:

د افغانستان د اساسي قانون په نهه او يایمه ماده کې ددرج شوي حکم سره سم دد افغانستان بانک د قانون په اوومه ماده کې حذف او تعديل چې د وزیرانو شوري د ۱۳۸۸ / ۱۱ / ۸ نېټې د (۳۲) گڼې مصوبې پر بنسټ په دوو مادو کې تأیید شوی، توشیح کوم .

دوه يمه ماده:

د عدلیې وزیر او په پارلماني چارو کې د دولت وزیر مؤظف دي ، دغه فرمان د ملي شوري د لومړنۍ غونډې د جوړېدو له نېټې څخه د (۳۰) ورځو مودې په ترڅ کې، هغې شوري ته وړاندې کړي .

درېمه ماده:

دغه فرمان د توشیح له نېټې څخه نافذ او د نوموړي حذف او تعديل سره يو ځای دی په رسمي جریده کې خپور شي .

حامد کرزی

د افغانستان د اسلامي جمهوریت رئیس

د افغانستان بانک د قانون د اوومې مادې د حذف او تعديل په
هکله د افغانستان د اسلامي جمهوريت د وزيرانو د شوري
مصوبه

گڼه : (۳۲)

نېټه : ۱۳۸۸/۸/۱۱

د افغانستان د اسلامي جمهوريت د وزيرانو شوري د
۱۳۸۲/۱۱/۳۰ نېټې په خپله غونډه کې د
نېټې په (۸۱۹) گڼه رسمي جريده کې خپور شوي د افغانستان
بانک د قانون په اوومه ماده کې حذف او تعديل تصويب کړی
دی، منظورم.

حامد کرزی

د افغانستان د اسلامي جمهوريت رئيس

۱۲۰ د افغانستان بانک قانون تعديلات

د افغانستان بانک د قانون په اوومه ماده کې حذف او تعديل

لومړۍ ماده:

د ۱۳۸۲/۱۱/۳۰ نېټې په (۸۱۹) گڼه رسمي جريده کې خپور شوی د افغانستان بانک د قانون داوومې مادې (۲) فقره دې حذف او ددې مادې په (۳) فقره کې درج شوی متن دې د (۲) فقرې په توگه تعديل شي.

دوه يمه ماده :

دغه حذف او تعديل د توشېح له نېټې څخه نافذ او په رسمي جريده کې دی خپور شي.

قانون د افغانستان بانک

جريدة رسمى شمارة (۸۱۹)

مؤرخ ۱۳۸۲/۱۱/۳۰ هـ. ش

قانون د افغانستان بانک ۱۲۳

فرمان

رئیس دولت انتقالی اسلامی افغانستان در مورد انفاذ

قانون د افغانستان بانک

شماره: (۶۲)

تاریخ: ۱۳۸۲/۶/۲۷

به خاطر هماهنگ ساختن قوانین بانکی با مقتضیات عصر حاضر و به منظور ایجاد فضای کاملاً مطمئن و مصون و جلب اعتماد و تشویق هرچه بیشتر سرمایه گذاری خصوصی داخلی و خارجی و سایر مراجع بین المللی در سیستم بانکی و سهم گیری فعالشان در حیات اقتصادی و عطف توجه دولت به بخش خصوصی، قانون د افغانستان بانک را به نام خدای توانا (ج) توشیح می نمایم. این فرمان از تاریخ توشیح نافذ و در جریده رسمی نشر گردد.

حامد کرزی

رئیس دولت انتقالی اسلامی افغانستان

۱۲۴ قانون د افغانستان بانک

قانون د افغانستان بانک

فصل اول

تأسیس، اهداف و وظایف د افغانستان بانک

تأسیس

ماده اول:

- (۱) د افغانستان بانک، بانک مرکزی افغانستان است.
- (۲) د افغانستان بانک به حیث شخصیت حکمی دارای صلاحیت‌های کامل قانونی بوده، می‌تواند قراردادهای مربوط را منعقد، اموال منقول و غیر منقول را حصول یا واگذار، اسناد بهادار مربوط را صادر و به اشکال مختلف قرضه‌ها را دریافت و طرف دعوای حقوقی قرار گیرد.
- (۳) دفتر مرکزی د افغانستان بانک در شهر کابل بوده و می‌تواند در داخل و خارج افغانستان با اختیارات و وظایفی که لازم می‌داند، دفاتر نمایندگی و ارتباطی فرعی خود را تأسیس و نمایندگان و بانک‌های کارگذار را تعیین نماید.

اهداف و وظایف اساسی

ماده دوم:

- (۱) هدف عمده د افغانستان بانک عبارت از تأمین و حفظ ثبات قیمت‌های داخلی است.
 - (۲) سایر اهداف د افغانستان بانک که تابع هدف اولیه آن می‌باشد، عبارت اند از حمایت سیالیت (نقدینه گمی)، قابلیت پرداخت دیون، فعالیت مؤثر سیستم مالی ثابت متکی بر اقتصاد بازار و تقویه سیستم پرداخت مصئون، سالم و مؤثر ملی. د افغانستان بانک با در نظرداشت هدف اولیه‌اش سیاست‌های کلی اقتصادی دولت را حمایت و رشد اقتصادی دوامدار را تقویه می‌نماید.
- وظایف اساسی د افغانستان بانک منحصت بانک مسئول قرار آتی است:
- ۱- طرح، اتخاذ و اجرای سیاست پولی افغانستان.
 - ۲- طرح، اتخاذ و اجرای سیاست ارز و ترتیبات اسعار افغانستان.

قانون د افغانستان بانک ۱۲۵

- ۳- نځهداری و اداره ذخاير رسمي اسعار افغانستان.
- ۴- چاپ، ضرب و نشر پول کاغذی و مسکوکات فلزی افغانستان.
- ۵- انجام وظايف منحیث بانکدار، مشاور و نماینده مالی دولت.
- ۶- صدور یا ثبت جواز، تنظیم و نظارت بر بانکها، صرافان اسعار، عرضه کنندگان خدمات پولی، مجریان سیستم پرداخت، عرضه کنندگان خدمات اسناد بهادار، مجریان سیستم انتقال اسناد بهادار و سایر اشخاصی که د افغانستان بانک می تواند مطابق احکام قانون آنها را نظارت نماید.
- ۷- ایجاد، نځهداری و توسعه سیستم مؤثر و سالم جهت پرداخت و انتقال اسناد بهادار که از طرف دولت یا د افغانستان بانک صادر شده باشد و تصفییه و تسویه حساب معاملات پرداختی و معاملاتی که در چنین اسناد بهادار صورت می گیرد.

خود مختاری

ماده سوم:

(۱) د افغانستان بانک به منظور اجرای وظايف خود دارای صلاحیت‌های کامل قانونی به شمول تصویب مقررات جهت فراهم نمودن تسهیلات در معاملات الکترونیکی میان د افغانستان بانک و بانکها و مشتریان مربوطه آنها می‌باشد. د افغانستان بانک این مقررات، دستورالعملها یا رهنمودها را در یک دفتر عمومی ثبت می‌نماید.

(۲) د افغانستان بانک صلاحیت بازدید ادارات و بررسی حسابها، دفاتر، اسناد و سایر مدارک بانکها، صرافان اسعار، مجریان سیستم پرداخت، عرضه کنندگان خدمات پولی، عرضه کنندگان خدمات اسناد بهادار، مجریان سیستم انتقال اسناد بهادار و سایر اشخاص که جواز فعالیت را مطابق احکام این قانون بدست آورده و از جانب د افغانستان بانک و یا در د افغانستان بانک ثبت شده باشند، دارا بوده و اطلاعاتی را که در اجرای مکلفیت‌های نظارتی خود لازم بداند می‌تواند از اشخاص مذکور بدست آورد.

(۳) د افغانستان بانک به منظور تحقق اهداف خود مطابق احکام این قانون دارای استقلال کامل بوده و هیچ کس نمی‌تواند اعضای هیئت تصمیم گیرنده د

۱۲۶ قانون د افغانستان بانک

افغانستان بانک را در انجام وظایفی که به عهده دارند، تحت تأثیر ناجایز قرار داده و یا طور دیگری در فعالیتهای د افغانستان بانک مداخله نماید.

(۴) اعضای شورای عالی، هیئت عامل و سایر کارمندان د افغانستان بانک مکلف اند وقار و شهرت د افغانستان بانک را به حیث بانک مرکزی و دارنده استقلال کامل که بی طرفانه در خدمت تمام مردم قرار دارد، رشد و تقویه نموده و از عمل مغایر آن اجتناب ورزند.

(۵) اعضای شورای عالی د افغانستان بانک نمی توانند حین اجرای وظایف شان، به فعالیتهای سیاسی مبادرت ورزند.

همکاری بین المللی

ماده چهارم:

(۱) د افغانستان بانک در جلسات بین الحکومتی، گردهم آیی ها، شوراها و سازمانهای مربوط به سیاست پولی، صدور جوازا و نظارت بر بانکها و اشخاصی که به موجب این قانون، بر آنها صلاحیت نظارت دارد و سایر اموری که در حیطه صلاحیت آن می باشد، به نمایندگی از افغانستان شرکت می کند.

(۲) د افغانستان بانک می تواند برای دول خارجی، بانکهای مرکزی خارجی و سایر مقامات پولی و سازمانهای بین المللی که د افغانستان بانک یا افغانستان در آنها شرکت دارد، خدمات بانکی را انجام دهد.

(۳) د افغانستان بانک می تواند از طریق همکاریهای بین المللی پولی، عضویت سازمانهای بین المللی را که هدف آن ثبات پولی و اقتصادی می باشد، بدست آورد.

(۴) د افغانستان بانک می تواند منجیح نماینده در رابطه به شرکت افغانستان در سازمانهای بین المللی مسئولیت هایی را به عهده گرفته و داد و ستدهائی را انجام دهد.

قانون د افغانستان بانک ۱۲۷

اصلاحات

ماده پنجم:

اصطلاحات ذیل در این قانون مفاهیم آتی را افاده می‌نمایند:

۱- بانک:

شخصیت حکمی است که به منظور ایجاد اعتبارات یا سرمایه گذاری، مشغول داد و ستد و دریافت سپرده‌های پولی یا سایر وجوه قابل بازپرداخت از عموم برای حساب خود می‌باشد.

۲- نقد سازی چک:

دریافت مزد یا اجوره جهت پرداخت پول، اسناد پرداخت یا ارزش ذخیره شده در بدل حصول اسناد پرداخت یا ارزش ذخیره شده (به استثنای چک‌های سفری) به شخصی است که اسناد پرداخت یا ارزش ذخیره شده را تحویل می‌دهد.

۳- کالا:

پول، فلز، تولیدات زراعتی، اجناس و سایر دارایی‌های است که طبق اسناد تقنینی مربوط به حیث کالا شناخته شده باشد.

۴- تبادلۀ اسعار:

دریافت عواید از بابت تبادلۀ پول یک کشور در برابر پول کشور دیگر می‌باشد.

۵- سند بهادار قرضه:

سند قرضه قابل معامله، سند معادل آن و سند قابل معامله است که حق حصول سند بهادار قرضه دیگر توسط تعهد اشتراک یا تبادلۀ را بدهد. اسناد بهادار قرضه شامل سند ثبت شده در دفتر نیز می‌باشد.

۶- مشتق:

قرارداد قابل معامله پیش خرید، مستقبلی، اختیار و سایر قراردادهایی است که دارنده آن مستحق امتیازات آتی می‌گردد:

- حصول سند بهادار یا یک مجموعه از اسناد بهادار و یا کالاها.

- دریافت پول نقد که در رابطه با یک قیمت آینده یا ارزش آینده سند بهادار یا کالا یا مجموعه از اسناد بهادار یا کالاها تعیین می‌گردد.

۱۲۸ قانون د افغانستان بانک

- دریافت مبلغ پول نقد که در رابطه به نرخ تکتانه یا نرخ مبادله اسعار یا شاخص قیم یا نرخ یا ارزش نرخ تکتانه، نرخ مبادله اسعار، اسناد بهادار و کالاها تعیین می‌گردد.

۷- بازار مالی:

بازار پولی است که در آن داد و ستد اسناد بهادار و سایر فعالیت‌های مربوط به چنین بازار صورت می‌گیرد.

۸- سعر یا ارز:

عبارت است از:

- پول سایر کشورها به استثنای پول افغانستان.

- واحد پولی حسابی که به‌وسیله یک سازمان بین‌الحکومتی یا طبق موافقه دو یا چند کشور به‌میان می‌آید.

- طلای مسکوک و غیر مسکوک مشروط بر این‌که تغییرات قابل ملاحظه در آن وارد نگردیده باشد.

۹- رایج:

عبارت از پول رایج قانونی کشور یا محل دیگر می‌باشد.

۱۰- بانک نوت:

بانک نوت عبارت است از وسیله‌ای که به‌مقصد استعمال به‌حیث پول یا برابر با پول، مورد استفاده قرار می‌گیرد و به استیذان مرجع ذیصلاح قانونی، در کشور یا محل دیگر نشر می‌شود.

۱۱- صراف اسعار:

شخصی است که مشغول خرید و فروش اسعار، قراردادهای پیش خرید اسعار، امور پرداخت به اسعار و یا قرارداد اختیار، معاوضه و یا هر قرارداد مشتقی دیگری که معامله اسعار را در بردارد، می‌باشد.

۱۲- قرار داد پیش خرید:

قرار دادی است جهت دریافت اسناد بها دار قرضه یا کالاها در آینده با قیمت معین.

قانون د افغانستان بانک ۱۲۹

۱۳- قرار داد مستقبلي:

قرارداد پيش خريد است که با شرايط و ضوابط معياري آن در بازار مالي معامله مي شود.

۱۴- صندوق سرمايه گذاري:

شرکتی است که از طريق دريافت وجوه از عموم مردم در اسناد بهادار، سرمايه گذاري مي نمايد.

۱۵- معيارهاي حسابداري بين المللي:

آخري و تازه ترين معيارهاي حسابداري بين المللي است که از جانب کميته معيارهاي حسابداري بين المللي صادر مي گردد.

۱۶- ارزش پولي:

وسيله مبادله است که قابل بازخريد به پول نقد باشد يا نه.

۱۷- پول:

وسيله مبادله است که به وسيله افغانستان يا کشور ديگر مجاز شناخته شده و مورد قبول قرار گرفته باشد. اين اصطلاح شامل واحد پولي حسابي نيز مي باشد که توسط یک سازمان بين الحکومتي يا طبق موافقه بين دو يا بيشتر از دو کشور بر قرار گرديده باشد.

۱۸- خدمت پولي:

خدمتي است که در رابطه با پول (به شمول حفظ و نگهداشت پول، انتقال پول، نقد سازي چک و تبادل اسعار) صورت مي گيرد.

۱۹- عرضه کننده خدمت پولي:

شخصي است که در تهيه خدمات پولي مشغول مي باشد.

۲۰- انتقال پول:

عبارت است از فروش يا صدور اسناد پرداخت، ارزش ذخيره شده يا دريافت پول و يا ارزش پولي براي انتقال. (اين اصطلاح تنها شامل رسانيدن فزيکی پول و خدمات آن لاین و تيلي مواصلاتي و دسترسي به شبکه «نيت ورک» نمی شود).

۲۱- قابل معامله:

۱۳۰ قانون د افغانستان بانک

عبارت از قابلیت انتقال قانونی مالکیت سند به وسیله رسانیدن یا ظهرنویسی یا ثبت سند در دفتر ثبت مالکین آن در رابطه به اسناد مالی می باشد.

۲۲- قرار داد اختیار:

قراردادی است که دارنده امتیاز آن حق خرید یا فروش اختیاری سند بهادار و یا کالا را به قیمت مورد موافقه الی تاریخ معین در خلال میعاد اعتبار آن به مقدار معین دارد.

۲۳- سند پرداخت:

عبارت است از چک، برات، حواله (منی آرد)، چک سفری و سایر اسناد جهت انتقال و پرداخت پول و ارزش پولی که قابل معامله یا غیر قابل معامله می باشد. فورم کارت های اعتباری، لیتراف کریدتها و سایر اسنادی که به وسیله صادر کننده آن قابل تبدیل به کالا و خدمات باشد، از این حالت مستثنی است.

۲۴- سیستم پرداخت:

به شمول شبکه مواصلاتی عبارت از هر نوع طرز العمل است که جهت طی مراحل پرداخت، تصفیه و تسویه معاملات پرداختی و تبادلۀ پرداخت در مقابل سایر پرداختها، مکلفیت های مالی یا اسناد بهادار در هر گونه اسعار میان سه یا بیشتر از سه عرضه کننده خدمات پولی توافق می گردد.

۲۵- عامل یا مجری سیستم پرداخت:

شخصی است که سیستم پرداخت را به کار می اندازد.

۲۶- شخص:

عبارت از شخص حقیقی یا حکمی است.

۲۷- ریکارد:

معلوماتی که در وسیله قابل لمس نگهداری یا در یک وسیله الکترونیکی و یا غیر آن ذخیره شده و دو باره به شکل قابل فهم به دست آمده بتواند.

۲۸- سند بهادار:

سند مالی قابل معامله (به شکل سند یا به شکل ثبت در دفتر) است که شامل انواع ذیل می باشد:

قانون د افغانستان بانک ۱۳۱

- سهم، سند سهم یا رسید سهم.
- اسناد بهادار قرضه (چه قابل تبدیل به سهم باشد یا نه).
- مشتقات.
- سهام یا واحدهای اشتراک در صندوق سرمایه گذاری.
- سایر اسناد قابل معامله مالی که در مقررات د افغانستان بانک منعیث سند بهادار شناخته شده باشد.
- ۲۹- خدمت اسناد بهادار:
- عبارت از خدمات مندرج ماده (۹۴) این قانون می باشد.
- ۳۰- عرضه کننده خدمت اسناد بهادار:
- شخصی است که خدمت اسناد بهادار را تهیه می کند.
- ۳۱- سیستم انتقال اسناد بهادار:
- به شمول شبکات مواصلاتی عبارت از هر نوع طرز العمل است که جهت انتقال اسناد بهادار و تصفیه یا تسویه معاملات مربوط به اسناد بهادار در برابر پرداخت سایر اسناد بهادار یا پول نقد میان سه یا بیشتر از سه عرضه کننده خدمات اسناد بهادار توافق می گردد.
- ۳۲- مجری سیستم انتقال اسناد بهادار:
- شخصی است که سیستم انتقال اسناد بهادار را به کار می اندازد.
- ۳۳- کمیسیون حل منازعات مالی:
- عبارت از کمیسیون حل منازعات مالی مندرجه ماده (۱۰۸) این قانون می باشد.
- ۳۴- سهم:
- عبارت از سهم سرمایه یا اسناد بهادار دیگر سرمایه ی است که توسط شرکت صادر می گردد.
- ۳۵- اداره و مؤسسه دولتی:
- عبارت از شعبه یا نمایندگی سیاسی یا اداری یا هر تصدی که مالکیت یا کنترل آن را دولت افغانستان یا یک اداره و مؤسسه دولتی به عهده داشته باشد.
- ۳۶- ارزش ذخیره شده:

۱۳۲ قانون د افغانستان بانک

عبارت از ارزش پولی ثابت شده توسط ریکارد الکترونیکی می باشد.

فصل دوم تشکیل و اداره

تشکیل

ماده ششم:

د افغانستان بانک دارای شورای عالی (منحیث عالی ترین مرجع تصمیم گیری و سیاست گذاری)، رئیس کل (منحیث مسئول اداره د افغانستان بانک) ناظر کل (منحیث مسئول بازرسی و بررسی داخلی عملیات د افغانستان بانک) و سایر کارکنان مربوط می باشد.

ترکیب شورای عالی

ماده هفتم:

شورای عالی د افغانستان بانک مرکب از هفت عضو به شرح آتی می باشد:

- ۱- رئیس کل د افغانستان بانک به حیث رئیس شورای عالی.
 - ۲- معاون اول د افغانستان بانک به حیث معاون شورای عالی.
 - ۳- پنج عضو دیگر.
- (۲) اعضای شورای عالی به موافقه شورای ملی از طرف رئیس جمهور مقرر می شوند.*

(۳) دوره خدمت هر عضو شورای عالی پنج سال می باشد. (به استثنای این که در دوره اول دوره کاری اعضای مقرر شده مطابق این قانون تا حد امکان در طی همان پنج سال با تسلسل اختتام می یابد). تقرر مجدد اعضای شورای عالی مجاز

* در بخش تعدیلات مراجعه شود.

قانون د افغانستان بانک ۱۳۳

است، مگر این که به موجب ماده دوازدهم این قانون دلیلی برای برکناری آنها موجود باشد.

وظایف شورای عالی

ماده هشتم:

(۱) شورای عالی مسئول طرح سیاست‌های کلی د افغانستان بانک و نظارت بر اداره و فعالیت‌های آن می‌باشد.

(۲) شورای عالی در اجرای وظایف خود وقتاً فوقتاً وضع اقتصادی و پولی را ارزیابی می‌نماید و بدین منظور هیئت عامل مکلف است حداقل در هر ربع تقویمی یکبار در باره موارد ذیل به شورای عالی گزارش ارایه نماید:
۱- اداره و عملیات د افغانستان بانک.

۲- تطبیق سیاست‌های پولی و تنظیماتی به شمول سیاست ثبات قیمت‌های داخلی.

۳- سالم بودن سیستم مالی، به‌خصوص سیستم بانکی و پرداخت در افغانستان.

۴- وضع بازارهای پول، سرمایه و اسعار.

۵- وقایع و شرایطی که در اداره یا عملیات، تطبیق سیاست‌ها، سیستم مالی د افغانستان بانک یا بازارهای فوق‌الذکر اثر مهم داشته باشند.

ناظر کل مکلف است گزارش‌ها و مطالعات مورد مطالبه شورای عالی را جهت نظارت بر اداره و فعالیت‌های د افغانستان بانک تقدیم نماید.

رئیس کل مکلف است از ارایه به موقع معلومات مطالبه شده در مورد نظارت بر اداره و فعالیت‌های د افغانستان بانک به شورای عالی، اطمینان حاصل نماید.

صلاحیت‌های شورای عالی

ماده نهم:

شورای عالی دارای صلاحیت‌های آتی می‌باشد:

۱۳۴ قانون د افغانستان بانک

- ۱- طرح و اتخاذ سیاست پولی افغانستان به شمول حدود عملیات بازار آزاد توسط د افغانستان بانک، نرخ تکتانه برای تنزیل و قرضه توسط د افغانستان بانک، نوع و میزان ذخایری که بانکها مکلف به نگهداری آن می‌باشد.
- ۲- طرح و اتخاذ سیاست اسعار خارجی افغانستان.
- ۳- تصویب مقررات، رهنمودها و دستورالعمل‌های قابل تطبیق که به موجب این قانون و سایر قوانین نافذ کشور از طرف د افغانستان بانک ارایه می‌شود.
- ۴- تصویب گزارش‌ها و مشاورت‌های که د افغانستان بانک به دولت یا شورای ملی ارائه می‌نماید.
- ۵- اتخاذ تصمیم در مورد شرکت دافغانستان بانک در سازمان‌های بین‌المللی.
- ۶- اتخاذ تصمیم در مورد طرح، دیزاین و ارزش اسمی بانکنوت‌ها و مسکوکات فلزی و شرایط مربوط به جمع‌آوری پول رایج کشور.
- ۷- اتخاذ تصمیم در مورد اسناد بهادار قرضه د افغانستان بانک و شرایط آن.
- ۸- اتخاذ تصمیم در مورد سرمایه‌گذاری ذخائر اسعار و سایر منابع د افغانستان بانک در انواع دارائی‌های که مناسب باشد.
- ۹- تصویب تنزیل اسنادی که موعود سر رسید آن بیشتر از سه ماه از تاریخ دریافت آن به‌وسیله د افغانستان بانک باشد.
- ۱۰- تصویب قرضه‌ها، ضمانت‌ها یا سایر تعهدات مشروط دافغانستان بانک به سایر بانک‌ها طبق حکم ماده هشتاد و ششم این قانون به موافقت سه پنجم اعضای شورای عالی.
- ۱۱- تصویب طرز العمل د افغانستان بانک و سایر مقررات مربوط به اداره و فعالیت‌های آن.
- ۱۲- اتخاذ تصمیم در باره تشکیل دافغانستان بانک.
- ۱۳- به استثنای معاون اول، منظوری تقرر معاونان و ناظر کل و موافقت به ایفای خدمت رئیس کل و معاون اول در موسسه مالی دیگر بعد از اكمال وظایف شان در دافغانستان بانک.

قانون د افغانستان بانک ۱۳۵

۱۴- تأسیس یا مسدود نمودن شرکت‌های تابع، فروع و دفاتر نماینده‌گی دافغانستان بانک.

۱۵- اتخاذ تصمیم در مورد خریداری، اعمار، بهره برداری و فروش ساختمان‌ها و سایر املاک به‌وسیله دافغانستان بانک.

۱۶- اتخاذ تصمیم در مورد بودجه د افغانستان بانک، شرایط استخدام، کار، حقوق تقاعد کارکنان و نمایندگان د افغانستان بانک.

اعضای شورای عالی از این حکم مستثنی اند.

۱۷- پیشنهاد افزایش سرمایه مجاز د افغانستان بانک.

۱۸- اتخاذ تصمیم در مورد طرزالعمل‌های حسابداری و روش‌های اداره خطرات احتمالی مالی د افغانستان بانک.

۱۹- منظوری راپور سالانه و صورت حساب‌های مالی د افغانستان بانک.

۲۰- اتخاذ تصمیم در مورد استهلاك دارائی‌ها و میزان استهلاك دارائی‌های د افغانستان بانک، ایجاد ذخیره‌های خاص در دفاتر د افغانستان بانک، تعیین درآمد خالص د افغانستان بانک و تعیین مبلغ درآمد خالص قابل انتقال به ذخایر.

۲۱- اعمال سایر صلاحیت‌های که به موجب این قانون به شورای عالی تفویض می‌گردد.

شرائط عضویت شورای عالی

ماده دهم:

شخصی به‌حیث عضو شورای عالی انتخاب شده می‌تواند که واجد شرایط ذیل باشد:

۱- تابعیت افغانستان را داشته باشد.

۲- دارای شهرت نیک (امانت داری) باشد.

۳- دارای تحصیلات عالی بوده یا تجارب وسیع ترجیحاً در رشته اقتصاد، بانکداری یا حقوق داشته باشند.

۴- طبق احکام مندرج ماده دوازدهم این قانون عضویت در شورای عالی را از دست نداده باشد.

۱۳۶ قانون د افغانستان بانک

- ۵- مامور بر حال د افغانستان بانک نباشد. رئیس کل و معاون اول از این امر مستثنی است.
- ۶- عضویت شورای نظار و مؤسسات مالی دیگر را به هیچ شکل نداشته باشد.
- ۷- طبق احکام قانون تحت نظارت دافغانستان بانک قرار نداشته باشد.
- ۸- عضویت شورای وزیران، شورای ملی یا سایر عهده‌های عالی دولتی را نداشته باشد.

حقوق اعضای شورای عالی

مادهٔ یازدهم:

رئیس کل، معاون اول و سایر اعضای شورای عالی بر اساس فرمان رئیس دولت مقرر می‌گردند. پس از تقرر یا تقرر مجدد اعضای شوری عالی برای یکدوره، معاشات و امتیازات آنها طی همان دوره تقرر کاهش نمی‌یابد.

سلب صلاحیت و سبکدوشی اعضای شورای عالی

مادهٔ دوازدهم:

(۱) رئیس کل، معاون اول و سایر اعضاء شورای عالی د افغانستان بانک بنا بر یکی از عوامل آتی از طرف رئیس دولت معزول یا عهده‌های شان به حالت تعلیق قرار می‌گیرند:

- ۱- در صورتی که یکی از شرایط مندرج مادهٔ دهم این قانون را از دست داده باشد.
- ۲- در صورتی که محکوم به جرمی گردیده باشد که مجازات آن حبس باشد، مگر آن که چنین محکومیت در نتیجهٔ فعالیت‌ها یا نظریات مذهبی و سیاسی او صورت گرفته باشد.
- ۳- در صورتی که به اثر حکم محکمه نسبت عدم توانائی از پرداخت قروض عاجز یا ورشکسته اعلان شده باشد.
- ۴- در صورتی که در آخرین پنج سال قبل از عضویت در شورای عالی، مدیر یا کارمند دیصلاح شرکتی بوده که برای آن متولی یا مدیر تصفیه تعیین شده باشد.

قانون د افغانستان بانک ۱۳۷

- ۵- در صورتی که به علت بدرفتاری شخصی و سوء خلق از طرف مقام ذیصلاح از وظیفه معزول یا به حالت تعلیق قرار گرفته باشد.
- ۶- در صورتی که به علت ناتوانی جسمی یا ذهنی بیش از شش ماه قادر به انجام وظایف محوله خود نباشد.
- ۷- در صورت غیابت بدون عذر مؤجه در دو یا بیشتر از دو جلسه متوالی شورای عالی د افغانستان بانک، در دوازده ماه اخیر.
- ۸- در زمان عضویت شورای عالی، فعالیت سیاسی نموده یا مرتکب تخلفات صریح و مهم از مکلفیت‌های قانونی یا بدرفتاری در اداره گردد که باعث لطمه شدید به منافع د افغانستان بانک گردیده باشد.
- (۲) اعضای شورای عالی به استثنای حالات مندرج فقره (۱) این ماده به هیچ دلیل دیگری از عضویت شورای عالی معزول یا از عهده‌های شان به حالت تعلیق قرار نمی‌گیرند.
- (۳) سبکدوشی یا تعلیق از وظایف شورای عالی قبل از ارائه دلایل توسط خود یا وکیل قانونی و رسیده‌گی آن توسط رئیس دولت جواز ندارد.

استعفای اعضای شورای عالی

ماده سیزدهم:

رئیس کل و معاون شورای عالی د افغانستان بانک می‌توانند با دادن اطلاع کتبی قبلی که کمتر از سه ماه نباشد یا مدت کمتری که رئیس دولت به آن موافقت کند، استعفای خود را به رئیس دولت تقدیم نمایند. سایر اعضای شورای عالی می‌توانند با دادن اطلاع کتبی قبلی که کمتر از یک ماه نباشد یا مدت کمتری که رئیس دولت به آن موافقت کند، استعفای خود را به رئیس دولت تقدیم نمایند.

کرسی خالی در شورای عالی

ماده چهاردهم:

کرسی خالی در شورای عالی مطابق حکم ماده (۹) این قانون با تقرر عضو جدید برای اكمال میعاد باقیمانده عضو سابق تکمیل می‌گردد.

۱۳۸ قانون د افغانستان بانک

جلسات شورای عالی

ماده پانزدهم:

- (۱) رئیس کل، جلسات شورای عالی را رهبری می نماید. در غیاب یا عدم امکان رأی دهی وی، معاون اول جلسات را رهبری می کند.
- (۲) جلسات شورای عالی بعد از هر سه ماه دایر می گردد و در صورت ضرورت می تواند قبل از میعاد معینه نیز دایر گردد.
- (۳) جلسات شورای عالی به اساس تصمیم رئیس کل یا بنا بر درخواست کتبی سه عضو شورای عالی تشکیل شده می تواند.
- (۴) جلسات شورای عالی بعد از ارسال اطلاعیه، به اعضای شورای عالی که در آن زمان، مکان و اجنداء جلسه مشخص می شود، تشکیل می گردد. اطلاعیه حد اقل ده روز کاری قبل از تشکیل جلسه ابلاغ می گردد.
- (۵) هر عضو شورای عالی دارای یک رأی می باشد. نصاب تشکیل جلسه شورای عالی به حضور دو ثلث یا بیشتر اعضای شوری از جمله حضور رئیس یا معاون آن تکمیل می گردد.
- (۶) تصمیم شورای عالی به اکثریت ساده آراء اعضای حاضر در جلسه اتخاذ می گردد، مگر این که این قانون طور دیگر حکم نموده باشد. صرف آن عده از اعضای شورای عالی که شخصاً در جلسه حاضر باشند، حق رأی دارند.
- د افغانستان بانک می تواند طبق طرز العمل مربوط اجازه تشکیل جلسات شورای عالی را به صورت رأی دادن از طریق تیلی کنفرانس ها یا در موارد استثنائی به- وسیله تلکس شفری و یا سایر وسایل شفری الکترونیکی اجازه دهد. در صورت تساوی آراء، رأی رئیس جلسه تعیین کننده می باشد.
- (۷) در صورت تکمیل نصاب مندرج فقره (۵) این ماده، تصمیم شورای عالی را صرف به علت وجود یک یا چند کرسی خالی در شورای عالی نمی توان بی اعتبار اعلان نمود.

قانون د افغانستان بانک ۱۳۹

(۸) تصامیم رئیس یا عضو دیگر شورای عالی که با حسن نیت انجام شده باشد، معتبر است، حتی اگر بعداً ایرادی در انتصاب و صلاحیت و شایستگی او کشف گردد.

جریان، صورت جلسات و تصامیم شورای عالی

ماده شانزدهم:

- (۱) جریان جلسات شورای عالی سری می‌باشد. شورای عالی می‌تواند علنی بودن نتایج تمام یا قسمتی از مذاکرات خود را اعلان نماید.
- (۲) صورت جلسه شورای عالی بعد از ترتیب، به امضاء رئیس جلسه و منشی شورای عالی می‌رسد.
- (۳) رئیس کل، منشی شورای عالی را از میان اعضای بلندرتبه د افغانستان بانک انتخاب می‌کند. این شخص عضو شورای عالی بوده نمی‌تواند.
- (۴) تصامیم جلسه شورای عالی ثبت شده و توسط رئیس همان جلسه امضاء و به مراجع مربوط صادر می‌گردد.

اعلام منافع

ماده هفدهم:

- (۱) اعضای شورای عالی، معاونین، هیئت عامل و سایر کارمندان د افغانستان بانک حین انتصاب شان به عضویت شورای عالی و بعد از آن هر سال از منافع تجارتي مستقیم یا غیر مستقیم خود یا اعضای خانواده‌اش مطابق مقررات تصویب شده به شورای عالی معلومات ارائه می‌نماید.
- (۲) اعتبار اجراءات شورای عالی یا د افغانستان بانک به دلیل عدم مطابقت آن با فقره (۱) این ماده یا ماده (۲۴) این قانون مورد سوال قرار گرفته نمی‌تواند.

هیئت عامل

ماده هجدهم:

۱۴۰ قانون د افغانستان بانک

(۱) هیئت عامل مسئول پیشبرد کلیه امور مربوط به اداره و عملیات دافغانستان بانک که به موجب این قانون به شورای عالی یا ناظر کل واگذار شده است، می-باشد.

اعضای هیئت عامل مکلف اند وظایف اداری خویش را با دقت و مؤثریت لازم انجام دهند.

(۲) اعضای هیئت عامل حین اشغال وظیفه حلف وفاداری را مبنی بر حفظ اسرار اداره و فعالیت‌های د افغانستان بانک و انجام وظایف محوله با دقت و مؤثریت یاد می‌کنند.

(۳) در صورت غیابت یا عدم توانائی رئیس کل، معاون اول وظایف وی را انجام می‌دهد و از اختیارات و صلاحیت‌های رئیس کل برخوردار می‌باشد.

(۴) رئیس کل در اجرای تصامیم شورای عالی، رهبری و کنترل امور اداری و عملیاتی دافغانستان بانک در برابر شورای عالی مسئولیت دارد.

صلاحیت‌های رئیس کل

ماده نهم:

(۱) رئیس دارای صلاحیت‌های است که به موجب این قانون به شورای عالی یا ناظر کل مختص نشده باشد. رئیس کل در حدود اختیارات خود می‌تواند به منظور رهبری و اداره بهتر فعالیت‌های د افغانستان بانک به اقدامات لازم متوسل گردد.

(۲) رئیس کل به تصویب شورای عالی می‌تواند تمام یا قسمتی از صلاحیت‌های خود را به یک یا چند نفر از اعضای هیئت عامل یا سایر مامورین و نمایندگان واجد شرایط دافغانستان بانک تفویض نماید. دافغانستان بانک آخرین لست مکمل اشخاص واجد صلاحیت را همراه با توضیح حدود اختیارات آنها تهیه و در صورت تقاضاء در اختیار عموم قرار می‌دهد.

عضویت در هیئت عامل

ماده بیستم:

قانون د افغانستان بانک ۱۴۱

(۱) هیئت عامل د افغانستان بانک مرکب از رئیس کل، معاون اول و ناظر کل و آن‌عه از معاونان رئیس کل می‌باشد که شورای عالی از میان نامزدهای پیشنهاد شده رئیس کل منظور می‌نماید. به استثنای معاون اول، سایر معاونین به اساس تصویب شورای عالی مقرر می‌گردند.

(۲) شخصی می‌تواند به صفت رئیس کل یا معاون وی و یا ناظر کل د افغانستان بانک اجرای وظیفه نماید که واجد شرایط ذیل باشد:

۱- تابعیت افغانستان را دارا باشد.

۲- دارای شهرت نیک (امانتداری) باشد.

۳- دارای تحصیلات عالی یا تجربه وسیع ترجیحاً در علم اقتصاد، بانکداری و یا حقوق باشد.

۴- تحت شرایط مندرج فقره (۳) این ماده قرار نگرفته باشد.

۵- منصوب یا کارمند برحالی تمام وقت یا نیمه وقت با یا بدون حقوق بانک یا مؤسسه مالی دیگر که قانون آن را تحت نظارت د افغانستان بانک قرار داده است، نباشد.

۶- عضویت شورای وزیران یا شورای ملی یا سایر عهده‌های عالی دولتی را نداشته باشد.

(۳) شورای عالی، معاونان (به استثنای معاون اول) و ناظر کل د افغانستان بانک را در یکی از حالات آتی از وظایف شان معزول (سیکدوش) یا به حالت تعلیق قرار می‌دهند:

۱- در صورتی که مطابق احکام مندرج فقره (۲) این ماده فاقد صلاحیت برای ادامه خدمت باشد.

۲- در صورتی که محکوم به جرمی گردد که مجازات آن حبس باشد، مگر آن‌که چنین محکومیت در نتیجه فعالیت‌ها یا عقاید مذهبی یا سیاسی او صورت گرفته باشد.

۳- به علت عدم توانائی، به اثر حکم محکمه عاجز از پرداخت قروض یا ورشکسته اعلان شده باشد.

۱۴۲ قانون د افغانستان بانک

- ۴- در آخرین پنج سال قبل از عضویت وی در هیئت عامل، مدیر یا کارمند ذیصلاح شرکتی بوده که برای آن متولی یا مدیر تصفیه تعیین شده باشد.
- ۵- به علت بدرفتاری شخصی و سوء خلق، از جانب یک مقام ذیصلاح از ایفای وظایف سلب صلاحیت شده یا به حالت تعلیق قرار گرفته باشد.
- ۶- به علت ناتوانی جسمی یا ذهنی که بیش از شش ماه ادامه داشته و قادر به انجام وظایف اداری نباشد.
- ۷- مرتکب تخلفات، اهمال از مکلفیت‌های قانونی و یا بدرفتاری در اداره که به مصالح دافغانستان بانک لطمه شدید وارد کرده باشد.
- (۴) به استثنای حالات مندرج فقره (۳) این ماده معاونان یا ناظر کل به هیچ دلیل دیگری از وظایف شان معزول (سبکدوش) یا به حالت تعلیق قرار گرفته نمی‌توانند.
- (۵) سبکدوشی یا تعلیق از وظایف معاون و یا ناظر کل قبل از ارائه دلایل توسط خود یا وکیل قانونی و رسیدگی آن توسط رئیس جمهور جواز ندارد.
- (۶) معاون یا ناظر کل د افغانستان بانک می‌تواند با دادن اطلاع کتبی قبلی به رئیس کل در مدت کمتر از سه ماه یا مدت کمتری که رئیس کل به آن موافقت کند از وظیفه خویش استعفی دهد.

ناظر کل

ماده بیست و یکم:

- (۱) شورای عالی، ناظر کل را که حسابدار مسلکی واجد شرایط باشد، برای یک دوره پنج‌ساله از میان کاندیدانی که بر مبنای احکام مندرج فقره (۲) ماده بیستم این قانون فاقد شرایط خدمت شناخته نشده باشد، انتخاب می‌نماید. انتصاب مجدد ناظر کل به این سمت مجاز است.
- (۲) ناظر کل مسئول شعبه بررسی دافغانستان بانک می باشد.
- (۳) کارکنان شعبه بررسی به اساس پیشنهاد ناظر کل و منظوری رئیس کل د افغانستان بانک مقرر یا سبکدوش می‌گردند.
- (۴) ناظر کل و شعبه بررسی دارای وظایف ذیل می‌باشند:

قانون د افغانستان بانک ۱۴۳

- ۱- وضع و حفظ طرزالعمل‌ها و نگهداری اسناد مناسب جهت جلوگیری از خطرات احتمالی مالی دافغانستان بانک و نظارت بر تطبیق آنها.
- ۲- بررسی متداوم اداره و فعالیت‌های د افغانستان بانک جهت نظارت بر رعایت قوانین و مقررات نافذۀ د افغانستان بانک.
- ۳- انجام بررسی و تقدیم گزارش‌ها و مشاورت‌ها به شورای عالی در بارۀ حساب‌ها و ریکاردها و همچنین طرزالعمل‌ها و کنترول‌های حسابداری و بودجه دافغانستان بانک.
- ۴- بررسی منظم و رسیدگی به صورت حساب‌های مالی و سایر اسناد مربوطۀ د افغانستان بانک و صدور تصدیق نامه در صورت صحت بودن آن.
- ۵- نظارت از اجراء و تطبیق سالم تصامیم شورای عالی و رئیس کل د افغانستان بانک.
- ۶- انجام سایر وظایف و مکلفیت‌هایی که از جانب شورای عالی و رئیس کل سپرده می‌شود.

کارکنان

مادۀ بیست و دوم:

- (۱) مسئولین و کارکنان د افغانستان بانک تا زمانی که در دافغانستان بانک ایفای وظیفه می‌نمایند، نمی‌توانند توسط بانک یا مؤسسۀ مالی دیگری که نظارت آن بدوش د افغانستان بانک است، استخدام یا کریدت دریافت نمایند، مگر این که دافغانستان بانک تصمیم دیگری اتخاذ نماید.
- (۲) به منظور تنظیم بهتر شرایط کار و استخدام کارکنان، شورای عالی دافغانستان بانک مقررات وضع می‌نماید.

کارکنان و نمایندگان

مادۀ بیست و سوم:

- (۱) هیئت عامل مطابق اسناد تقنینی مربوط، کارکنان و نمایندگان دافغانستان بانک را مقرر و معزول می‌نمایند.

۱۴۴ قانون د افغانستان بانک

(۲) معاش، دستمزد، حق الزحمه و سایر حقوق و امتیازاتی که توسط دافغانستان بانک به کارکنان و نمایندگان آن پرداخت می‌شود، به حساب منفعت خالص یا درآمدهای دیگر د افغانستان بانک، قابل محاسبه نمی‌باشد.

امتناع

ماده بیست و چهارم:

هرگاه موضوع مندرج ماده هفدهم این قانون در شورای عالی یا هیئت عامل تحت بحث قرار گیرد، عضو مکلف است منافع خود را در ابتداء آشکار نماید، در این صورت وی در بحث و تصمیم‌گیری اشتراک ننموده و حضور وی جهت تکمیل نصاب لازم نمی‌باشد.

تضاد منافع

ماده بیست و پنجم:

(۱) رئیس، معاونان و ناظر کل دافغانستان بانک تمام توان مسلکی خود را مصرف خدمات در د افغانستان بانک می‌نمایند و هیچ منصب یا پست دیگری اعم از استخدام با معاش یا بی معاش خارج از بانک را پذیرفته نمی‌توانند، مگر این‌که به‌عنوان نامزد یا نماینده د افغانستان بانک در آن ایفای وظیفه نمایند.

(۲) رئیس، معاون یا ناظر کل اسبق الی مدت یک سال بعد از کناره‌گیری از خدمت در دافغانستان بانک بدون موافقت کتبی قبلی شورای عالی در مؤسسه مالی دیگر شامل وظیفه شده نمی‌تواند.

(۳) کارکن د افغانستان بانک نمی‌تواند بدون موافقت کتبی قبلی د افغانستان بانک در اداره دیگر با معاش و یا بی معاش استخدام گردد.

(۴) رئیس کل، معاون، مامور عالی رتبه یا سایر کارکنان دافغانستان بانک نمی‌توانند تحفه یا قرضه‌ئی را در صورتی که در انجام بی‌طرفانه وظایف شان اثر نا مساعد بگذارد، برای خود یا به نماینده‌گی از شخص دیگر که منسوب به او بوده و یا با او رابطه تجارتي، مالی یا فامیلی دارد، بپذیرند.

قانون د افغانستان بانک ۱۴۵

حفظ اسرار

ماده بیست و ششم:

شخصی که به حیث عضو شورای عالی، هیئت عامل، رئیس کل، مامور عالی رتبه، کارکن یا نماینده د افغانستان بانک ایفای وظیفه نموده یا می نماید مکلف به رعایت مراتب آتی می باشد:

۱- عدم اجازه دسترسی یا افشاء و یا انتشار اطلاعات محرم که در جریان انجام وظایف رسمی خود به دست آورده است، مگر به اثر حکم محکمه یا قانون یا تقاضای محکمه و یا در نتیجه مقاوله همکاری با ناظم خارجی.

۲- عدم استفاده معلومات مندرج جزء (۱) این ماده به نفع شخصی یا اعطای اجازه استفاده آن به شخص دیگر.

فصل سوم

امور مالی

سرمایه

ماده بیست و هفتم:

(۱) سرمایه مجاز د افغانستان بانک هشت میلیارد افغانی، یا مبلغی که به موجب ماده یکصد و سی ام این قانون توسط بررسی مستقل از داراییها و بدیهیهای د افغانستان بانک و یا مبلغ بیشتری که در نتیجه انتقال منافع خالص طبق ماده بیست و نهم این قانون به عمل می آید، تعیین می گردد.

(۲) سرمایه د افغانستان بانک مربوط به دولت بوده و قابل انتقال یا تابع حق حبس یا رهن نمی باشد.

محاسبه منفعت یا ضرر خالص

ماده بیست و هشتم:

برای هر سال مالی منافع یا اضرار خالص د افغانستان بانک طبق معیارهای حسابداری بین المللی به عنوان جمع عواید یا ضرر خالص عملیات به شمول

۱۴۶ قانون د افغانستان بانک

عواید و ضررهای خالص تحقق یافته و منفعت یا ضرر ارزش یابی تحقق نیافته بعد از پرداخت به حساب های ذخیره یی یا احتیاطی ذیل محاسبه می گردد:

۱- برای قروض غیر قابل حصول یا مشکوک، استهلاك سرمایه و پرداخت سهمیه به صندوق تقاعد کارکنان.

۲- بعد از تأیید وزیر مالیه برای سایر مقاصدی که د افغانستان بانک لازم بدانند.

تخصیص منافع خالص

ماده بیست و نهم:

(۱) د افغانستان بانک در هر سال مالی در صورت موجودیت منفعت خالص به ترتیب تقدم در موارد آتی آنرا اختصاص می دهد:

۱- به حساب سرمایه د افغانستان بانک تا حدی که سرمایه مجاز دافغانستان بانک معادل (پنج) فیصد مجموع مبلغ بدیهی های پولی که در بیلاس شیت یا ترازنامه د افغانستان بانک در پایان آن سال مالی منعکس شده است، افزایش یابد.

۲- برای باز خرید اسناد بهادار که از طرف دولت طبق ماده سی و یکم این قانون به د افغانستان بانک صادر شده و به تصرف آن قرار داده می شود.

۳- برای ذخیره عمومی د افغانستان بانک تا حدی که میزان ذخیره عمومی معادل سرمایه مجاز د افغانستان بانک گردد.

ذخیره عمومی صرف برای جبران ضررهای د افغانستان بانک مصرف می شود.

۴- بعد از تأیید وزیر مالیه برای سایر ذخایر جهت تأمین مقاصد خاصی که د افغانستان بانک لازم بدانند.

۵- مبالغ باقیمانده از منفعت خالص پس از وضع تخصیصات مندرج اجزای (۱)- (۴) فقره (۱) این ماده تحت شرایط آتی انتقال داده می شود:

- مبالغ اختصاص داده شده مندرج اجزای (۱)- (۴) فقره (۱) این ماده طوری محاسبه می شوند مانند این که از مجرای عواید خالص عملیات بانکی صورت گرفته باشد. در صورتی که هیچ مبلغ از عواید عملیاتها در منفعت خالص بدست نیامده و یا بعد از تخصیصات قبلی عواید عملیاتها که شامل منفعت خالص بوده،

قانون د افغانستان بانک ۱۴۷

کلاً مصرف شده باشد، چنین تخصیصات طوری محاسبه می‌شوند مانند این که از مدرک منفعت خالص ارزش یابی تحقق نیافته صورت می‌گیرد.

- باقیماندهٔ عواید خالص عملیاتی در ظرف چهار ماه بعد از اتمام سال مالی به دولت انتقال می‌گردد و باقیمانده منفعت‌های خالص ارزش یابی تحقق نیافته (در صورت موجودیت) به حساب ذخیرهٔ ارزش یابی که در بیلانس شیت د افغانستان بانک منعکس شده است، تخصیص داده می‌شود.

(۲) با در نظر داشت احکام این قانون، مجموع بدیهی‌های پولی د افغانستان بانک عبارت از مبالغ آتی می‌باشد:

۱- تمام بانکوت‌ها، مسکوکات فلزی در حال دوران (چلند) و اوراق بهادار قرضه صادر شده از طرف د افغانستان بانک که جمع آوری نشده اند.

۲- مبالغ موجود در تمام حساب‌ها که در دفاتر د افغانستان بانک به‌وسیلهٔ حسابداران تحویل داده شده است.

تخصیص اضرار خالص

مادهٔ سی ام:

در صورتی که د افغانستان بانک در هر سال مالی متحمل ضرر خالص شود، این ضرر به ترتیب آتی اختصاص داده می‌شود:

۱- در صورتی که ضرر خالص مرکب از مجموع ضرر خالص عملیات یا فعالیت‌های بانک و ضرر خالص ارزش یابی تحقق نیافته باشد، مبلغ ضرر خالص عملیاتی بالترتیب به حساب ذخیرهٔ عمومی یا سرمایه گذاشته می‌شود و ضرر خالص ارزش یابی تحقق نیافته به حساب ذخیرهٔ ارزش یابی منتقل می‌گردد و یا در صورتی حساب ذخیره ارزش یابی در نتیجهٔ اختصاص این ضرر منفی شده باشد، ضرر خالص بالترتیب به حساب ذخیرهٔ عمومی یا سرمایه منتقل می‌گردد.

۲- در صورتی که ضرر خالص قسماً در اثر عواید عملیاتی و قسمت اعظم آن در اثر ضرر خالص ارزش یابی تحقق نیافته به میان آمده باشد، ضرر خالص به حساب ذخیرهٔ ارزش یابی اختصاص می‌یابد و در صورتی که حساب ذخیرهٔ ارزش

۱۴۸ قانون د افغانستان بانک

یابی در نتیجه این اختصاص منفی شده باشد بالترتیب به حساب ذخیره عمومی یا سرمایه انتقال می‌گردد.

۳- در صورتی که منفعت خالص ارزش یابی تحقق نیافته کمتر از ضرر خالص عملیات باشد، ضرر خالص بالترتیب به حساب ذخیره عمومی یا سرمایه انتقال می‌گردد.

جبران کاهش در سرمایه

ماده سی و یکم:

(۱) جبران کاهش سرمایه زمانی قابل تطبیق می‌باشد که دافغانستان بانک به یکی از موارد آتی مواجه گردد:

۱- در صورتی که پروفورمه بیلانس شیت ماهانه که طبق ماده هفتاد و چهارم این قانون تهیه می‌گردد، ارزش دارائی‌ها پایین تر از مجموع بدیهی‌ها و سرمایه دست نخورده مجاز سقوط کند.

۲- در صورتی که منفعت خالص دافغانستان بانک در پایان هر سال مالی برای افزایش سرمایه مجاز به میزان معادل پنج در صد مجموع مبلغ بدیهی‌های مندرج جزء (۱) فقره (۱) و فقره (۲) ماده بیست و نهم این قانون در حسابات آن در پایان سال مالی نشان داده می‌شود، کافی نباشد.

(۲) در صورت تحقق حالات مندرج اجزای (۱) و (۲) فقره (۱) این ماده اجراءات آتی صورت می‌گیرد:

۱- در صورتی که میزان آخرین سنجش رسمی تورم سالانه ۳ الی ۲۰ فیصد باشد، وزیر مالیه در خلال یک ماه پس از دریافت بیلانس شیت، اسناد بهادار قرضه قابل معامله به پول افغانی و نرخ نکتانه بازار که از طرف دولت به نشر رسیده، به هر مبلغی که برای جبران این کمبود کافی باشد، در اختیار دافغانستان بانک قرار می‌دهد. این حدود تورم هر سه سال یک بار مورد تجدید نظر قرار می‌گیرد.

۲- در صورتی که میزان آخرین سنجش رسمی تورم سالانه ۳ الی ۲۰ فیصد نباشد، وزیر مالیه ابتداء تخصیصی را از طریق پروسه تخصیص بودجوی حکومت

قانون د افغانستان بانک ۱۴۹

فراهم می‌نماید. اگر چنین تخصیص منظور نگردد، وزیر مالیه در خلال یک ماه بعد از دریافت بیلاس شیت، اسناد بهادار قرضه قابل معامله به پول افغانی، با نرخ تکثانه بازار که از طرف دولت به نشر رسیده، به هر مبلغی که برای جبران این کمبود کافی باشد، در اختیار د افغانستان بانک قرار می‌دهد.

(۳) در صورت تحقق یکی از حالات مندرج فقره (۱) این ماده، شورای ملی کمیسیون تحقیقاتی مشتمل بر متخصصین داخلی و بین‌المللی را جهت بررسی عوامل تعیین و حسب الزوم پیشنهادات لازمه را ارایه می‌نماید.

د افغانستان بانک مکلف به همکاری همه جانبه با کمیسیون می‌باشد، در صورت عدم همکاری، حکم مندرج جزء (۸) فقره (۱) ماده دوازدهم این قانون قابل تطبیق می‌باشد.

قیود در تخصیص منفعت خالص

ماده سی و دوم:

انتقال یابازخريد و یا پرداخت مطابق حکم ماده بیست و نهم این قانون که در نتیجه آن دارایی‌های د افغانستان بانک از بدیهی‌ها و سرمایه دست نخورده و ذخیره آن کمتر گردد، صورت گرفته نمی‌تواند.

فصل چهارم

قسمت اول

پول

پول رایج و واحد پولی

ماده سی و سوم:

پول رایج و واحد پولی افغانستان "افغانی" بوده و علامه آن "AF" می‌باشد.

۱۵۰ قانون د افغانستان بانک

نشر بانکوت و سکه

مادهٔ سی و چهارم:

(۱) د افغانستان بانک دارای حق انحصاری نشر بانکوت و سکه به منظور دوران در کشور می‌باشد.

(۲) بانکوت‌های که مطابق احکام این ماده نشر می‌شوند، مقدم‌ترین بدیهی در دارائی‌های د افغانستان بانک شمرده می‌شوند.

(۳) د افغانستان بانک به منظور نشر بانکوت‌ها و سکه‌های خود در دفتر مرکزی، دفاتر نمایندگی و فروع خود در کشور ترتیبات مناسب اتخاذ و بانکوت‌ها و سکه‌ها را حسب الزوم جهت دوران عرضه می‌کند.

(۴) بانکوت‌ها و سکه‌هایی که توسط دافغانستان بانک جهت دوران در کشور نشر می‌شوند، شامل نوت‌های تعهدی، حجت، برات یا انواع دیگر اسناد تجارتي مندرج قانون تجارت نمی‌باشد.

د افغانستان بانک در رابطه با آن‌ها صرف مطابق احکام این قانون دارای مکلفیت می‌باشد.

پول رایج و قانونی

مادهٔ سی و پنجم:

(۱) وسیله پرداخت پول در صورتی پول قانونی و رایج کشور شمرده می‌شود که توسط بانکوت و سکه انجام گیرد.

بانکوت‌ها و سکه‌ها برای پرداخت کلیه قروض دولتی و خصوصی در کشور به ارزش اسمی آن‌ها به پول رایج کشور صورت گرفته می‌تواند.

(۲) د افغانستان بانک صلاحیت دارد مبلغی را که توسط بانکوت و سکه پرداخت می‌شود محدود نموده و ارزش اسمی بانکوت‌ها و سکه‌هایی را که پرداخت توسط آنها صورت می‌گیرد، به مبالغ مشخص، محدود کند.

(۳) منظور از بانکوت‌ها یا سکه‌ها، بانکوت‌ها و سکه‌هایی است که جهت دوران در کشور توسط د افغانستان بانک به موجب احکام مواد مربوط این فصل نشر گردیده و از دوران خارج نشده باشند.

قانون د افغانستان بانک ۱۵۱

مشخصات پول رایج

ماده سی و ششم:

پول رایج عبارت از بانکوتها و سکه‌هایی اند که جهت دوران در کشور توسط د افغانستان بانک مطابق احکام این قانون نشر می‌گردد.

(۲) ارزش اسمی، اندازه، شکل، جنس، محتوی، وزن، دیزاین و سایر مشخصات بانکوتها و سکه‌ها از طرف د افغانستان بانک در مقررات مربوط مشخص می‌گردد. بانکوتها حاوی امضای وزیر مالیه و رئیس کل د افغانستان بانک می‌باشد.

تولید و محافظت از پول رایج

ماده سی و هفتم:

د افغانستان بانک مکلف است غرض چاپ بانکوتها و ضرب سکه‌ها، امنیت و محافظت از بانکوتها و سکه‌های به دوران نیفتاده و در صورت ضرورت جهت از بین بردن کلیشه‌ها، سرسکه‌های بانکوتها و سکه‌های از جریان خارج شده، تدابیر لازم را اتخاذ نماید.

تبادلۀ پول رایج

ماده سی و هشتم:

د افغانستان بانک در صورت درخواست، بانکوتها و سکه‌ها را به مبلغ معادل بدون مزد و حق العمل تبادل می‌کند.

پول رایج نامناسب

ماده سی و نهم:

(۱) بانکوتها یا سکه‌های نامناسب عبارت از بانکوتها و سکه‌های اند که پاره پاره یا از شکل انداخته شده باشند و سکه ای که خم، ناقص یا از شکل انداخته شده و وزن آن به علل غیر از فرسایش ناشی از استفاده معمول کاهش یافته باشد.

۱۵۲ قانون د افغانستان بانک

(۲) بانکوت‌ها یا سکه‌های رایج نامناسب از دوران یا چلند بیرون کشیده می‌شوند. د افغانستان بانک به استثنای شرایط مندرج فقره (۳) این ماده بانکوت یا سکه نامناسبی را که دریافت می‌نماید، از جریان بیرون کشیده و از بین می‌برد و آن‌را با بانکوت‌ها و سکه‌هایی مشخص که معادل آن می‌باشند، تعویض می‌نماید.

(۳) د افغانستان بانک می‌تواند از تعویض بانکوت‌ها و سکه‌های که دیزاین آن‌ها مشهود نبوده، بد شکل یا سوراخ شده اند یا بیشتر از چهل فیصد از سطح آنها ضایع یا مفقود گردیده است، خود داری کند. چنین پول بدون پرداخت معاوضه به صاحب آن از جریان خارج شده و محو می‌شود، د افغانستان بانک می‌تواند در موارد خاص به معاوضه کلی یا جزئی بپردازد.

(۴) د افغانستان بانک می‌تواند بدون معاوضه، بانکوتی را که از نظر ظاهری تغییر یافته است، مصادره کند، به‌خصوص بانکوت‌های را که رویشان چیزی نوشته شده، نقاشی شده، دیزاین و محتویات آن مکرراً طبع شده، مهر خورده یا سوراخ تسلسلی دارند و یا ماده چسپدار رویشان به‌کار رفته باشد.

(۵) مسئولین جمع‌آوری عواید مکلفاند بانکوت‌ها یا سکه‌های نامناسب یا جعلی را که به‌دست می‌آورند، به د افغانستان بانک بفرستند.

موجودی پول رایج و پلان نشر

ماده چهلیم:

د افغانستان بانک مکلف است مستقیماً موجودی ذخیره پول رایج را اداره و پلان نشر را ترتیب و از عرضه کافی بانکوت‌ها و سکه‌ها جهت تأمین نیازهای پولی اقتصاد افغانستان اطمینان حاصل نماید.

طرز العمل حسابداری پول نشر شده

ماده چهل و یکم:

بانکوت‌ها و سکه‌های تحت دوران در حسابات د افغانستان بانک به عنوان بدیهی آن معامله می‌گردد.

قانون د افغانستان بانک ۱۵۳

بانکونوت‌ها و سکه‌های ذخیره شده در خزانه د افغانستان بانک شامل این بدیهی‌ها نمی‌باشد.

جمع آوری پول رایج

مادهٔ چهل و دوم:

(۱) د افغانستان بانک می‌تواند در مورد جمع آوری و از دوران خارج نمودن بانکونوت یا سکه با صدور بانکونوت‌ها یا سکه‌های معادل آن‌ها تصمیم اتخاذ نماید. این تصمیم طبق طرز‌العمل که از طرف د افغانستان بانک وضع می‌شود و در آن محل، تاریخ و ساعاتی که بانکونوت‌ها و سکه‌ها جهت تعویض ارائه می‌شوند، مشخص گردیده و موضوعات مربوط به طرز‌العمل مبادله را ترتیب و تنظیم می‌نماید. همچنان قواعد و شرایط در مورد شناسائی اشخاصی که بانکونوت‌ها و سکه‌ها را برای مبادله ارائه می‌کنند و اسناد و مدارک مربوط به معاملات مبادله را تعیین و طرز برخورد نسبت به پول جعلی را که برای مبادله ارائه شود، معین می‌نماید.

(۲) در پایان دورهٔ مبادلهٔ مندرج فقرهٔ (۱) این ماده یا زمان دیگری که مطابق طرز‌العمل، مشخص می‌شود، بانکونوت‌ها و سکه‌های تعویض شده، از دوران خارج و اعتبار قانونی آن ساقط می‌گردد.

(۳) تصمیم مندرج فقرهٔ (۱) این ماده جهت تطبیق قانون به منظور نام و تغییر ارزش اسمی پول رایج در کشور یا برای مقاصد دیگر اتخاذ شده می‌تواند.

قسمت دوم

پول مورد محاسبه و پرداخت

حسابات دولتی و پرداخت‌های الزامی

مادهٔ چهل و سوم:

(۱) بودجهٔ دولتی، سوابق مالی و حساب‌های که به اساس قوانین نافذۀ کشور الزامی پنداشته شده و در افغانستان ایجاد یا نگهداری می‌شوند، به پول رایج کشور بوده یا به اساس آن ارزیابی می‌گردند. تادیه پول در صورت ایجاب در مسایل جزائی یا سایر اقدامات قضائی به استثنای اجرای مکلفیت‌های تأدیات به اسعار، به پول رایج کشور صورت می‌گیرد.

(۲) پرداخت‌های الزامی به افغانی ارزیابی و تأدیه می‌گردد. "پرداخت الزامی" عبارت از پرداختی است که به دولت و یا از طرف دولت صورت می‌گیرد، به استثنای پرداخت‌های که از اثر قرار داد یا معاملهٔ داوطلبانهٔ دیگر انجام می‌گیرد، پرداخت‌های الزامی شامل پرداخت مالیات (مستقیم و غیر مستقیم)، عوارض گمرکی، فیس‌ها، حق الزحمه‌ها، مصارف و جریمه‌ها و هر نوع پرداخت برای خدمات رفاه عامه بالا تر حکم محکمه یا مطابق حکم قانون می‌باشند.

مبالغ ذکر شده در اسناد تقنینی، ارزشگذاری و تعویض

مادهٔ چهل و چهارم:

(۱) مبلغ ذکر شده در اسناد تقنینی، عبارت از پول رایج کشور می‌باشد مگر این‌که طوری دیگری پیشبینی شده باشد.

(۲) هرگاه در اسناد تقنینی، کنوانسیون، قرارداد یا موافقتنامهٔ منعقدۀ از طرف افغانستان از طرز تبدیل اسعار به پول رایج کشور تذکر به عمل نیامده باشد، د افغانستان بانک می‌تواند طبق مقررات مربوط وسیله یا روش تعیین یا محاسبه ارزش معادل به افغانی اسعار متذکره را مشخص نماید.

قانون د افغانستان بانک ۱۵۵

(۳) د افغانستان بانک می تواند به منظور اداره، اجراءات و تطبیق قوانین مربوط به گمرکات و مکلفیت‌های مالیاتی یا سایر پرداخت‌ها، طبق مقررات، ارزش معادل پول رائج سایر کشورها و وسیله یا روش تسعیر یا محاسبه آن را برای یک روز یا مدت طولانی تر یا به شکل دوامدار مشخص نماید.

(۴) در صورتی که تصمیم تغییر ارزش اسمی پول رائج کشور مطابق احکام این قانون اتخاذ گردد، ارزش‌های اسمی در کلیه سوابق، حسابات، مکلفیت‌های تأدیاتی، بدیهی‌ها، آفرگیری‌ها (داوطلبیها) و سایر اسناد تقنینی طبق نرخ مبادله ارزش اسمی تغییر یافته، مدار اعتبار می‌باشد.

قراردادها

مادهٔ چهل و پنجم:

در رابطه به قرارداد، فروش، پرداخت، برات، سند یا اسناد بهادار، عمل، معامله و سایر مواردی که مربوط به پول، پرداخت پول یا مکلفیت پرداخت پول باشد، به پول رائج کشور صورت می‌گیرد. موارد مندرج مادهٔ چهل و ششم این قانون از این حکم مستثنی است.

آزادی در رابطه با پول رایج

مادهٔ چهل و ششم:

(۱) طرفین قرارداد یا سایر معاملات داوطلبانهٔ دیگر (برات، حجت، سند یا سند بهادار) می‌توانند در مورد پرداخت مکلفیت‌های تأدیاتی خویش به هر سعری موافقه کنند.

(۲) طرفین می‌توانند موافقت نامهٔ خویش را بر اساس شرایط محیطی (عرف تجارت، مسیر معامله و اجرای معامله) طور صریح یا ضمنی عقد نمایند.

تنفیذ مکلفیت تأدیاتی اسعاری

مادهٔ چهل و هفتم:

(۱) مکلفیت تأدیاتی اسعاری طبق شرایط آن تنفیذ می‌گردد. در صورتی که شخص حکمی مکلف به تأدیه اسعار گردد و بر اساس حکم ایجاب نماید که

۱۵۶ قانون د افغانستان بانک

پرداخت به پول رایج کشور که برای خرید مکلفیت تأدیاتی به اسعار کافی باشد، صورت گیرد، مبلغ مذکور به اساس نرخ افغانی اعلام شده توسط یکی از بانک-های کشور در پایان نخستین روز کاری قبل از روزی که پرداخت آن توسط داین دریافت می‌گردد، محاسبه می‌شود. فقره های (۳) و (۴) این ماده از این حکم مستثنی اند.

(۲) سایر پرداخت‌هایی که مطابق فقره (۱) این ماده صورت می‌گیرد، در رابطه به نرخ مبادله، حکم مندرج فقره متذکره قابل تطبیق می‌باشد.

(۳) در صورتی که در جریان اجراءات مربوط به تنفیذ مکلفیت تأدیات اسعاری، محکمه درباید که تبدیل مبلغ قرضه به پول رایج کشور، مطابق فقره (۱) این ماده برای هر دو طرف غیر عادلانه است، می‌تواند حکم پرداخت مبلغی به پول رایج کشور که برای مکلفیت تأدیة اسعار کافی باشد، به اساس نرخ افغانی معین شده توسط یکی از بانک‌های کشور در روز دیگری که محکمه آن را عادلانه بداند، صادر نماید. محکمه مکلف است نرخ تبادل‌های را دستور دهد که حق داین تأمین شود و از فیصله به نفع مدیون که مکلفیت تأدیبی خود را به تعویق انداخته، اجتناب ورزد. فقره (۴) این ماده از این حکم مستثنی است.

(۴) در صورتی که مکلفیت تأدیاتی قابل تنفیذ در کشور نحوه مبادله یک سعر به پول رایج افغانی را معین نموده باشد، محکمه همان نحوه مبادله را مرعی الاجراء قرار می‌دهد.

قسمت سوم

جرائم

پول جعلی

ماده چهل و هشتم:

پول جعلی شامل اقلام ذیل می‌باشد:

۱- سکه یا بانکنوت جعلی که شبیه سکه یا بانکنوت رایج باشد، یا به عوض آن‌ها گرفته شود.

قانون د افغانستان بانک ۱۵۷

- ۲- بانکنوت جعلی منقش یا سفید، چه کامل باشد یا نباشد.
- ۳- سکه یا بانکنوت واقعی طوری دستکاری شده یا تغییر یافته باشد که شبیه سکه یا بانکنوت رایجی که ارزش اسمی بالاتر دارد، گردد یا عوض آن گرفته شود.
- ۴- سکه رایج که زنجیره آن توسط سوهانکاری یا بریدن لبه ها، برداشته شده و زنجیره روی آن عوض شده که ظاهر آن را اعاده کند.
- ۵- سکه‌ای که پوشش طلا، نقره یا نیکل داده شده باشد، تا شبیه سکه رایج طلا، نقره یا نیکل گردد و یا عوض آنها گرفته شود.
- ۶- سکه یا قطعه فلز یا مخلوط از فلزات که شکل ظاهری طلا، نقره یا نیکل را داشته یا آب فلز داده شده یا رنگ شده باشد تا شبیه سکه رایج طلا، نقره یا نیکل گردد و یا به جای آنها گرفته شود.
- ۷- "توکن (نشانه) قیمت دار جعلی" عبارت از مهر جعلی مالیاتی، تکت جعلی پستی یا شهادتنامه جعلی حاوی ارزش که توسط اسم فنی، مبتذل، یا فریب آمیزی دیزاین شده باشد. این حکم شامل سکه یا پول‌های کاغذی واقعی که ارزشی به عنوان پول ندارد، نیز می‌گردد.

جعل پول

ماده چهل و نهم:

شخصی که پول جعلی را بسازد یا اقدام به ساختن آن نماید، مرتکب جرم شناخته شده از طرف محکمه ذیصلاح به حبس طویل محکوم می‌گردد.

داشتن پول جعلی

ماده پنجاهم:

شخصی که بدون داشتن عذر قانونی که اثبات آن به عهده خود او می‌باشد، مرتکب یکی از اعمال ذیل گردد، مجرم شناخته شده به حبس طویل محکوم می‌گردد:

- ۱- در صورتی که پول جعلی را خریداری یا دریافت نموده یا پیشنهاد جهت خرید و فروش آن را بدهد.

۱۵۸ قانون د افغانستان بانک

- ۲- در صورتی که پول جعلی را تحت حیات یا مالکیت خود داشته باشد.
- ۳- در صورتی که پول جعلی را به داخل کشور وارد نماید.
- (۲) شخصی که بدون عذر قانونی که اثبات آن بر عهده خود او می باشد، برادر، برش، یا استوانه طلا یا نقره یا آنرا به صورت گرد، محلول یا شکل دیگر تحت حیات یا مالکیت خود داشته باشد که توسط معیوب کردن، تقلیل دادن یا سبک کردن سکه رایج طلا یا نقره تولید شده یا به دست آمده باشد، مرتکب جرم شناخته شده حسب احوال به حبس که از ۵ سال تجاوز ننماید، محکوم می گردد.

ذوب سکه‌ها

ماده پنجاه و یکم:

- (۱) هیچ شخص نمی تواند سکه رایج و قانونی کشور را ذوب نماید، بشکند یا به عنوان دیگر به جز از پول رایج استعمال نماید، مگر این که جواز آنرا از د افغانستان بانک کسب نموده باشد.
- (۲) شخصی که حکم فقره (۱) این ماده یا شرایط مندرج جواز را نقض کند، مرتکب جرم شناخته شده، به حبسی که از یکسال تجاوز ننماید یا جریمه نقدی که از بیست و پنج هزار افغانی بیشتر نباشد یا هر دو محکوم به جزا می - گردد. محکمه می تواند به مصادره وسایل که جرم توسط یا در رابطه با آنها صورت گرفته نیز حکم نماید.

به جریان گذاشتن

ماده پنجاه و دوم:

- (۱) شخصی که بدون داشتن عذر قانونی که اثبات آن بر عهده خود او می باشد یکی از اعمال ذیل را انجام دهد، مرتکب جرم شناخته شده، از طرف محکمه ذیصلاح به حبس طویل محکوم می گردد:
- ۱- در صورتی که پول جعلی را به دوران گذاشته یا جهت به دوران گذاشتن، آنرا ارائه نماید یا پول جعلی را مانند پول واقعی استعمال نماید.
- ۲- در صورتی که پول جعلی را از افغانستان خارج کند.

قانون د افغانستان بانک ۱۵۹

(۲) شخصی که به منظور فریب مردم و به طور آگاهانه سکه غیر قانونی، قطعه فلز یا مخلوطی از فلزات را که از نظر اندازه، شکل یا رنگ شبیه یک سکه رایج باشد و عوض سکه‌های رایج به جریان بگذارد، به حبسی که از دو سال تجاوز ننماید محکوم می‌گردد.

توته‌های فلزی و توکن‌ها

ماده پنجاه و سوم:

شخصی که بدون عذر قانونی که اثبات آن بر عهده خود او می‌باشد، اشیایی را بسازد، تولید کند، بفروشد یا در حیات خود داشته باشد که هدف آن به صورت فریب آمیز، استعمال به جای سکه یا توکن‌های قیمت داری باشد که ماشین‌ها و وسایل به وسیله آنها فعال می‌گردد، مرتکب جرم شناخته شده به حبسی که از شش ماه تجاوز ننماید یا جریمه نقدی که از دوازده هزار افغانی بیشتر نباشد و یا هر دو محکوم به جزاء می‌گردد.

از شکل انداختن یا معیوب کردن

ماده پنجاه و چهارم:

(۱) شخصی که اعمال آتی را انجام دهد، مرتکب جرم شناخته شده و به حبس طویل محکوم به جزاء می‌گردد:

۱- در صورتی که سکه رایج طلا یا نقره را به این منظور که به جای سکه طلا یا نقره رایج گرفته شود، معیوب کند، تقلیل دهد یا سبک نماید.

۲- سکه مندرج فقره (۱) این ماده را آگاهانه به جریان بگذارد.

(۲) شخصی که یکی از اعمال آتی را انجام دهد، مرتکب جرم شناخته شده، به حبسی که از شش ماه تجاوز ننماید یا به جریمه نقدی که از دوازده هزار افغانی بیشتر نباشد و یا هر دو محکوم به جزاء می‌گردد:

۱- در صورتی که سکه رایج را از شکل بیندازد.

۲- در صورتی که سکه رایج را که از شکل افتاده است، در دوران بگذارد.

۱۶۰ قانون د افغانستان بانک

۳- در صورتی که بدون استیذان دافغانستان بانک، بانکوتی را به وسیله طبع کردن، مهر زدن، چسپاندن کلمات یا وسایل مشابه خطوط و تصاویر بالای آنها را از شکل بیندازد.

۴- در صورتی که بانکوت رابع را که طبق جزء "۳" فقره (۲) این ماده از شکل انداخته شده است، به دوران بگذارد.

شبيه سازى بانکوت‌ها

ماده پنجاه و پنجم:

(۱) هیچکس نمی‌تواند به کمک وسائل الکترونیکی یا کامپیوتر یا به نحوی دیگری اشیایی را بسازد، منتشر، چاپ، اجراء، صادر و یا در جریان بیندازد که مشابه یکی از اقلام آتی باشد:

۱- بانکوت رابع.

۲- سند بهادار قرضه یا اسناد بهادار دولت یا مؤسسه مالی دیگر.

(۲) اشخاص آتی از حکم مندرج فقره (۱) این ماده مستثنی می‌باشند:

۱- د افغانستان بانک یا کارکنان آن حین اجرای وظیفه.

۲- پولیس حین اجرای وظیفه.

۳- شخصی که به اساس قرار داد یا جواز از جانب د افغانستان بانک یا پولیس عمل می‌نماید.

(۳) شخصی که حکم مندرج فقره (۱) این ماده را نقض کند، مرتکب جرم شناخته شده به حبسی که از شش ماه تجاوز ننماید یا جریمه نقدی که از دوازده هزار افغانی بیشتر نباشد و یا هر دو محکوم به جزاء می‌گردد.

(۴) هیچ شخص در رابطه به چاپ همانند بانکوتی که توسط د افغانستان بانک صادر شده است، در موارد آتی مطابق فقره (۳) این ماده محکوم به مجازات نمی‌گردد در صورتی که معلوم گردد، که طول یا عرض آن بانکوت مشابه کمتر از سه چهارم یا بیشتر از یک و نیم برابر طول و یا عرض بانکوت جاری باشد:

۱- شکل مربوطه صرفاً سیاه و سفید باشد.

۲- تشابه صرف در یک روی بانکوت همانند، ظاهر شده باشد.

قانون د افغانستان بانک ۱۶۱

وسائل یا مواد

ماده پنجاه و ششم:

شخصی که بدون داشتن عذر قانونی که اثبات آن بر عهده خود او می‌باشد، در رابطه به ماشین، انجمن، ابزار، وسایل، مواد یا اشیای را که می‌داند برای ساختن پول جعلی، توکن‌های جعلی قیمت دار به کار می‌رود یا بداند که برای چنین استفاده‌های تهیه شده و آن‌را بسازد، ترمیم نماید یا اقدام به ساختن یا ترمیم آن نماید یا خرید و فروش نماید و یا در حیات خود داشته باشد، مرتکب جرم شناخته شده، به حبس طویل محکوم می‌گردد.

انتقال وسائل سکه زدن از ضرابخانه

ماده پنجاه و هفتم:

شخصی که بدون داشتن عذر قانونی که اثبات آن بر عهده خود او می‌باشد، -
طور آگاهانه یکی از اشیای آتی را از ضرابخانه دارای جواز فعالیت قانونی خارج نماید، مرتکب جرم شناخته شده، به حبس طویل محکوم می‌گردد:

- ۱- ماشین، انجن، ابزار، وسایل، مواد یا اشیایی را که در رابطه با ساختن سکه استفاده می‌شود یا به کار می‌رود.
- ۲- جز قابل استفاده در اشیای مندرج فقره (۱) این ماده.
- ۳- سکه، استوانه فلز یا مخلوطی از فلزات.

اعلان، تجارت

ماده پنجاه و هشتم:

(۱) شخصی که یکی از اعمال آتی را انجام دهد، مرتکب جرم شناخته شده، حسب احوال به حبسی که از پنج سال تجاوز ننماید، محکوم می‌گردد:

- ۱- اعلان یا پخش هر نوع اشتهار مبنی بر پیشنهاد فروش، فراهم کردن یا انتقال پول یا توکن‌های جعلی قیمت دار یا اطلاعات در رابطه با طرز استفاده یا وسائلی که توسط آنها پول یا توکن‌های جعلی قیمت دار فروش، فراهم یا انتقال گردیده می‌تواند.

۱۶۲ قانون د افغانستان بانک

۲- خریداری، بدست آوردن، مذاکره یا پیشنهاد مذاکره نمودن در مورد خریداری یا بدست آوردن توکن های قیمت دار جعلی یا به شکل دیگری در رابطه به آنها ارتباط گرفتن.

(۲) هیچ کس مطابق حکم فقره (۱) این ماده در رابطه به سکه یا بانکوت واقعی که ارزشی به عنوان پول ندارد، محکوم به ارتکاب جرم نمی گردد، مگر این که بداند که سکه یا بانکوت های متذکره ارزشی به عنوان پول ندارد و در رابطه به آنها خدعه و فریب وجود داشته است.

احکام اختصاصی در مورد اثبات

ماده پنجاه و نهم:

(۱) جعل کاری در رابطه به پول یا توکن های قیمت دار با وجود عدم مشابهت، انقضای مدت و تبادل آنها، جرم کامل پنداشته می شود.

(۲) امضای شخص مؤلف دافغانستان بانک در رابطه به اثبات مبنی بر جعلی یا واقعی بودن و رایج یا عدم رایج بودن پول یا توکن های قیمت دار در افغانستان یا کشورهای دیگر در امر تحقیق جعل کاری کافی بوده، ضرورت به اثبات مشخصات رسمی شخص امضاء کننده نمی باشد.

(۳) طرفی که تصدیق نامه مندرج فقره (۲) این ماده علیه وی ارائه شده است، می تواند به اجازه محکمه به منظور تحقیق متقابل، حضور تحقیق کننده جعلکاری را تقاضا نماید.

(۴) تصدیق نامه مندرج فقره (۲) این ماده من حیث مدرک پذیرفته نمی شود، مگر این که طرفی که قصد ارائه آن را دارد، قبل از جریان محاکمه، طرف مقابل را مطلع و یک نسخه از تصدیق نامه را به وی ارسال نموده باشد.

قانون د افغانستان بانک ۱۶۳

نشر غیر مجاز بانکوت، سکه، اسناد و نشانه‌ها (توکن‌ها)

ماده شصتم:

شخصی که بانکوت یا سکه‌ای را در تناقض با حکم مندرج فقره (۱) ماده سی و چهارم این قانون یا سایر اسناد یا توکن‌ها را که در افغانستان به منظور نشر مورد استفاده قرار می‌گیرد، نشر نماید، به حبس طویل محکوم می‌گردد.

مصادره

ماده شصت و یکم:

بانکوت‌ها، سکه‌ها، اسناد و نشانه‌ها یا توکن‌های قیمت دار جعلی و وسایلی که برای ساختن مورد استفاده قرار می‌گیرد یا به این منظور تهیه شده باشد، مصادره می‌گردد.

(۲) پولیس می‌تواند اشیای آتی را ضبط و نگهداری نماید:

۱- پول جعلی.

۲- نشانه‌های قیمت دار جعلی.

۳- ماشین‌ها، انجن‌ها، ابزار، وسایل، مواد یا اشیایی که برای ساختن پول یا توکن‌های قیمت دار جعلی به کار رفته اند یا برای استفاده آنها اختصاص داده شده و یا به مقصد تولید آنها ساخته شده‌اند.

(۳) اشیای ضبط شده مندرج فقره (۲) این ماده غرض امحاء یا به منظور دیگری که مقامات ذصلاح لازم بدانند، به د افغانستان بانک فرستاده می‌شود. اشیایی که نگهداشت آن منحصراً مدرک اثباتی جرم ضروری پنداشته شود از این حکم مستثنی است.

(۴) بانکوت، سکه، سند یا سایر نشانه‌ها در تناقض با فقره (۱) این ماده که منحصراً پول برای دوران در دافغانستان بانک در نظر گرفته شده باشد، جعلی پنداشته می‌شود.

مواردی که مطابق احکام این فصل مجاز دانسته شده از این حکم مستثنی می‌باشد.

۱۶۴ قانون د افغانستان بانک

فصل پنجم وظایف و فعالیت‌های پولی

سیاست پولی

ماده شصت و دوم:

د افغانستان بانک مسئول طرح، اتخاذ و اجرای سیاست پولی کشور می‌باشد.

عملیات بازار آزاد

ماده شصت و سوم:

د افغانستان بانک در اجرای سیاست پولی خود می‌تواند از طریق بازار آزاد در خرید و فروش قطعی (فوری یا پیش خرید) و یا به موجب قرار دادهای باز خرید، اسعار خارجی قابل تبادل، اسناد بهادار قرضه منتشر شده از جانب دولت، از طرف خود اقدام نماید. در این مورد از سایر اسعار و اسناد بهادار استفاده به عمل آمده نمی‌تواند.

ذخایر الزامی بانکها

ماده شصت و چهارم:

(۱) د افغانستان بانک در اجرای سیاست پولی خود می‌تواند بانکها را مکلف نماید، سپرده‌هایی (ذخایر الزامی) در د افغانستان بانک بگذارند. میزان حد اقل این سپرده‌ها به اساس مقدار، نوع یا سرسید سپرده‌ها، وجوه قرضه دریافت شده و سایر بدیهی‌های بانکها که د افغانستان بانک لازم بدانند، طبق مقررات مربوط تعیین می‌نماید. میزان ذخایر الزامی در برابر بدیهی‌ها برای همه بانکها یکسان می‌باشد.

(۲) د افغانستان بانک می‌تواند میزان سپرده‌های نقدی یا سایر سپرده‌های پولی بانکها را که به‌حیث ذخایر الزامی در د افغانستان بانک دارند و مدت زمانی که اوسط بیلانس‌های روزانه جهت تعیین میزان ذخایر الزامی موجوده تثبیت می‌گردد، طبق مقررات مربوط تعیین نماید.

د افغانستان بانک می‌تواند برای ذخایر الزامی مفاد تعیین نماید.

قانون د افغانستان بانک ۱۶۵

(۳) در مقررات مندرج فقره (۲) این ماده که به موجب آن ذخایر الزامی معین می‌شوند یا تغییری در آن رونما می‌گردد، تاریخی که بانکها ذخایر جدید یا میزان آن را رعایت نمایند نیز معین می‌گردد.

تخلف از تأمین ذخایر الزامی

ماده شصت و پنجم:

در صورتی که بانکها از تأمین حد اقل ذخایر الزامی مندرج ماده شصت و چهارم این قانون خود داری ورزند، د افغانستان بانک می‌تواند الی جبران کاهش، جریمه را که مقدار آن طبق مقررات د افغانستان بانک تعیین می‌گردد، اعمال نماید.

عملیات تنزیل

ماده شصت و ششم:

(۱) د افغانستان بانک می‌تواند صرف اسناد عرضه شده آتی بانکی را که نزد د افغانستان بانک حساب داشته باشد، تنزیل دهد:

۱- برات و حجت که واحد پول آنها افغانی و قابل پرداخت در کشور بوده و دارای امضای حد اقل سه طرف که قابلیت پرداخت دیون شان را داشته و حد اقل یک طرف از آنها بانک باشد و میعاد سررسید آنها مدت سه ماه از تاریخ دریافت آن توسط د افغانستان بانک بیشتر نباشد.

۲- در موارد استثنایی د افغانستان بانک می‌تواند اسناد مندرج جزء (۱) این فقره را در صورتی که حد اقل دارای امضاء دو طرف که قابلیت پرداخت دیون شان را داشته و از جمله یک طرف آن بانک باشد و میعاد سررسید آنها بیش از سه ماه الی شش ماه از تاریخ دریافت آنها توسط د افغانستان بانک نباشد.

۳- اسناد بهادار قرضه که توسط دولت یا د افغانستان بانک صادر یا ضمانت گردیده، جزء اسناد بهادار قرضه عرضه شده به عموم جهت فروش و در قلمرو افغانستان قابل پرداخت بوده و واحد پولی آن افغانی و میعاد سررسید آنها مدت سه ماه از تاریخ اخذ آن توسط د افغانستان بانک باشد.

۱۶۶ قانون د افغانستان بانک

- (۲) عملیات تنزیل مندرج فقره (۱) این ماده تابع سایر شرایط و مقررات (به-شمول نرخ تنزیل) که از طرف د افغانستان بانک وضع می‌گردد، می‌باشد.
- (۳) د افغانستان بانک می‌تواند از تنزیل هر یک از اسناد مندرج فقره‌های (۱) و (۲) این ماده خود داری نماید.

اعطای قروض

ماده شصت و هفتم:

- (۱) د افغانستان بانک می‌تواند طبق شرایط و مقررات مربوط برای مدت الی سه ماه به سایر بانکها قرضه اعطاء نماید، مشروط براین‌که در د افغانستان بانک حساب داشته و توسط یکی از دارائی‌های آتی آن‌ها تضمین شود:
- ۱- ذخایر اسعاری مندرج ماده هفتاد و دوم این قانون.
- ۲- سایر اسناد بهادار قرضه که توسط دولت صادر و یا ضمانت شده و جزء اسناد بهادار قرضه عرضه شده به عموم در کشور قابل پرداخت به پول افغانی باشد.
- ۳- رسیده‌های گدام اموال، اسناد مالکیت کالاها یا مواد اولیه یا سایر اجناس که در مقابل خطر نابودی و ضرر بیمه شده باشند.
- ۴- سپرده‌های موجود نزد دافغانستان بانک یا سپرده گیرنده‌های قابل قبول برای د افغانستان بانک مرکب از انواع دارایی‌هایی که دافغانستان بانک مطابق احکام این قانون مجاز به خرید و فروش یا معامله آنها می‌باشد، به شمول طلا و سایر فلزات و احجار کریمه گرانبها.
- (۲) قرضه بانکهائی که نزد د افغانستان بانک حساب دارند صرف به دفاتر مرکزی آنها در افغانستان اعطاء می‌گردد.

نرخ‌های تنزیل و قرضه

ماده شصت و هشتم:

- نرخ‌های تنزیل و قرضه دافغانستان بانک مطابق مقرراتی که دافغانستان بانک وضع می‌نماید، تعیین می‌گردد.

فصل ششم سیاست نرخ و کنترل اسعار

سیاست های کلی

ماده شصت و نهم:

(۱) د افغانستان بانک مسئول طرح، اتخاذ، تنظیم و اجرای سیاست نرخ اسعار کشور بوده، مکلف است قبل از اتخاذ تصمیم در این زمینه با وزارت مالیه مشوره نماید.

(۲) د افغانستان بانک منحیث نماینده افغانستان در رابطه به کنترل اسعار در مطابقت با احکام قوانین نافذۀ مربوط، عمل می نماید. گزارش های رسیده، صورت حسابات یا اطلاعاتی که لازمی پنداشته می شود، توسط د افغانستان بانک ارائه می گردد.

مکلفیت ها

ماده هفتادم:

د افغانستان بانک دارای مکلفیت های آتی می باشد:

- ۱- وضع مقررات، لویج، دستورالعمل ها یا رهنمودهای لازم غرض اجرای سیاست نرخ اسعار و فعالیت های بازار اسعار در کشور.
- ۲- ثبت و صدور جواز و نظارت و تنظیم امور مربوط به صرافان، بانک ها و سایر مؤسسات مالی مطابق ماده هفتاد و هفتم این قانون.
- ۳- تعیین حدود راجع به وضعیت اسعار، صرافان و بانک ها.
- ۴- سازمان دهی و تدویر مجالس لیلام اسعار.
- ۵- اداره و نگهداری ذخایر بین المللی افغانستان.

۱۶۸ قانون د افغانستان بانک

قرار دادهای تصفیه و پرداختهای بین المللی

ماده هفتاد و یکم:

د افغانستان بانک می تواند برای خود و یا به نمایندگی دولت با مؤسسات دولتی و خصوصی تصفیوی مقیم خارج، موافقتنامه های تصفیوی و پرداختی یا سایر قرار دادها را عقد نماید.

ذخایر اسعاری

ماده هفتاد و دوم:

(۱) د افغانستان بانک ذخایر اسعاری کشور را که متشکل از تمام یا قسمتی از دارایی های ذیل می باشد، ایجاد و نگهداری می نماید:

- ۱- طلا، احجار کریمه و سایر فلزات قیمتی.
- ۲- بانک نوت ها و سکه های اسعار قابل تبادلۀ آزاد.
- ۳- مبالغ موجود در حسابات دافغانستان بانک که به صورت اسعار قابل تبادلۀ آزاد در دفاتر بانک های مرکزی خارجی یا سایر مؤسسات مالی نگهداری می گردند.
- ۴- مجموع مبلغ حق برداشت مخصوص از صندوق بین المللی پول که به وسیلۀ دولت نگهداری می شود.
- ۵- برات، حجت، نوت های تعهدی، اسناد سپرده، اسناد قرضه و سایر اسناد بهادار قرضه که به اسعار قابل تبادلۀ، قابل پرداخت باشد.
- ۶- قرارداد پیش خرید یا خرید دوباره، قرار داد معاوضۀ اسعار دافغانستان بانک که توسط بانک های مرکزی خارجی یا سازمان های مالی بین المللی انجام یافته یا ضمانت شده، قرارداد مستقبلی و اختیار و سایر قراردادهای که به دافغانستان بانک حق دریافت اسعار قابل تبادلۀ خارجی را می دهد.
- (۲) د افغانستان بانک مکلف است ذخیره بین المللی اش را به میزانی نگهدارد که برای اجرای سیاست های پولی و نرخ اسعاری و تسویه عندالمطالبه معاملات بین المللی افغانستان کفایت نماید.
- (۳) در صورتی که ذخیره بین المللی مندرج فقره (۲) این ماده طوری تقلیل یابد یا در حال خطر سقوط باشد که سیاست های پولی یا اسعاری یا تسویه

قانون د افغانستان بانک ۱۶۹

عندالمطالبه معاملات بين المللی کشور را تکافو نماید، د افغانستان بانک تدابير اصلاحی را در نظر گرفته و گزارش موضوع را همراه با پیشنهاد راه حل های مؤثر بهبود وضع به شورای وزیران ارائه می نماید.

(۴) د افغانستان بانک مکلف است الی رفع وضعیت مندرج فقره (۳) این ماده به اقدامات اصلاحی ادامه داده، گزارشات و پیشنهادات لازمه را ارایه نماید.

دریافت، نگهداری و انتقال ذخایر اسعاری بین المللی

ماده هفتاد و سوم:

د افغانستان بانک مطابق احکام مندرج قانون بانکداری می تواند اقدامات لازم را غرض دریافت، نگهداری و انتقال ذخایر اسعاری بین المللی مندرج فقره (۱) ماده هفتاد و دوم این قانون انجام داده و مطابق بهترین معیارهای شناخته شده بین المللی آن را اداره نماید.

محدودیت بر بدیهی های اسعاری

ماده هفتاد و چهارم:

د افغانستان بانک نمی تواند افزایش بدیهی های خود را که به اسعار قابل پرداخت می باشند، در صورتی که در نتیجه آن مجموع این بدیهی ها معادل بیش از پنجاه فیصد مجموع مبلغ سرمایه دست نخورده و ذخایر اسعاری اش بالغ گردد، اجازه بدهد.

صرافان اسعار

ماده هفتاد و پنجم:

- (۱) صرافان اسعار مکلف اند جواز فعالیت را از د افغانستان بانک اخذ نمایند.
- (۲) طرز اعطاء، ثبت، رد و لغو جواز طبق مقررات مربوط تنظیم می گردد.
- (۳) اشخاص آتی از حکم مندرج فقره (۱) این ماده مستثنی می باشند:

۱- د افغانستان بانک.

۲- بانکها

۱۷۰ قانون د افغانستان بانک

۳- اشخاص معین بنابر دلیل طبیعت، اندازه و موقعیت داد و ستد یا نوع مشتریان شان.

(۴) معافیت‌هایی که به اشخاص مندرج جزء (۳) فقره (۳) این ماده اعطاء می‌گردد، مشروط یا از نظر زمانی محدود یا قسمی بوده و خدماتی که توسط آنها انجام می‌گردد یا نمی‌گردد، از طرف د افغانستان بانک فهرست می‌شود.

(۵) صرافان اسعار مکلف اند قوانین، مقررات، قواعد و طرزالعمل‌های دافغانستان بانک را کلاً و به طور اخص در موارد آتی رعایت نمایند:

۱- ارائه معلومات به شعبه یا اداره مربوطه در مورد معاملاتی که ارزش آن از حد اقل مبلغ تعیین شده مندرج مقررات د افغانستان بانک تجاوز نماید.

۲- جمع آوری معلومات در مورد مشتریان و ثبت و نگهداری آن در دوسیه‌های مربوط.

۳- ارائه معلومات مطلوبه راجع به مشتریان، اداره، داد و ستد و وضعیت مالی خود، مطابق شرایط پیشبینی شده مقررات مربوط دافغانستان بانک.

(۶) د افغانستان بانک می‌تواند جواز فعالیت و ثبت صرافان اسعار را در صورتی که از احکام این قانون یا سایر مقررات د افغانستان بانک تخلف ورزد یا مرتکب جرم گردد، لغو نماید.

فصل هفتم

روابط د افغانستان بانک با دولت

بانکدار، مشاور و نماینده مالی

ماده هفتاد و ششم:

(۱) د افغانستان بانک مکلف است به حیث بانکدار، مشاور و نماینده مالی دولت و ادارات و مؤسسات دولتی‌ای که وزیر مالیه تعیین می‌نماید، عمل کند. د افغانستان بانک نمی‌تواند به منظور کمک مالی یا جهت تأمین منافع دولت یا یکی از ادارات و مؤسسات دولتی افغانستان معامله را انجام دهد.

قانون د افغانستان بانک ۱۷۱

(۲) د افغانستان بانک پیشنهادات مبنی بر اهداف یا سایر امور شامل ساحه تخصص و صلاحیت خود را قبل از ارائه آن به شورای ملی با وزیر مالیه مشوره می‌نماید.

(۳) وزیر مالیه هر سال حین تهیه بودجه سال آینده دولت با دافغانستان بانک مشوره می‌نماید. دافغانستان بانک مکلف است در باره مسایل اقتصادی و مالی مربوط به بودجه، گزارش کتبی به وزیر مالیه ارائه نماید.

(۴) د افغانستان بانک بودجه سال بودجوی آینده را طبع و در اختیار وزیر مالیه قرار داده و تخصیص قابل انتقال به دولت را در سال آینده طور تخمینی تعیین می‌نماید.

مشوره و گزارش در مورد استقراض دولتی

ماده هفتاد و هفتم:

وزیر مالیه هر سال در باره پلان استقراض داخلی و خارجی دولتی در طول سال مالی آینده با د افغانستان بانک که شامل مبالغ مندرج در قرارداد، برنامه توزیع و سایر شرایط قرارداد می‌باشد، مشوره می‌نماید. دولت و سایر ادارات و مؤسسات دولتی مکلف اند گزارش معاملات استقراضی خود را طبق مقررات مربوطه ارائه نمایند.

امین و خزانه دار دولت

ماده هفتاد و هشتم:

(۱) د افغانستان بانک می‌تواند دیپاریت‌های دولت و ادارات و مؤسسات دولتی را بنابر تجویز وزارت مالیه بپذیرد و به حیث امین دولت، حسابات را نگهداری، پول را دریافت و پرداخت و سایر خدمات مالی مربوط را فراهم و به میزان مبالغ سپرده شده در حساب‌های مربوط عندالمطالبه پول پرداخت نموده، موافقت کند که در مقابل این سپرده ها تکتانه بپردازد.

۱۷۲ قانون د افغانستان بانک

(۲) د افغانستان بانک می تواند به سایر مؤسسات مالی صلاحیت دریافت سپرده های مندرج فقره (۱) این ماده را مطابق به شرایطی که تجویز می نماید، اعطاء کند.

فعالیت نمایندگی مالی

ماده هفتاد و نهم:

د افغانستان بانک می تواند به حیث نماینده مالی به موافقه وزیر مالیه برای حسابات دولت و سایر ادارات و مؤسسات دولتی فعالیت های ذیل را انجام دهد:

۱- بازار یابی برای اسناد بهادار، قرضه صادره توسط مراجع مربوط، ثبت و انتقال آنها.

۲- پرداخت اصل پول، تکتانه، حق العمل و سایر مصارف اسناد بهادار.

۳- اجرای معاملات پرداختی در مورد حسابات مراجع فوق الذکر نزد د افغانستان بانک.

۴- اجرای سایر اموری که با اهداف و وظایف اصلی د افغانستان بانک موافق باشد.

معلومات مطلوبه

ماده هشتادم:

د افغانستان بانک می تواند اطلاعات و اسناد مالی و اقتصادی را که جهت انجام وظایفش با ارایه دلایل از دولت تقاضا می کند، دریافت نماید.

قروض د افغانستان بانک به دولت

ماده هشتاد و یکم:

د افغانستان بانک نمی تواند هیچگونه مساعدت مالی را به دولت یا ادارات و مؤسسات دولتی فراهم نماید. ماده هشتاد و دوم این قانون ازین حکم مستثنی است.

قانون د افغانستان بانک ۱۷۳

خرید اسناد بهادار قرضه دولت

ماده هشتاد و دوم:

د افغانستان بانک نمی تواند اسناد بهادار قرضه صادر شده دولت را به حیث قرضه د افغانستان بانک به دولت، خریداری نماید.

خریداری های که با اهداف سیاست پولی د افغانستان بانک مطابقت داشته یا برای سرمایه گذاری دارایی های د افغانستان بانک لا زم باشد و آن هم فقط در بازار دست دوم صورت گیرد، از این حکم مستثنی است.

فصل هشتم

روابط د افغانستان بانک با سایر بانکها

صدور جواز، نظارت و تنظیم بانکها

ماده هشتاد و سوم:

د افغانستان بانک مسئول صدور جواز، نظارت و تنظیم امور بانکها می باشد.

همکاری با مقامات نظارتی بانکهای خارجی

ماده هشتاد و چهارم:

(۱) د افغانستان بانک با مراجع نظارتی بانکهای خارجی بر اساس روابط متقابل مربوط به نظارت بانکهای که در حوزه صلاحیت یکدیگر عمل می کنند، همکاری نزدیک می نماید. این همکاری به صورت موافقتنامه بین د افغانستان بانک و مراجع نظارتی بانکی خارجی صورت گرفته می تواند.

(۲) همکاری مندرج فقره (۱) این ماده شامل تبادل اطلاعات در باره هر بانکی که در حوزه صلاحیت هر دو، فعالیت می کند، شده می تواند، مشروط بر این که اصل سری بودن را رعایت نماید.

۱۷۴ قانون د افغانستان بانک

حسابات بانکی در دفاتر

ماده هشتاد و پنجم:

د افغانستان بانک می تواند تحت شرایط و حدودی که در موافقتنامه مربوط به حساب بانکی تذکر می یابد، در دفاتر خود برای بانکها، صرافان اسعار، عرضه کنندگان خدمات اسناد بهادار، مجریان سیستم پرداخت و سایر اشخاصی که طبق قانون تحت نظارت د افغانستان بانک قرار دارند، حسابات بانکی افتتاح و نگهداری نموده و سپرده های آنها را بپذیرد.

آخرین قرضه دهنده

ماده هشتاد و ششم:

د افغانستان بانک می تواند مطابق شرایط معینه به حیث آخرین منبع قرضه دهنده برای مؤسسات مالی داخلی و خارجی دارنده حساب در د افغانستان بانک، از طریق اعطای کمک مالی به آنها یا در جهت تأمین منافع برای مدتی که بیشتر از سه ماه نباشد طور قرضه، معاوضه، باز خرید و تعهد مشروط قرضه را با تضمین دارایی های مندرج ماده شصت و نهم این قانون اعطاء کند، مگر این که د افغانستان بانک تصمیم بگیرد که در حالات استثنایی اعطای قروض تضمین نشده، مؤجه می باشد. قرضه یا تعهد توسط د افغانستان بانک تحت شرایط آتی صورت می گیرد:

۱- قرضه یا تعهد به منظور رعایت احکام مربوط به سیالیت دارنده حساب و منافع عامه باشد.

۲- وزیر مالیه به قرضه یا تعهد مندرج جزء (۱) این ماده ظرف (۲۴) ساعت بعد از وصول پیشنهاد مربوط، توسط د افغانستان بانک موافقه نموده باشد. میعاد قروض و تعهدات در صورتی تمدید شده می تواند که دارنده حساب، شرایط د افغانستان بانک در مورد سیالیت را رعایت نموده و مورد قناعت آن واقع گردد.

فصل نهم

پرداخت، تصفيه و تسويه

سيستم‌های پرداخت و مجريان آن

ماده هشتماد و هفتم:

- (۱) د افغانستان بانک مکلف است سيستم‌های سالم و مؤثر پرداخت را تأسيس، نگهداری و توسعه دهد.
- (۲) د افغانستان بانک مسئول ثبت، تنظيم و نظارت بر سيستم‌های پرداخت و مجريان آن می‌باشد.
- (۳) د افغانستان بانک می‌تواند سيستم‌ها و مجريان سيستم‌های پرداخت را نظارت نموده و طبق مقررات مراتب آتی را وضع نماید:
 - ۱- سيستم‌های پرداخت و مجريان آن را مکلف به اخذ جواز يا ثبت نماید.
 - ۲- سيستم‌های پرداخت و مجريان آن را به رعایت مقررات احتیاطی بشمول مقرراتی که به منظور تسهیل نظارت د افغانستان بانک از سيستم‌های پرداخت و مجريان آن جهت نگهداری دارائی‌های عامه که در امانت آن‌ها قرار داده شده، مکلف نماید.
 - ۳- ایجاد شرایط و مقررات، به شمول مقررات واجد شرایط بودن که مطابق آن مؤسسات مالی و عرضه کنندگان خدمات پولی بتواند در هر گونه سيستم پرداخت اشتراک ورزند.
 - ۴- سيستم‌های پرداخت و مجريان آنرا به رعایت از سایر احکام مقرراتی که به موجب این فصل وضع می‌گردد، مکلف نماید.
 - (۴) شرایط و مقررات وضع شده به تأسی ازین ماده، به شمول آنهایی که در مورد صدور جواز و ثبت صراحت دارند، می‌تواند از یک صنف يا نوع سيستم پرداخت يا مجريان آنها تا صنف يا نوع دیگر آن متفاوت باشد.
 - (۵) د افغانستان بانک می‌تواند علاوه بر موارد آتی آنچه را که برای انجام وظایف مندرج فقره (۱) این ماده ضروری می‌پندارد، انجام دهد:

۱۷۶ قانون د افغانستان بانک

- ۱- سازمان دهی، توسعه، اشتراک و اجراء سیستم پرداخت.
 - ۲- حفظ و نگهداری حسابهای تسویه‌ئی برای مؤسسات مالی و مجریان سیستم پرداخت در دفاتر خود بر اساس شرایط و ضوابط مندرج مقررات یا موافقتنامه‌های مربوط.
 - ۳- ایجاد تسهیلات جهت اعطای اضافه برداشت‌ها به حسابداران در بدل رهن کافی مطابق مقررات مربوط.
 - ۴- ایجاد و اجرای شبکه‌های معلوماتی برای سیستم مالی کشور یا اشتراک در آن.
- (۶) د افغانستان بانک می تواند در موارد آتی تسهیلات لازم را فراهم نماید:
- ۱- تأمین ارتباطات متقابل میان سیستم‌های پرداخت د افغانستان بانک با سایر سیستم های پرداخت.
 - ۲- ایجاد و انکشاف روش‌های جدید تکنالوژی پیشرفته جهت اجرای پرداخت‌ها به پول رایج داخلی و اسعار.
 - ۳- طرح و تطبیق منظم پلان‌های دوامدار در رابطه با رشد تدریجی سیستم پرداخت سراسری کشور.

سیاست سیستم پرداخت

ماده هشتاد و هشتم:

(۱) د افغانستان بانک به منظور تأمین منافع مردم افغانستان با بهترین معیارهای بین المللی جهت تأمین ثبات سیستم مالی سیاست سیستم پرداخت را طرح، اتخاذ، اعلام و از تطبیق آن نظارت می‌نماید که نخستین هدف آن، تحکیم مصنوعیت و مؤثریت سیستم پرداخت و جلوگیری و کنترل از خطرات احتمالی و خساره در سیستم پرداخت می‌باشد همچنان سایر جهات منافع عامه خاصاً توسعه رقابت برای سیستم خدمات پرداخت در بازار و تحفظ استفاده کنندگان از سیستم پرداخت را نیز تقویت و تأمین می‌نماید.

قانون د افغانستان بانک ۱۷۷

(۲) د افغانستان بانک مکلف است به منظور رشد و تقویه مصؤنیت و مؤثریت سیستم پرداخت، با مجریان سیستم پرداخت، بانک‌های مرکزی و سایر مقامات ذیربط داخلی و خارجی همکاری نماید.

خطرات داخلی سیستم و اطمینان در تسویه

ماده هشتاد و نهم:

د افغانستان بانک می‌تواند جهت جلوگیری و کنترل از خطرات داخلی و نیل به تسویه قابل اطمینان در سیستم پرداخت، مقررات و دستورالعمل‌های خاص را که حاوی نکات آتی می‌باشند، وضع نماید:

۱- اعتبار، قابلیت تطبیق، قطعیت تعهدات و موافقت نامه‌ها میان طرف‌ها و علیه تمام طرف‌های ثالث در قراردادهای دو جانبه و چندین جانبه تخلیص قواعد تسویه حاکم بر معاملات مالی میان مؤسسات مالی و هر مبلغ نهائی و خالص شده‌ای که در مطابقت با مقررات و موافقت نامه‌های فوق الذکر تعیین می‌گردد.

۲- تقلیل و جلوگیری از خطرات ناشی از عدم رعایت مکلفیت‌های تأدیاتی حاصله از تصفیة چند جانبه.

۳- قابلیت تطبیق احکام ماده هفتاد و هفتم قانون بانکداری بالای طرف‌ها و علیه طرف‌های ثالث در مورد قطعیت و نهائی بودن تسویه تمام فرمایشات انتقالی اشخاص به استثنای بانکها و حکم ماده هشتاد و دوم قانون بانکداری در مورد تخلیص و متعادل کردن راجع به قراردادهای مالی میان اشخاص به استثنای بانکها و عدم پیروی از سایر قوانین در زمینه.

۴- اعمال جریمه‌ها و تعزیرات در صورت تخلف از احکام مندرج اجزاء (۱ و ۲ و ۳) این ماده.

خدمات پولی

ماده نودم:

(۱) د افغانستان بانک مسؤول ثبت، صدور جواز، تنظیم و نظارت بر عرضه کنندگان خدمات پولی می‌باشد.

۱۷۸ قانون د افغانستان بانک

(۲) د افغانستان بانک صلاحیت دارد عرضه کنندگان خدمات پولی را نظارت نموده و مکلفیت‌های آتی را بر آن‌ها وضع نماید:

۱- اخذ جواز فعالیت و ثبت آن.

۲- مکلف ساختن به رعایت مقررات مربوط، مطابق احکام این فصل.

۳- داشتن شرایط و مقرراتی که به اساس آن خدمات پولی انجام پذیرفته، تسهیلات لازم را در امر نظارت د افغانستان بانک فراهم نموده و جهت حفظ و نگهداری دارائی‌های عامه که در امانت آنها می‌باشد، مساعدت نماید.

۴- ارائه راپور معاملاتی که ارزش آن از حد اقل مبلغ تعیین شده تجاوز نماید، به شعبه یا اداره مسئول.

(۳) شرایط و مقررات به تأسی از این ماده به‌شمول شرایط صدور جواز و ثبت آن از یک صنف یا نوع خدمات پولی می‌تواند با صنف یا نوع دیگر آن متفاوت باشد.

(۴) د افغانستان بانک می‌تواند خدمات و سهولت‌هایی را که بوسیله مؤسسات مالی به‌شمول عرضه کنندگان خدمات پولی جهت ارسال، طی مراحل و دریافت فرمایشات پرداخت برای مشتریان شان به پول رایج کشور یا اسعار عرضه می‌شود، تنظیم و نظارت کند.

(۵) د افغانستان بانک می‌تواند مؤسسات مالی را در امر ایجاد اجراء و سازمان دهی خدمات و سهولت‌های مندرج فقره (۴) این ماده کمک نماید.

متفرقه

ماده نود و یکم:

(۱) طرز ارائه درخواست، اعطاء، ثبت، رد و لغو جواز مندرج مواد هشتاد و هفتم و نودم این قانون مطابق طرزالعمل مربوط صورت می‌گیرد.

(۲) اعطاء و ثبت جواز مندرج فقره یک این ماده حاوی مراحل آتی می‌باشد:

۱- درج معلومات در دفتر ثبت عامه.

۲- صدور جواز یا تصدیق‌نامه ثبت توسط د افغانستان بانک.

۳- در مراحل مندرج اجزای (۱ و ۲) این فقره، سیستم و نوع خدمت و اشخاصی که برای آن‌ها جواز و تصدیق‌نامه صادر می‌گردد، مشخص می‌شود.

قانون د افغانستان بانک ۱۷۹

(۳) اشخاص آتی الذکر از شرایط اخذ جواز و ثبت مندرج مواد هشتاد و هفتم و نودم این قانون معاف می‌باشند:

۱- د افغانستان بانک.

۲- بانک‌ها.

۳- سایر اشخاص بدلیل طبیعت، اندازه و موقعیت داد و ستد یا نوع مشتریان شان. این معافیت می‌تواند مشروط و از نظر زمانی محدود یا قسمی باشد. خدماتی که به‌وسیله چنین اشخاص تهیه می‌شود یا نمی‌شود، توسط د افغانستان بانک فهرست می‌گردد.

(۴) مجریان سیستم پرداخت و عرضه کنندگان خدمات پولی مکلف به رعایت احکام قوانین و مقررات دافغانستان بانک به طور اخص در موارد آتی می‌باشند:

۱- جمع آوری، ثبت و نگهداری معلومات راجع به مشتریان خود در دفاتر و دوسیه‌ها مطابق شرایط پیشبینی شده مربوط.

۲- ارائه معلومات مطلوبه راجع به مشتریان، اداره، داد و ستد و وضعیت مالی خود مطابق شرایط پیشبینی شده مقررات مربوط دافغانستان بانک.

(۵) در صورتی که د افغانستان بانک تشخیص نماید که مجریان سیستم پرداخت یا عرضه کنندگان خدمات پولی یکی از احکام این قانون یا سایر مقررات را نقض کرده یا قادر به پرداخت دیون خویش نبوده یا مرتکب جرم گردیده و یا مدارکی در رابطه به تقویة اشتباه مبنی بر انجام فعالیت‌های جرمی وجود داشته باشد، جواز و ثبت آن‌ها لغو می‌گردد.

فصل دهم

خدمات اسناد بهادار و سیستم انتقال آن

ثبت خدمات اسناد بهادار

ماده نود و دوم:

(۱) شخصی که به‌صورت مستقیم یا غیر مستقیم در داد و ستد و عرضه خدمات آتی اسناد بهادار در افغانستان سهم بگیرد، مرتکب عمل غیر قانونی می‌گردد:

۱۸۰ قانون د افغانستان بانک

- ۱- خدمات خرید، فروش، تبادل، اداره، حفاظت و نگهداری و حمل و نقل اسناد بهادار.
 - ۲- تهیه خدمات جهت تخریب اسناد بهادار یا سایر اسناد مالی.
 - ۳- تهیه خدمات برای اداره و عملیات بازار مالی.
 - ۴- تهیه خدمات برای سرمایه گذاری در صندوق اسناد بهادار که از پول عامه حصول شده باشد.
 - ۵- سایر خدماتی که توسط شورای وزیران به حیث خدمات اسناد بهادار شناخته شده باشد.
- (۲) شخصی که به حیث عرضه کننده خدمات اسناد بهادار در دافغانستان بانک ثبت می شود یا مطابق حکم ماده نود و سوم این قانون از ثبت معاف می گردد، از این حکم مستثنی می باشد.

معافیت از مقررات ثبت

ماده نود و سوم:

- (۱) اشخاص آتی با نظر داشت احکام ماده نود و دوم این قانون از مقررات ثبت معاف می باشند:
- ۱- د افغانستان بانک.
 - ۲- بانکها.
 - ۳- سایر اشخاص به دلایل طبیعت، اندازه و موقعیت داد و ستد یا نوع مشتریان شان.
- (۲) اشخاص مندرج جزء (۳) فقره (۱) این ماده در صورتی از معافیت مستفید می گردند که د افغانستان بانک از تطبیق احکام مندرج ماده نود و نهم این قانون اطمینان حاصل نماید.
- این معافیت می تواند مشروط یا از نظر زمانی محدود یا قسمی باشد.
- (۳) خدمات اسناد بهادار که توسط اشخاص مندرج جزء (۳) فقره (۱) این ماده تهیه می شود یا نمی شود، توسط د افغانستان بانک فهرست می گردد.

قانون د افغانستان بانک ۱۸۱

تنظیم، نظارت و معیارهای احتیاطی

ماده نود و چهارم:

(۱) د افغانستان بانک با در نظر داشت اهداف مندرج ماده نود و نهم این قانون مسئول تنظیم و نظارت عرضه کنندگان خدمات اسناد بهادار می‌باشد.

(۲) د افغانستان بانک می‌تواند عرضه کنندگان خدمات اسناد بهادار را نظارت نموده و شرایط آتی را بالای آنها وضع نماید:

۱- رعایت مقررات احتیاطی که مطابق آن خدمات اسناد بهادار انجام می‌پذیرد، به‌شمول مقرراتی که برای تسهیل نظارت د افغانستان بانک از عرضه کنندگان خدمات اسناد بهادار و مجریان آن جهت حفظ و نگهداری از دارائی‌های عامه که در امانت این عرضه کنندگان می‌باشد.

۲- ارائه راپور معاملاتی را که ارزش آن از حد اقل مبلغ تعیین شده تجاوز نماید، به اداره مربوطه دولت.

(۳) میالغ و اسناد بهاداری که مقروضیت عرضه کننده خدمات اسناد بهادار به مشتریان شان را تشکیل می‌دهد، از دارائی‌ها و اسناد بهادار که در حسابات سایر مشتریان کرایت می‌شود و طور مجزا نگهداری می‌گردد، از وجوه یا اسناد بهادار در تادیه بدیهی‌های سایر مشتریان یا بدیهی‌های خود آن عرضه کننده خدمات اسناد بهادار، استفاده به عمل آمده نمی‌تواند.

بانک‌ها از این حکم مستثنی می‌باشند.

محدودیت در عرضه عام و فروش اسناد بهادار

ماده نود و پنجم:

(۱) هیچ شخص نمی‌تواند به صورت مستقیم یا غیر مستقیم در رابطه به خریداری و فروش اسناد بهادار یا در عرضه خدمات آن که در دفتر ثبت عام در دافغانستان بانک ثبت نشده باشد، فعالیت نماید. حالات و شرایط استثنایی طبق مقررات مربوط تنظیم می‌گردد.

۱۸۲ قانون د افغانستان بانک

(۲) د افغانستان بانک می تواند شرایطی را جهت حفظ و نگهداری ثبت مندرج فقره (۱) این ماده به شمول شرایط مربوط به ارایه معلومات به عموم راجع به اسناد بهادار و صادر کنندگان آن وضع نماید.

(۳) د افغانستان بانک می تواند ثبت سند بهادار را به حیث سند بهادار منظور شده، تحت شرایط آتی لغو نماید:

۱- در صورتی که صادر کننده سند بهادار به حیث شخصیت مستقل موجودیت خود را از دست داده یا از طرف محکمه از پرداخت دیون عاجز و ورشکسته اعلان شده باشد.

۲- در صورتی که ارزش بازاری سند بهادار کمتر از بیست افغانی باشد.

(۴) داد و ستد سند بهاداری که ثبت نشده باشد، باطل پنداشته می شود. در صورتی که داد و ستد تسویه شده باشد، خریدار می تواند سند بهادار را در بدل قیمت پرداخت شده به فروشنده سند بدون آن که حق العمل، فیس و یا مصارف دیگران را دریافت کند، مسترد نماید.

سیستم های انتقال اسناد بهادار

ماده نود و ششم:

(۱) د افغانستان بانک مکلف است سیستم های سالم و مؤثر اسناد بهادار را ایجاد، نگهداری و توسعه دهد.

(۲) اشخاصی که جواز فعالیت را از د افغانستان بانک دریافت نموده اند نمی توانند، در انتقال اسناد بهادار تشبث نمایند.

(۳) د افغانستان بانک مسئول صدور جواز، تنظیم و نظارت از سیستم های انتقال اسناد بهادار و مجریان آن می باشد.

(۴) د افغانستان بانک می تواند شرایط آتی را بالای سیستم های انتقال اسناد بهادار و مجریان آن وضع نماید:

۱- رعایت مقررات احتیاطی بشمول مقرراتی که به منظور فراهم آوری تسهیلات در امر نظارت د افغانستان بانک از سیستم های انتقال اسناد بهادار و مجریان آنها و حفظ و نگهداری دارائی های عامه که در امانت آنها قرار داده شده است.

قانون د افغانستان بانک ۱۸۳

۲- فراهم نمودن زمینه برای تطبیق حکم ماده هفتاد و هفتم قانون بانکداری (میان طرف‌ها و علیه تمام طرف‌های ثالث) در مورد قطعیت و نهائی بودن تسویه تمام فرمایشات انتقال اسناد بهادار اشخاص. بانک‌ها از این حکم مستثنی می‌باشند.

۳- داشتن شرایط جهت اشتراک در سیستم انتقال اسناد بهادار.
(۵) شرایط و مقررات مندرج فقرة (۴) این ماده از یک طبقه یا نوع سیستم انتقال اسناد بهادار یا عاملین اسناد بهادار با طبقه یا نوع دیگر آن متفاوت بوده می‌تواند.

(۶) د افغانستان بانک می‌تواند جهت انجام بهتر وظایف مندرج فقرة (۱) این ماده اجراءات ذیل و سایر موارد که ضروری پنداشته می‌شود، انجام دهد:
۱- سازمان دهی، ارتقاء و اجرای سیستم‌های انتقال اسناد بهادار و اشتراک در آن.

۲- حفظ و نگهداری حسابات تسویه‌ئی برای مجریان سیستم‌های انتقال اسناد بهادار و عرضه کنندگان خدمات اسناد بهادار در دفاتر خود طبق شرایط و ضوابط مقررات مربوط موافقتنامه‌ای که با دارندگان حساب به امضاء می‌رساند.

۳- ایجاد تسهیلات جهت اعطای اضافه برداشت به حسابداران در بدل رهن کافی مطابق مقررات مربوط.

(۷) د افغانستان بانک می‌تواند تسهیلات لازم را در رابطه به موارد آتی فراهم نماید:

۱- تأمین ارتباطات متقابل میان سیستم‌های تسویه اسناد بهادار د افغانستان بانک یا سایر سیستم‌های انتقال اسناد بهادار.

۲- ایجاد و انکشاف روش‌های جدید و تکنالوژی پیشرفته برای انتقال اسناد بهادار به پول داخلی و اسعار.

۳- طرح و تطبیق منظم پلان‌های دوامدار برای رشد تدریجی سیستم انتقال اسناد بهادار در کشور.

۱۸۴ قانون د افغانستان بانک

(۸) د افغانستان بانک می‌تواند در مورد حفظ و نگهداری، دفتر داری و انتقال اسناد بهادار قرضه صادره توسط دولت یا د افغانستان بانک و تسویه معاملات اسناد بهادار قرضه طرزالعمل لیلام آن و همچنان تنظیم امور مربوط به دلالات مقررات وضع نماید.

منع برنامه‌های هر می

ماده نود و هفتم:

هیچ شخص نمی‌تواند به صورت مستقیم یا غیر مستقیم در ایجاد، آفر دهی یا آفر گیری، اعلان، تطبیق، تمویل، اداره، نظارت و رهبری برنامه که مفاد اشتراک کنندگان آن عمدتاً وابسته به ازدیاد تعداد مشترکین در برنامه و حجم سهم گیری آنها باشد، سهم بگیرد.

متفرقه

ماده نود و هشتم:

(۱) شرایط درخواست، اعطاء و رد جواز مندرج مواد نود و چهارم و نود و ششم این قانون و طرز ثبت یا لغو آن مطابق مقررات مربوط مشخص می‌گردد.

(۲) جوازها و ثبت شامل مراحل آتی می‌باشند:

۱- درج معلومات در دفتر ثبت عامه د افغانستان بانک.

۲- صدور جواز یا تصدیق نامه ثبت از طرف د افغانستان بانک.

۳- در مراحل مندرج اجزای (۱ و ۲) این فقره سیستم و نوع خدمت و اشخاصی- که به آنها جواز و تصدیق نامه صادر می‌گردد، نیز شناسایی می‌گردند.

(۳) عرضه کنندگان خدمات اسناد بهادار مجریان سیستم انتقال اسناد بهادار علاوه بر رعایت احکام قوانین و مقررات مربوط، مکلف به انجام امور آتی نیز می- باشند:

۱- جمع آوری و نگهداری معلومات راجع به مشتریان مطابق مقررات مربوط.

۲- ارائه معلومات مطلوبه راجع به مشتریان، اداره، داد و ستد و وضعیت مالی مطابق مقررات مربوط.

قانون د افغانستان بانک ۱۸۵

(۴) د افغانستان بانک می تواند جواز و ثبت عرضه کننده خدمات اسناد بهادار یا مجری سیستم انتقال اسناد بهادار را که احکام این قانون و مقررات مربوط را نقض نماید یا عاجز از پرداخت دیون خود باشد و یا مرتکب جرم گردیده یا مدارکی مبنی بر تقویة اشتباهات در رابطه به انجام فعالیت‌های جرمی موجود باشد، لغو نماید.

(۵) شخصی که به صورت مستقیم یا غیر مستقیم در رابطه به خدمت اسناد بهادار یا سیستم انتقال اسناد بهادار که ممنوع شده یا در تناقض با یکی از اهداف مندرج ماده نود و نهم این قانون فعالیت نماید یا وجوه و اسناد بهادار حاصل شده از مشتریان را به نفع یا برای حساب آنها استعمال یا اجازه استعمال آن را به طرف ثالث بدهد و یا اعمال فریب کارانه را انجام دهد، مرتکب جرم شناخته شده، به حسی که از دو سال تجاوز ننماید یا جریمه نقدی که از بیست و پنجهزار افغانی بیشتر نباشد و یا هر دو محکوم به جزاء می گردد.

اشیائی که در ارتکاب جرم از آنها استفاده به عمل آمده (به شمول پول نقد) مصادره می گردد.

وظایف

ماده نود و نهم:

د افغانستان بانک مکلف است اهداف آتی را که به منظور پیشبرد وظایف مندرج این فصل به آن محول شده، بر آورده سازد:

۱- جلب و گسترش اعتماد و آشنائی مردم با خدمات اسناد بهادار، سیستم انتقال اسناد بهادار و بازار مالی.

۲- حفظ و نگهداری دارائی‌ها و سرمایه گذاری‌های سرمایه گذاران در اسناد بهادار.

۳- ممانعت اشخاص از انجام خدمات اسناد بهادار جهت بر آوردن هدف جرمی - ای که فریبکاری، خیانت و سوء استفاده از اطلاعات مربوط به معامله اسناد بهادار یا عواید حاصله از آن را در برداشته باشد.

۱۸۶ قانون د افغانستان بانک

فصل یازدهم

حساب‌ها، صورت حساب مالی، بررسی‌ها و گزارش‌ها

سال مالی

ماده صدم:

سال مالی د افغانستان بانک سال هجری شمسی بوده که از روز اول ماه حمل آغاز و در روز آخر ماه حوت همان سال پایان می‌یابد.

روش حسابداری

ماده یکصد و یکم:

د افغانستان بانک مکلف است حسابات و ریکاردهای خود را در مطابقت با معیارهای بین‌المللی حسابداری که فعالیت‌ها و شرایط مالی آن‌را به صورت دقیق منعکس سازد، حفظ و نگهداری نماید.

صورت حساب مالی

ماده یکصد و دوم:

د افغانستان بانک مکلف است صورت حساب مالی هر سال مالی خود را که شامل بیلانس شیت، صورت حساب نفع و ضرر و سایر صورت حساب‌های مربوطه است، تهیه و ترتیب نماید.

بررسی حسابات

ماده یکصد و سوم:

حساب‌ها و ریکاردهای د افغانستان بانک مطابق معیارهای بین‌المللی، توسط بررسی‌های مستقل خارج از بانک که از طرف شورای وزیران تعیین می‌شوند، بررسی می‌گردد.

طبع و انتشار صورت حسابها و راپورها

ماده یکصد و چهارم:

(۱) د افغانستان بانک مکلف است در اخير هر سال مالی طی مدت سه ماه مراتب آتی را به شورای ملی ارایه نماید:

۱- کاپی صورت حسابهای مالی که توسط بررسها تصدیق شده باشد.

۲- کاپی راپور فعالیتها و سایر امور مربوطه سال مالی.

۳- گزارش در مورد وضع اقتصادی.

(۲) د افغانستان بانک مکلف است در اخير هر ماه طی مدت پانزده روز، پروفورمه صورت حسابهای مالی خود را که حاوی تغییرات خالص در ذخایر اسعاری د افغانستان بانک در طول همان ماه می باشد، به وزیر مالیه ارایه نماید.

(۳) د افغانستان بانک بعد از ارایه پروفورمه صورت حسابهای مالی و راپور مندرج فقره های (۱ و ۲) این ماده و سایر گزارشها و مطالعات در باره مسائل مالی و اقتصادی را حسب لزوم دید نشر می نماید.

گزارش سیاست پولی

ماده یکصد و پنجم:

(۱) هرگاه ذخیره خالص حسابات ذخیره د افغانستان بانک در ظرف هفت روز بیشتر از بیست فیصد سقوط کند، د افغانستان بانک مکلف است مراتب را تحریری به رئیس جمهور و وزیر مالیه گزارش دهد.

(۲) د افغانستان بانک مکلف است بعد از هر شش ماه پلان اجراءات آینده خود که مراتب آتی را در بر داشته باشد، به شورای ملی ارائه نماید:

۱- تشریح و توضیح دلایل اتخاذ سیاست پولی که د افغانستان بانک آن را در طول شش ماه آینده تطبیق می نماید.

۲- تشریح اصولی که د افغانستان بانک برای اتخاذ و اجرای سیاست پولی خود در دو سال آینده یا مدت طولانی تری، تطبیق می نماید.

۳- تجدید نظر و ارزیابی از اتخاذ و اجرای سیاست پولی توسط د افغانستان بانک در مدت زمانی که شرح آخرین شش ماه گذشته سیاست پولی را در بر دارد.

۱۸۸ قانون د افغانستان بانک

فصل دوازدهم کمیسیون حل منازعات مالی

کمیسیون

ماده یک صد و ششم:

به منظور حل منازعات مالی مندرج این قانون کمیسینی در د افغانستان بانک تأسیس می‌شود که قضایای مالی مورد منازعه را قبل از رسیدگی قضائی به صورت مصالحتی حل و فصل می‌نماید.

صلاحیت های کمیسیون

ماده یکصد و هفتم:

(۱) کمیسیون می‌تواند تصامیم و احکام آتی د افغانستان بانک را مورد تجدید نظر قرار دهد:

۱- تصمیمی که در مورد رد درخواست جواز بانکی، اجازه نامه بانکی یا ثبت درخواست دهنده اتخاذ می‌نماید.

۲- تصمیمی که در مورد وضع قیود یا محدودیت‌ها بر جواز بانکی یا اجازه نامه بانکی یا ثبت وضع می‌گردد.

۳- تصمیمی که در مورد الغای ثبت جواز بانکی یا اجازه نامه بانکی اتخاذ می‌شود.

۴- تصمیمی که در مورد جبران ضرر یا مجازات مالی صادر می‌گردد.

۵- احکام صادر شده علیه شخصی که بدون داشتن جواز یا اجازه نامه بانکی یا ثبت آن در دافغانستان بانک به فعالیتی بپردازد که مطابق احکام قانون به اخذ جواز یا اجازه نامه یا ثبت مکلف باشد.

۶- تصمیمی که در مورد تقرر یا تمدید دوره کار متولی اتخاذ می‌شود.

۷- سایر مواردی که مطابق احکام قانون به کمیسیون محول می‌گردد.

(۲) کمیسیون می‌تواند درخواست‌های را که جهت افتتاح یا ورشکستگی علیه بانک تقدیم می‌شود، بررسی و از آن نظارت نماید.

قانون د افغانستان بانک ۱۸۹

(۳) کمیسیون می تواند منازعات مالی بین ادارات مالی را بررسی و رفع نماید مشروط بر این که نظر به موافقت قبلی رفع منازعات صریحاً به آن محول گردیده باشد.

ترکیب کمیسیون

ماده یکصد و هشتم:

(۱) کمیسیون حل منازعات مالی متشکل است از:

۱- سه نفر حقوقدان به پیشنهاد رئیس د افغانستان بانک و منظوری رئیس دولت.

۲- سه نفر حسابدار مسلکی، مجرب و سابقه دار امور مالی به پیشنهاد وزیر مالیه و منظوری رئیس دولت.

۳- مامورین اداری و کارمندان حسب ضرورت.

۴- رئیس کمیسیون از بین اعضای حقوقدانان به پیشنهاد رئیس د افغانستان بانک و منظوری رئیس دولت تعیین می گردد.

(۲) اعضای مسلکی کمیسیون واجد شرایط ذیل می باشند:

۱- تابعیت افغانستان را دارا باشند.

۲- دارای شهرت نیک بوده، به جرم خیانت در امانت محکوم نگردیده باشند.

۳- به حرمان از حقوق سیاسی و مدنی محکوم نگردیده باشد.

۴- در جریان وظیفه به وظایف رسمی دیگر مشغول نباشند.

۵- در هیچ یک از بانکها عضویت شورای عالی و هیئت عامل را نداشته یا به حیث ناظر و یا کارمند د افغانستان بانک ایفای وظیفه نمایند.

۶- سن آنها هنگام تقرر از (۳۵) سال کمتر نباشد.

(۳) اعضای مسلکی کمیسیون بعد از تقرر، از عهده خویش سبکدوش شده نمی-توانند، مگر این که یکی از شرایط مندرج فقره (۲) این ماده را از دست داده یا بالاتر ارتکاب جرم خیانت از طرف محکمه باصلاحیت به انفصال یا حرمان یا طرد از ماموریت محکوم گردند.

۱۹۰ قانون د افغانستان بانک

(۴) عضو مسلکی با اكمال سن (۷۰) سالگی متقاعد می‌گردد و قبل از آن می‌تواند با درخواست کتبی نظر به معاذیر شخصی از وظیفه استعفی بدهد. اندازه معاش، حقوق تقاعد و سایر امتیازات مالی اعضای مسلکی به پیشنهاد دافغانستان بانک و تصویب شورای وزیران تعیین می‌گردد.

ثبت دارائی و عدم اشتراک در حل و فصل منازعه

ماده یکصد و نهم:

(۱) عضو مسلکی مکلف است هنگام تقرر، دارائی خود را درج فورمه ثبت دارائی نماید.

(۲) فورمه ثبت دارائی در اخیر هر سال توسط هیئت که از طرف د افغانستان بانک، وزیر مالیه و شورای وزیران تعیین می‌گردد، بررسی می‌شود نماینده شورای وزیران رئیس هیئت بررسی می‌باشد.

(۳) هرگاه عضو مسلکی در قضیه‌ای که غرض حل و فصل به کمیسیون راجع گردیده است، اشتراک منافع داشته باشد، از شرکت در هیئت بررسی قضیه کتبیاً معذرت خواسته و از رسیدگی در زمینه اجتناب می‌ورزد، در چنین حالت، قضیه توسط سایر اعضاء حل و فصل می‌شود، در غیر آن فیصله کمیسیون باطل پنداشته می‌شود.

(۴) هیچ یک از اعضای مسلکی یا کارمندان اداری کمیسیون نمی‌تواند تحفه یا قرضه‌ای را از جانب یکی از طرفین منازعه به نام خود یا شخصی که با او رابطه خویشاوندی تا درجه چهارم یا شرکت مالی دارند، بپذیرند.

مکلفیت های اعضای مسلکی کمیسیون

ماده یکصد و دهم:

اعضای مسلکی کمیسیون به رعایت مراتب آتی مکلف می‌باشند:

۱- عدم افشای معلومات راجع به اسرار وظیفه یا اطلاعاتی که ناشی از اجراء آن راجع به سایر اشخاص بدست آورده اند، مگر به حکم قانون یا امر محکمه ذیصلاح حسب ضرورت.

قانون د افغانستان بانک ۱۹۱

۲- عدم استفاده از معلومات و اطلاعات بدست آمده به نفع خویش یا سایر اشخاص یا اعطای اجازه استفاده به دیگران یا فراهم ساختن زمینه استفاده از آن.

طرز العمل و لایحه کمیسیون

ماده یکصد و یازدهم:

کمیسیون مکلف است در مدت یک‌ماه بعد از تشکیل، طرز‌العمل و لایحه وظایف خویش را تدوین و غرض تصویب به شورای عالی د افغانستان بانک ارایه نماید.

احضار اشخاص به کمیسیون

ماده یکصد و دوازدهم:

کمیسیون می‌تواند اشخاص را در رابطه به قضیه‌ای که غرض حل و فصل به آن راجع گردیده، احضار و ایشان را به ارایه اسناد و مدارک مورد ضرورت مکلف گردانند. متخلف مورد مجازات قرار می‌گیرد.

فیصله کمیسیون

ماده یکصد و سیزدهم:

- (۱) کمیسیون حین اتخاذ تصمیم مراتب آتی را در نظر می‌گیرد:
 - ۱- تصمیم کمیسیون به اکثریت آرای اعضاء اتخاذ می‌شود.
 - ۲- تصمیم، مستند به دلایل و مدارک و مطابق احکام قانون صادر می‌گردد.
 - ۳- تصمیم را اعضای شرکت کننده امضاء نموده و ثبت می‌گردد.
 - ۴- یک نقل از تصمیم اتخاذ شده بعد از صدور رسماً به طرفین قضیه ارسال می‌گردد.

- (۲) طرفین می‌توانند در خلال پانزده روز از تاریخ اطلاع رسمی، بر فیصله صادره کمیسیون اعتراض و غرض حل و فصل منازعه به مراجع قضائی مراجعه نمایند.
- (۳) در صورتی که تصمیم کمیسیون مورد اعتراض یکی از طرفین قرار نگیرد، مانند قرارهای قضائی تطبیق می‌گردد.

۱۹۲ قانون د افغانستان بانک

اعتراض بر تصامیم و احکام

ماده یکم و چهاردهم:

(۱) رسیدگی به اعتراض شامل مراتب آتی می‌باشد:

۱- اعتراض علیه تصامیم و احکام د افغانستان بانک در خلال مدت شش ماه از تاریخ اتخاذ یا صدور آن طور تحریری از طرف شخصی که در تصمیم یا حکم از وی نامبرده شده، به کمیسیون ارایه می‌گردد.

۲- اعتراض حاوی توضیح دلایل مشخص مبنی بر ابطال یا تعدیل تصمیم یا حکم صادر شده، می‌باشد.

۳- مسئول اداری کمیسیون، اعتراض وارده را به رئیس کمیسیون ارائه و تاریخ انعقاد جلسه را به طرفین کتباً ابلاغ و یک نسخه آنرا به د افغانستان بانک می‌فرستد.

۴- کمیسیون در احوال آتی تصمیم یا حکم اتخاذ شده را باطل یا تعدیل می‌نماید:

- در صورتی که د افغانستان بانک در اتخاذ تصمیم یا صدور حکم از حدود صلاحیت‌های قانونی خویش تجاوز نموده باشد.

- در صورتی که د افغانستان بانک در اجراءات خویش مبنی بر اتخاذ تصمیم یا صدور حکم مقررات و طرزالعمل‌های مربوط را رعایت ننموده باشد.

۵- کمیسیون حین اتخاذ تصمیم مبنی بر ابطال یا تعدیل تصامیم یا احکام د افغانستان بانک، مراتب آتی را رعایت می‌نماید:

- تصریح دلایل مندرج جزء (۴) این ماده و طرق اصلاح آن.

- تعیین تاریخ نهائی به منظور تعمیم تصمیم اتخاذ شده کمیسیون.

در صورتی که د افغانستان بانک حسب تصمیم کمیسیون اجراءات ننماید، تصمیم اتخاذ شده عملی می‌گردد.

(۲) تصامیم اتخاذ شده و احکام صادره د افغانستان بانک تا زمانی نافذ می‌باشند که از طرف کمیسیون، حکم مبنی بر ابطال یا تعدیل آن صادر نشده یا مدت اعتبار آن منقضی نگردیده باشد.

قانون د افغانستان بانک ۱۹۳

(۳) تصمیم یا حکم د افغانستان بانک در مورد قضیه‌ای که مطابق تصمیم کمیسیون مبنی بر ابطال یا تعدیل، مجدداً اتخاذ یا صادر می‌شود، دو باره مورد اعتراض قرار گرفته می‌تواند.

فصل سیزدهم

احکام متفرقه

حق تقدم

ماده یکصد و پانزدهم:

(۱) د افغانستان بانک به منظور حصول طلبات خود اعم از پول نقد و سایر دارائی‌های که در حساب خود یا مدیون مربوطه نگهداری می‌نماید، حق تقدم دارد، این دارائی‌ها می‌تواند به صورت رهن برای تضمین طلبات د افغانستان بانک باشد، در صورتی که طلبات بسر رسیده و قابل پرداخت باشند د افغانستان بانک از آن در مجرائی و حصول طلبات خود استفاده می‌نماید. دارائی‌های بانک‌ها که منحیث ذخایر الزامی از طرف د افغانستان بانک نگهداری می‌شوند، از این حکم مستثنی می‌باشد.

(۲) د افغانستان بانک می‌تواند از حق تقدم خویش صرف با برداشت وجوه نقدی و فروش سایر دارائی‌های مدیونین در بدل قیمت مناسب و مجرای می‌تواند حاصل فروش آن بعد از کسر مصارف مربوط، در طلبات استفاده نماید. طلب رقابتی بشمول طلب مالکیت یا سایر حقوق اکتسابی قبلی، نمی‌تواند مانع حق تقدم د افغانستان بانک گردد، مگر این که ثابت گردد که مامورین دافغانستان بانک می‌دانستند که این دارائی‌ها متعلق به مدیون مربوطه نمی‌باشد.

فعالیت‌های ممنوعه

ماده یکصد و شانزدهم:

د افغانستان بانک به استثنای مواردی که این قانون برایش تفویض صلاحیت نموده است، نمی‌تواند فعالیت‌های آتی را انجام دهد:

۱۹۴ قانون د افغانستان بانک

۱- اعطای کمک مالی به شکل قرضه مستقیم، کمک بلاعوض تعهد مشروط، یا خرید قرضه، مشارکت در قرضه یا سند دیگر بدهکاری یا به شکل قبول قرضه یا بدهی مشروط یا سایر اشکال و یا اشتراک در سایر فعالیت‌های بانکی مندرج قانون بانکداری.

۲- اشتراک در تجارت و خریداری سهام شرکت سهامی به شمول سهام مؤسسه مالی یا به صورت دیگری که منافع مالکیت در هر گونه تشبث مالی، تجارتي، زراعتی، صنعتی یا سایر تعهدات داشته باشد.

۳- دستیابی از طریق خریداری، اجاره یا نحو دیگر به حق مالکیت در اموال غیر منقول. مگر این که به منظور اجرای وظایف اداری و فعالیت‌های خود و یا برای اسکان کارکنان مربوط یا کمک به سایر نیازمندی‌های مشابه مطابق احکام این قانون صورت گرفته باشد.

(۲) د افغانستان بانک می‌تواند فعالیت‌های آتی را انجام دهد:

۱- اعطای قرضه یا اجازه داشتن سهم مالکیت یا اشتراک به سازمانی که در امور مربوط به وظایف و مکلفیت‌های د افغانستان بانک فعالیت می‌نماید.

۲- حصول تکتانه یا حقوقی که در جریان قرضه، قابل پرداخت به د افغانستان بانک باشد مشروط بر این که تکتانه‌ها یا حقوق، قابل فروش بوده و یا به نحو دیگری مصرف شده بتواند.

۳- تأسیس صندوق تقاعد یا موارد مشابه برای منفعت یا مصونیت کارکنان د افغانستان بانک، وابستگان و یا نمایندگان آنها و پرداخت تمام و یا قسمتی از این مصارف طبق شرایط معینه.

۴- ایجاد پروگرام قرضه برای کارکنان مربوط به منظور تهیه مسکن، صحت و تعلیم و تربیه آنها و اعضای خانواده‌های شان.

جمع آوری اطلاعات احصائویی

ماده یکمصد و هفدهم:

(۱) د افغانستان بانک مکلف است به منظور پیش برد اهداف و وظایف خود اطلاعات احصائویی لازم را از مراجع ذیصلاح کشور و یا مستقیماً از نمایندگان

قانون د افغانستان بانک ۱۹۵

اقتصادي به دست آورده و در این زمینه با مراجع ذیصلاح سایر کشورها یا سازمان‌های بین‌المللی همکاری نماید.

(۲) د افغانستان بانک مکلف است به منظور هماهنگ نمودن و تنظیم لوائح و اسلوب‌های مربوط به جمع‌آوری، تدوین و پخش احصائیه‌ها در ساحات تخصص خویش سهم بگیرد.

(۳) د افغانستان بانک اطلاعات احصائیوی، نحوه تهیه، اشخاص تهیه‌کننده این اطلاعات و سیستم محرمانه اطلاعات احصائیوی تهیه شده برای د افغانستان بانک را طبق مقررات تعیین می‌نماید.

(۴) د افغانستان بانک می‌تواند بانک‌هایی را که در کشور فعالیت می‌نماید مکلف به ارائه راپورهای سالانه، ربع وار یا راپورهای با فاصله زمانی کمتر که در بر گیرنده احصائیه‌های پولی، راپور عواید و مصارف، قرضه‌های صعب‌الحصول، خسارات ناشی از قرضه‌ها و تدارکات، بیلاس خالص اسعار و نرخ تکتانه و سایر راپورهای فعالیت‌های خود، نماید. د افغانستان بانک مکلف است احصائیه‌ها را در مطابقت با معیارها و روش‌های بین‌المللی تدوین نماید.

(۵) د افغانستان بانک می‌تواند مؤسسات مالی غیربانکی و نمایندگان آنها را که در کشور فعالیت می‌نمایند، به تهیه و ارائه راپورهای سالانه، ربع وار یا راپورهای احصائیوی با فواصل زمانی کمتر مکلف نماید.

(۶) د افغانستان بانک مکلف است ارقام احصائیوی جمع‌آوری شده از بانک‌ها و دیگر ادارات پولی را مطابق نیازهای سیاست‌گذاری به منظور آگاهی عامه و انجام مسئولیت‌های در قبال ادارات بین‌المللی تهیه و ترتیب نماید.

(۷) د افغانستان بانک می‌تواند به منظور پیشبرد وظایف و مسئولیت‌های نظارتی، سیاست‌گذاری و احصائیوی خویش بانک‌ها، نماینده‌گان و سایر ادارات پولی را به تهیه و ارائه معلومات در مورد معاملات خاص افراد یا شرکت‌های شان مکلف نماید.

۱۹۶ قانون د افغانستان بانک

(۸) د افغانستان بانک مکلف است قبل از انتشار معلومات احصائیوی که در اثر آن روابط تجارتي اشخاص و تشبثات، به عامه مردم افشاء می شود موافقه کتبی آنها را اخذ نماید.

(۹) د افغانستان بانک می تواند راجع به محرمیت ریکاردهای بانکی و پولی برای نظارت کننده گان و سایر مراجع ذیصلاح جهت انجام وظایف رسمی شان، در مورد معاملات، افراد و شرکت های خاص، معلومات تهیه نماید.

(۱۰) د افغانستان بانک می تواند علیه بانکها، ادارات پولی و نمایندگان (ایجنٹ-ها) و اداره آنها در صورت تهیه معلومات نا مکمل، تأخیر در راپور دهی، عدم راپوردهی، راپور دهی غیر مؤثق از طرف آنها، تعزیرات وضع نماید.

(۱۱) شخصی که به موجب حکم این ماده مؤظف به تهیه معلومات احصائیوی به د افغانستان بانک می گردد، مکلف به تهیه و ارایه اطلاعات مطابق شرایط مقررات مربوط می باشد. اهمال از تهیه اطلاعات احصائیوی جرم شناخته شده مرتکب آن به حبسی که از شش ماه تجاوز ننماید یا جریمه نقدی که از دوازده هزار افغانی بیشتر نباشد و یا هر دو محکوم به جزاء می گردد.

مصنویت ها

ماده یکصد و هجدهم:

(۱) اعضای شورای عالی، رئیس کل، معاون، ناظر کل، کارکن یا نماینده د افغانستان بانک یا متولی و مدیر تصفیه که طبق احکام این قانون یا قانون بانکداری مقرر می گردند، مسئول جبران خساره ناشی از عمل یا اشتباه شان حین اجرای وظیفه نمی باشند مگر این که اعمال شان ناشی از سؤ نیت باشد.

(۲) د افغانستان بانک از پرداخت مالیات و محصولات ذیل معاف می باشد:

- ۱- مالیات بر عایدات یا منافع.
- ۲- مالیات املاک شخصی بر دارایی ها.
- ۳- مالیات بر انتقال وجوه یا سایر معاملات مالی.
- ۴- مالیاتی که به شکل صکوک بر صدور اسناد بهادار و بانکنوتها وضع می گردد.

قانون د افغانستان بانک ۱۹۷

۵- محصولات گمرکی، محصولات وارداتی، مالیات فروش، مالیات بر ارزش اضافه شده بر توريد طلا، بانکوتها و سکه‌های که به دافغانستان بانک انتقال داده می‌شوند.

۶- مالیات فروش بر ذخایر داخلی طلا، بانکوتها و سکه‌ها.

(۳) د افغانستان بانک در رابطه به پرداخت مالیات بر دارائی‌های منقول تابع احکام قوانین نافذه بالای سایر وزارتها و ادارات می‌باشد.

(۴) د افغانستان بانک مکلف به پرداخت سایر مالیات و محصولات می‌باشد، مگر این که قانون طور دیگر حکم نموده باشد.

معیارهای اداره شایسته

ماده یکصد و نهم:

(۱) د افغانستان بانک مکلف است، اهداف محوله را مطابق احکام قانون بر آورده سازد.

(۲) د افغانستان بانک مکلف است، تصامیم خویش را مطابق احکام قانون طور بی طرفانه اتخاذ نماید.

(۳) د افغانستان بانک مکلف است حین وضع محدودیتها در انجام فعالیت و تهیه خدمت، تناسب منافع را در نظر داشته باشد.

حسابات امانی

ماده یکصد و بیستم:

د افغانستان بانک می‌تواند به منظور اداره و نگهداری مبالغ اعطاء شده خارجی به دولت یا سایر ادارات و مؤسسات دولتی، مطابق شرایط موافقت نامه حسابات امانی را در دفاتر خود افتتاح نماید. دارائی‌های ثبت شده این حسابات به عوض بدیهی‌های ثبت شده آن قابل استفاده بوده یا مطابق شرایط موافقتنامه در این زمینه اجراءات صورت می‌گیرد. سایر دارائی‌ها به عوض بدیهی‌ها قابل استفاده نمی‌باشد.

د افغانستان بانک می‌تواند در مقابل اداره این حسابها حق الزحمه اخذ نماید.

۱۹۸ قانون د افغانستان بانک

اشخاص فاقد جواز و ثبت

ماده یکصد و بیست و یکم:

(۱) د افغانستان بانک می تواند به منظور تفتیش و بازرسی حساب‌ها، دفاتر و سایر ریکاردهای ثبت، در صورت ضرورت جبراً وارد دفاتر اشخاصی که بدون جواز و ثبت فعالیت می‌نمایند، گردد. در این صورت مراجع امنیتی مربوط مکلف اند با د افغانستان بانک همکاری نمایند.

(۲) در صورتی که شخص یا مؤسسه بدون داشتن جواز و ثبت فعالیت نماید، د افغانستان بانک به منظور توقف این فعالیت‌ها در طی یک هفته، برای وی دستور می‌دهد. در صورت تخلف د افغانستان بانک موضوع را به کمیسیون حل منازعات مالی محول می‌نماید.

کمیسیون می‌تواند امر ضبط دارائی‌ها، دفاتر و اسناد متخلف توسط د افغانستان بانک، را صادر نماید. کمیسیون مکلف است طی مدت یک هفته از طرف‌های ذیربط، غرض اشتراک در جلسه رسیدگی، دعوت به عمل آورد.

در ختم رسیدگی کمیسیون می‌تواند مطابق احکام قانون بانکداری امر به لایام دارائی‌های شخص داده و یا ضبط را لغو نموده و د افغانستان بانک را مکلف به جبران خساره نماید.

در صورت انحلال، عایدات حاصله جهت پرداخت مصارف کمیسیون و سایر مصارف د افغانستان بانک و دایع امانت گذاران به ترتیب ترجیح توزیع می‌گردد. سایر دارائی‌ها به مالکین مسترد یا ضبط می‌گردد.

تخلفات

ماده یکصد و بیست و دوم:

هر تخلف ازین قانون که جزای آن به‌طور دیگری مشخص نگردیده باشد، در مطابقت با ماده پنجد و بیستم قانون جزاء به حیث جرم قباحت و در صورت عدم موجودیت چنین مقررات به مثابه تخلف از ماده چهار صد و هفتاد و هشت قانون جزاً تلقی گردید، قابل تعقیب عدلی می‌باشد.

قانون د افغانستان بانک ۱۹۹

وضع مقررات

ماده یکصد و بیست و سوم:

د افغانستان بانک می تواند به منظور تطبیق بهتر احکام این قانون مقررات وضع نماید.

فصل چهاردهم

احکام انتقالی

مرعی الاجراء بودن قراردادها و معاملات

ماده یکصد و بیست و چهارم:

قرارداد، فروش، برات، حجت، سند یا سند بهادار، معامله، موضوع یا چیزی که مربوط به پول یا شامل پرداخت یا مکلفیت پرداخت به پول باشد، در صورتی که قبل از انفاذ این قانون شروع یا تحقق پذیرفته باشد، مرعی الاجراء پنداشته می-شود.

خدمات بانکداری تجارتي

ماده یکصد و بیست و پنجم:

در صورتی که در سایر نقاط کشور خدمات بانکی تجارتي توسط بانکها ممکن نباشد، د افغانستان بانک می تواند این خدمات را برای مدت دو سال برای دارندگان حسابهای تجارتي در دفاتر خود که مشغول داد و ستدهای تجارتي فعال می باشند، عرضه نماید.

در صورتی که بانک قادر به انجام خدمات بانکی تجارتي در یک منطقه گردد، د افغانستان بانک می تواند با اطلاع کتبی به مشتریان به عرضه این خدمات بانکی تجارتي خاتمه داده و حسابهای آن را مسدود نماید. عرضه یا عدم عرضه خدمات بانکی تجارتي مطابق این ماده نمی تواند تأثیری بر اعتبار موافقتنامه های تکمیل شده توسط د افغانستان بانک جهت عرضه این خدمات داشته باشد.

۲۰۰ قانون د افغانستان بانک

کمیته مستقل بررسی

ماده یکصد و بیست و ششم:

در خلال مدت یک‌ماه بعد از تاریخ انفاذ این قانون یک کمیته مستقل مرکب از متخصصین داخلی و بین‌المللی به‌شمول بررسها، متخصصین بانکداری مرکزی و عنداللزوم سایر متخصصین تشکیل می‌گردد تا تمام دارایی‌ها و بدیهی‌های دافغانستان بانک به‌شمول دارائی‌ها و بدیهی‌های مشروط، سهام د افغانستان بانک در تصدی‌های دولتی و دارائی‌های د افغانستان بانک به‌شمول وجوه نقدی و طلای موجود در حسابات خارجی آن را تعیین و ارزیابی نماید و یک بیلاس شیت را که در مطابقت با معیارهای بین‌المللی حساب رسی توسط بررس‌های مستقل بیرونی بررسی گردیده باشد، تصویب نماید.

در خلال پنج ماه از تاریخ تأسیس آن، کمیته به اساس این معلومات در موارد ذیل پیشنهادات خود را ارایه می‌نماید:

- ۱- میزان سرمایه مجاز د افغانستان بانک.
- ۲- میکانیزم تخصیص وجوه به حساب‌های ذخیره‌می د افغانستان بانک.
- ۳- پروسه به فروش رسانیدن یا رها کردن سهام د افغانستان بانک در تصدی‌های دولتی و ردیابی سایر دارایی‌های غیر مرتبط.
- ۴- مقروضیت‌های حکومت‌های گذشته از د افغانستان بانک.

حساب‌های اسعاری برای تصدی‌ها

ماده یکصد و بیست و هفتم:

د افغانستان بانک مکلف است در خلال مدت شش ماه بعد از انفاذ این قانون به صورت یک جانبه تمام حسابات را که به نمایندگی از تصدی‌های داخلی در مؤسسات مالی خارجی افتتاح نموده و نگهداری می‌شوند، مسدود و منحل ساخته و تمام موافقتنامه‌های قابل تطبیق بر این حساب‌ها فسخ و مجموع خالص دارائی‌های باقیمانده این حساب‌ها را به دولت باز گرداند، محاسبه مبلغ مجموع خالص این دارائی‌ها عبارت از جمع کل دارائی‌های تمام این حساب‌ها بعد از وضع نمودن مبلغ مجموع بدیهی‌های این تصدی‌ها در رابطه با این حساب‌ها از د افغانستان

قانون د افغانستان بانک ۲۰۱

بانک به افغانی می‌باشد. جهت محاسبه مبلغ مجموعی خالص دارائی‌های یک حساب فقط نرخ میادله داده شده همان روز مدار اعتبار می‌باشد. در صورتی که مبلغ مجموعی خالص دارائی‌ها منفی باشد، دولت این مبلغ را در خلال شش ماه پس از دریافت اطلاعیه دافغانستان بانک پرداخت می‌نماید.

تجدید جواز

ماده یکصد و بیست و هشتم:

اشخاص مکلف اند بعد از انفاذ این قانون در ظرف شش ماه جهت تجدید جواز به دافغانستان بانک درخواست دهند. در صورت رد درخواست جواز قبلی لغو می‌گردد.

معرفی یک عضو شورای عالی توسط وزیر مالیه

ماده یکصد و بیست و نهم:

در جریان سه سال اول بعد از انفاذ این قانون تقرر یکی از اعضای شورای عالی د افغانستان بانک (به استثنای رئیس کل و معاون اول). به اساس پیشنهاد وزیر مالیه، صورت می‌گیرد.

تعليق اصل تابعیت

ماده یکصد و سی ام:

در خلال دو سال اول بعد از انفاذ این قانون، ضرورت داشتن تابعیت افغانستان به منظور عضویت در شورای عالی و هیئت عامل به حالت تعلیق قرار می‌گیرد.

تأخیر نفاذ مواد متعلق به فعالیت‌های سیاسی

ماده یکصد و سی و یکم:

احکام فقره (۵) ماده چهارم و جزء (۸) فقره (۱) ماده دوازدهم در رابطه به فعالیت‌های سیاسی در اولین روز اداره‌ای که جانشین دولت انتقالی اسلامی افغانستان می‌گردد، نافذ می‌گردد.

۲۰۲ قانون د افغانستان بانک

تطبيق تدريجی مقررات احتیاطی

ماده یکصد و سی و دوم:

(۱) د افغانستان بانک مکلف است تدابیر احتیاطی که به موجب این قانون و قانون بانکداری ضروری پنداشته می‌شود، مقررات وضع و آنرا طی مدت سه سال بعد از انفاذ این قانون تدریجاً تطبيق نماید.

(۲) در صورتی که د افغانستان بانک قادر به انجام وظایف نظارتی خود نباشد، می‌تواند صرافان اسعار، مجریان سیستم پرداخت، تهیه کننده‌گان خدمات پولی و اسناد بهادار و سایر اشخاصی که به موجب این قانون و قانون بانکداری د افغانستان بانک صلاحیت نظارت بر آنها را دارد، از حکم فقره (۱) این ماده معاف نماید.

حکم در مورد تقرر اعضای شورای عالی

ماده یکصد و سی و سوم:

در صورت عدم موجودیت شورای ملی، اعضای شورای عالی دافغانستان بانک توسط رئیس جمهور افغانستان مقرر می‌شوند.

انفاذ

ماده یکصد و سی و چهارم:

این قانون از تاریخ توشیح نافذ و در جریده رسمی نشر گردد و با انفاذ آن قانون پول و بانکداری منتشره جریده رسمی شماره (۷۷۰) مؤرخ ۱۳۷۷/۸/۱۶ و سایر اسناد تقنینی مربوط و احکام مغایر ملغی پنداشته می‌شود.

تعدیل ماده هفتم قانون د افغانستان بانک

قانون د افغانستان بانک ۲۰۵

فرمان

رئیس جمهوری اسلامی افغانستان در مورد توشیح حذف و تعدیل
در ماده هفتم قانون
د افغانستان بانک

شماره: (۴۲)

تاریخ: ۲۷ / ۱۱ / ۱۳۸۸

ماده اول:

به تاسی از حکم مندرج ماده هفتادونهم قانون اساسی افغانستان، حذف و تعدیل در ماده هفتم قانون د افغانستان بانک که به اساس مصوبه شماره (۳۲) مؤرخ ۱۳۸۸/۸/۱۱ شورای وزیران به داخل دو ماده تأیید گردیده، توشیح می‌دارم.

ماده دوم:

وزیر عدلیه و وزیر دولت در امور پارلمانی موظف اند، این فرمان را در خلال (۳۰) روز از تاریخ انعقاد نخستین جلسه شورای ملی به آن شورای تقدیم نمایند.

ماده سوم:

این فرمان از تاریخ توشیح نافذ و همراه با حذف و تعدیل مذکور در جریده رسمی نشر گردد.

حامد کرزی

رئیس جمهوری اسلامی افغانستان

۲۰۶ قانون د افغانستان بانک

مصوبه شورای وزیران جمهوری اسلامی افغانستان
در مورد حذف و تعدیل در ماده هفتم قانون د افغانستان
بانک

شماره (۳۲)

تاریخ: ۱۳۸۸/۸/۱۱

شورای وزیران جمهوری اسلامی افغانستان در جلسه مؤرخ ۱۳۸۸/۸/۱۱
خویش حذف و تعدیل در ماده هفتم قانون د افغانستان بانک منتشره
جریده شماره (۸۱۹) مؤرخ ۱۳۸۲/۱۱/۳۰ را تصویب نموده است، منظور
می دارم.

حامد کرزی

رئیس جمهوری

اسلامی افغانستان

قانون د افغانستان بانک ۲۰۷

حذف و تعديل در ماده هفتم قانون د افغانستان بانک

ماده اول :

فقرة (۲) ماده هفتم قانون د افغانستان بانک منتشره جريده رسمي شماره (۸۱۹) مؤرخ ۱۳۸۲/۱۱/۳۰ حذف و متن مندرج فقرة (۳) اين ماده به حيث فقرة (۲) تعديل گردد :

ماده دوم :

اين حذف و تعديل از تاريخ توشيح نافذ و در جريده رسمي نشر گردد.

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**